

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

ПРОВІДНІ ОСВІТЯНСЬКІ БІБЛІОТЕКИ
УКРАЇНИ В ДЗЕРКАЛІ СТАТИСТИКИ

Оглядове видання

Київ 2015

*Рекомендовано до друку вченою радою
Державної науково-педагогічної бібліотеки України
імені В. О. Сухомлинського
Протокол № 9 від 28.09.2015 року*

Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики : оглядове видання / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: Л. О. Біла, І. І. Хемчян ; наук. ред.: Л. М. Заліток]. – Київ : [б. в.], 2015. – 106 с.

Укладачі: *Л. О. Біла, н. с. відділу наукового і прикладного бібліотекознавства ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського*

*І. І. Хемчян, завідувач відділу наукового і прикладного бібліотекознавства ДНПБ
України ім. В. О. Сухомлинського*

Науковий редактор: *Л. М. Заліток, канд. пед. наук, заступник директора з наукової роботи ДНПБ України
ім. В. О. Сухомлинського*

Відповідальний за випуск: *І. І. Хемчян*

Комп'ютерний набір: *Л. О. Біла*

З М І С Т

Перелік скорочень.....	5
Вступ.....	7
I. ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОВІДНИХ КНИГОЗБІРЕНЬ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ У 2014 РОЦІ	
1.1. Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека та Миколаївська науково-педагогічна бібліотека	
1.1.1. Аналітична інформація.....	8
1.1.2. Статистична інформація.....	17
Таблиця 1. Формування та використання інформаційних ресурсів.....	17
Таблиця 2. Кількість користувачів та відвідувань. Відносні показники.....	17
Таблиця 3. Автоматизація бібліотечно-бібліографічної діяльності.....	18
Таблиця 4. Кадрове забезпечення.....	18
1.2. Спеціальні наукові бібліотеки установ Національної академії педагогічних наук України	
1.2.1. Аналітична інформація.....	19
1.2.2. Статистична інформація.....	32
Таблиця 1. Формування та використання інформаційних ресурсів.....	32
Таблиця 2. Кількість користувачів та відвідувань. Відносні показники.....	33
Таблиця 3. Автоматизація бібліотечно-бібліографічної діяльності.....	34
Таблиця 4. Кадрове забезпечення.....	35
1.3. Бібліотеки обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти	
1.3.1. Аналітична інформація.....	36
1.3.2. Статистична інформація.....	51
Таблиця 1. Формування та використання інформаційних ресурсів.....	51
Таблиця 2. Кількість користувачів та відвідувань. Відносні показники.....	52
Таблиця 3. Автоматизація бібліотечно-бібліографічної діяльності.....	53
Таблиця 4. Кадрове забезпечення.....	54
1.4. Бібліотеки вищих навчальних закладів III-IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів	
1.4.1. Аналітична інформація.....	55
1.4.2. Статистична інформація.....	70

Таблиця 1. Формування та використання інформаційних ресурсів.....	70
Таблиця 2. Кількість користувачів та відвідувань. Відносні показники.....	72
Таблиця 3. Автоматизація бібліотечно-бібліографічної діяльності.....	74
Таблиця 4. Кадрове забезпечення.....	76

II. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОВІДНИХ КНИГОЗБІРЕНЬ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК У 2014 РОЦІ

2.1. Аналітична інформація.....	78
2.2. Зведені статистичні дані.....	92
Таблиця 1. Формування та використання інформаційних ресурсів.....	92
Таблиця 2. Кількість користувачів та відвідувань. Відносні показники.....	92
Таблиця 3. Автоматизація бібліотечно-бібліографічної діяльності.....	93
Таблиця 4. Кадрове забезпечення.....	94

Додаток 1. Відомості про бібліотеки.....	95
--	----

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

АБІС	– автоматизована бібліотечно-інформаційна система
АНО	– академія неперервної освіти
АРМ	– автоматизоване робоче місце
БД	– база даних
БІР	– бібліотечно-інформаційна рада
ВНЗ	– вищий навчальний заклад
ВРІ	– вибіркоче розповсюдження інформації
ГПА	– гуманітарно-педагогічна академія
ГУ	– гуманітарний університет
ДВНЗ	– державний вищий навчальний заклад
ДВНЗ „УМО”	– державний вищий навчальний заклад „Університет менеджменту освіти”
ДГУ	– державний гуманітарний університет
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського	– Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського
ДПА	– довідково-пошуковий апарат
ДПІ	– державний педагогічний інститут
ДПУ	– державний педагогічний університет
ДУ	– державний університет
ЕК	– електронний каталог
ЕДД	– електронна доставка документів
ЄГІР	– єдиний галузевий інформаційний ресурс
ЄРК	– єдина реєстраційна картотека
ЗНЗ	– загальноосвітній навчальний заклад
ІГІР	– інтегрований галузевий інформаційний ресурс
ІКТ	– інформаційно-комунікаційні технології
ІП	– інформаційні потреби
ІПА	– інженерно-педагогічна академія
ІПОПК	– інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів
ІППО	– інститут післядипломної педагогічної освіти

ІТ	– інформаційні технології
ІФЛА	– міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ
КВНЗ	– комунальний вищий навчальний заклад
ЛОНПБ	– комунальний заклад Львівської обласної ради „Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека”
МБА	– міжбібліотечний абонемент
МНПБ	– Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва
МОН України	– Міністерство освіти і науки України
НАПН України	– Національна академія педагогічних наук України
НДР	– науково-дослідна робота
НМД	– науково-методична діяльність
ННЦ ПТО НАПН України	– навчально-науковий центр професійно-технічної освіти НАПН України
НПУ	– національний педагогічний університет
НУ	– національний університет
ОІУВ	– обласний інститут удосконалення вчителів
ОІПОПП	– обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників
ОРФ	– обмінно-резервний фонд
ПЗ	– програмне забезпечення
РЦВ	– рідкісні й цінні видання

ВСТУП

ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як головний координаційний науково-методичний центр мережі освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України в 2011р. започаткувала випуск щорічного оглядового видання „Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики”.

Метою підготовки видання є аналіз стану основних напрямів діяльності різних видів провідних книгозбірень мережі та прийняття відповідних рішень щодо вдосконалення бібліотечно-інформаційного забезпечення фахівців освітянської галузі.

Дослідження проводиться шляхом вивчення й узагальнення статистичних показників роботи Комунального закладу Львівської обласної ради „Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека” і Науково-педагогічної бібліотеки м.Миколаєва, спеціальних наукових педагогічних бібліотек установ НАПН України, бібліотек обласних ІППО, бібліотек ВНЗ III-IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів за 2014 р. та порівняльного аналізу з показниками 2013 р. Слід зауважити, що антитерористична операція на сході України та анексія Криму вплинули на зменшення кількості учасників статистичного аналізу з 68 у 2013 р. до 61 у 2014 р.

У п'ятому випуску щорічника за комплексними показниками роботи книгозбірень, відображеними у статистичних формах звітності, уперше здійснено спробу визначити рейтинги спеціальних наукових бібліотек

НАПН України, бібліотек обласних ІППО та бібліотек ВНЗ III-IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. Рейтинги за основними напрямками діяльності дають можливість виокремити бібліотеки, що працюють успішніше та поширити їхній досвід роботи серед інших книгозбірень мережі. Порядок визначення рейтингу потребує вдосконалення, оскільки дає відносні показники, тому пропонуємо надіслати пропозиції та побажання щодо створення методики визначення рейтингів бібліотек.

У другому розділі видання подано узагальнену інформацію про сукупну діяльність ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та провідних бібліотек мережі, що висвітлює проблемні питання щодо формування, зберігання й використання фондів, бібліотечно-інформаційного й бібліографічного обслуговування користувачів, впровадження інформаційно-комунікативних технологій, кадрового забезпечення, співпраці освітянських бібліотек зі створення електронного галузевого бібліографічного й реферативного ресурсу та визначає шляхи їх подолання.

Укладачі щорічника висловлюють вдячність керівникам бібліотек за своєчасне подання статистичних даних щодо діяльності своїх установ.

Оглядове видання розраховано на фахівців провідних освітянських бібліотек України, наукових працівників, спеціалістів, які здійснюють бібліотечно-інформаційне забезпечення педагогічної науки, освіти й практики.

I. ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОВІДНИХ КНИГОЗБІРЕНЬ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ У 2014 РОЦІ

1.1. Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека та Миколаївська науково-педагогічна бібліотека

1.1.1. Аналітична інформація

У цьому розділі проаналізовано діяльність Комунального закладу Львівської обласної ради „Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека” (далі – ЛОНПБ) та Науково-педагогічної бібліотеки м. Миколаєва (далі – МНПБ), які впродовж 2014 р. забезпечували повноцінне бібліотечно-бібліографічне обслуговування користувачів для максимального задоволення їхніх інформаційних потреб і запитів, виконували у своїх регіонах функції науково-методичних центрів.

Важливим напрямом діяльності ЛОНПБ та МНПБ є формування інформаційних ресурсів галузевого спрямування.

Станом на 01.01.2015 бібліотечний фонд ЛОНПБ налічував 442,2 тис. одиниць зберігання, фонд МНПБ – 96,3 тис. прим.

Аналіз фондів обох бібліотек за видами документів свідчить про те, що основну частину становлять книжки та брошури – у ЛОНПБ їх налічується близько 362,5 тис. прим. (82 % загальної кількості документів), у МНПБ – понад 58,5 тис. прим. (60,8 % загальної кількості документів). На другому місці у фондах бібліотек періодичні видання – 79,4 тис. прим. (17,9 % загальної кількості документів) у ЛОНПБ та 37,6 тис. прим. (39 % загальної кількості документів) у МНПБ.

Слід зазначити, що в обох книгозбірнях майже відсутні електронні документи. У ЛОНПБ фонд електронних видань налічує 354 документи (0,08 % загальної кількості документів), у МНПБ – 178 (0,2 % загальної кількості документів).

На основі аналізу бібліотечних документів за цільовим призначенням виявлено, що у ЛОНПБ переважають навчальні видання – понад 353,2 тис. прим. (80 % загальної кількості фонду). У фонді МНПБ найбільшу кількість становлять літературно-художні видання – понад 35 тис. прим. (36%), а навчальних видань – понад 24,8 тис. прим. (26 % загальної кількості фонду). У ЛОНПБ літературно-художні видання на другому місці, їх налічується 54,5 тис. прим. (12%). Найменше в бібліотеках наукової літератури: у ЛОНПБ – 34,5 тис. прим. (8%), у МНПБ – понад 10,3 тис. прим. (11 %).

За результатами аналізу бібліотечного фонду обох книгозбірень за мовною ознакою встановлено, що переважна більшість документів є російськомовними: у ЛОНПБ їх понад 245,6 тис. прим. (55,5 %), у фонді МНПБ – 48,4 тис. прим. (50,2 %). Україномовних видань у ЛОНПБ – 178,7 тис. прим. (40,4 %), у МНПБ – понад 46,9 тис. прим. (48,8 %). Найменша кількість у фондах

обох бібліотек документів іноземними мовами: у ЛОНПБ їх – 17,9 тис. прим. (4,1 %), у МНПБ – 976 прим. (1 %).

За даними звітних документів, з кожним роком спостерігається зменшення кількості нових надходжень до фондів бібліотек. Так, впродовж 2014 р. фонд ЛОНПБ поповнено на 3603 прим. документів, що на 655 прим. менше, ніж у 2013 р. Фонд МНПБ поповнився на 3038 прим., що на 274 прим. менше, ніж у попередньому році.

Коефіцієнт оновлення фондів дуже низький: у ЛОНПБ – 0,08 %, у МНПБ – 0,05 %.

Аналіз джерел комплектування фонду МНПБ дає підстави стверджувати, що основним джерелом поповнення є придбання документів за рахунок бюджетних коштів (3038 прим., або 80 % загальної кількості документів). Решта документів до фонду МНПБ надійшли в дарунок від авторів, установ, громадських і політичних об'єднань, видавництв – 602 прим. (20 % загальної кількості документів).

Основним джерелом поповнення фонду в ЛОНПБ відповідно до звітних документів є „інші” джерела, за рахунок яких впродовж 2014 р. до книгозбірні надійшло 1849 прим. документів (52 % загальної кількості документів). За рахунок бюджетних коштів до ЛОНПБ у звітному році надійшло лише 225 прим. документів (6 % загальної кількості документів). Показник подарованих бібліотеці видань становить 1529 прим. документів (42 % від загальної кількості документів). Варто зауважити, що цей показник в обох книгозбірнях щороку збільшується.

Здійснений аналіз джерел надходження документів дає підстави стверджувати, що впродовж 2014 р. жодна з

бібліотек не скористалась можливістю поповнити свої фонди через обмінно-резервний фонд. Проте цей фонд був і залишається важливим джерелом комплектування фонду бібліотеки, оскільки дає можливість ліквідувати в ньому певні прогалини.

Аналіз нових надходжень літератури за видами документів свідчить, що обидві бібліотеки впродовж останніх років віддають перевагу комплектуванню фонду періодичними виданнями. У 2014 р. цей показник в ЛОНПБ становить 52 % загальної кількості отриманих документів, у МНПБ – 63 % загальної кількості нових документів. У звітному році ЛОНПБ передплатила 161 назву журналів і газет, що на 22 більше порівняно з 2013 р. У МНПБ перелік періодичних видань навпаки зменшився на 60 назв і становить 170, у першому півріччі 2014 р. періодичні видання бібліотека не отримувала.

На другому місці серед загальної кількості нових надходжень у книгозбірнях – книжки та брошури: у ЛОНПБ – 47 % (1696 прим.), у МНПБ – 37 % (1128 прим.).

Обидві книгозбірні у своїй діяльності активно використовують сучасні інформаційні технології, створюють власні електронні ресурси, проте не приділяють достатньої уваги веденню обліку електронних документів. Так, відповідно до звітних матеріалів, до ЛОНПБ впродовж 2014 р. надійшло лише 25 прим. електронних документів, а до МНПБ – жодного.

Моніторинг надходження документів за цільовим призначенням показав, що впродовж 2014 р. частка наукової літератури в обох книгозбірнях становила по

6 %: у ЛОНПБ – 221 прим., у МНПБ – 196 прим. Частка навчальної літератури в ЛОНПБ становить 22 % (763 прим.), а в МНПБ – 40% (1209 прим.), частка літературно-художніх видань в обох книгозбірнях становила 19 %: у ЛОНПБ – 692 прим., у МНПБ – 578 прим. Для порівняння: у 2013 р. до ЛОНПБ надійшло 130 прим. наукових видань (3,6 %), до МНПБ – 247 (6 %), навчальних видань відповідно 3083 прим. (86 %) і 1453 прим. (33 %), літературно-художніх – 369 прим. (10%) і 491 прим. (11 %).

На основі аналізу нових надходжень літератури за галузями знань виявлено, що впродовж останніх років бібліотеки найкраще комплектувалися документами відповідно до свого профілю, зокрема з питань педагогіки та психології. Так, у 2014 р. фонд ЛОНПБ поповнився на 1772 прим. психолого-педагогічних видань (49 % загальної кількості надходжень), фонд МНПБ – на 1530 прим. (50 %). Для порівняння: у 2013 р. частка надходжень психолого-педагогічної літератури до ЛОНПБ становила 1464 прим. (40,8 % загальної кількості надходжень), до МНПБ – 2046 прим. (46 %). На другому місці за кількістю надходжень залишається література з суспільних наук: ЛОНПБ – 686 прим. (19 %), МНПБ – 796 прим. (26 %). Решта нових надходжень розподіляється таким чином:

- ✓ література з природничих наук: у ЛОНПБ – 7 % (268 прим.), у МНПБ – 2 % (61 прим.);
- ✓ література з прикладних наук: у ЛОНПБ – 0,8 % (28 прим.), у МНПБ – 1 % (31 прим.);

- ✓ документи з літературознавства й мовознавства: в ЛОНПБ – 9 % (317 прим.), у МНПБ – 4 % (114 прим.);
- ✓ художня література: у ЛОНПБ – 9% (341 прим.), у МНПБ – 15 % (464 прим.);
- ✓ документи з мистецтва й спорту: у ЛОНПБ – 3 % (100 прим.), у МНПБ – 0,9 % (29 прим.);
- ✓ документи з бібліотекознавства та бібліографознавства: у ЛОНПБ – 0,9 % (31 прим.), у МНПБ – 0,4 % (13 прим.).

Як свідчать звітні документи, впродовж останніх років в обидві бібліотеки надходять видання переважно державною мовою. Так, протягом звітнього періоду до ЛОНПБ надійшло 3472 прим. україномовних видань, що становить 96 % загальної кількості нових документів, до фонду МНПБ – 1874 прим. (62 %).

Проведений аналіз вилучення з фондів бібліотек застарілих, зношених, втрачених документів у порядку, визначеному регламентними документами, засвідчив, що впродовж 2014 р. із фонду ЛОНПБ вилучено 1368 прим. видань (у тому числі 1183 прим. книжок, брошур та 185 прим. періодичних видань), що становить 0,3 % загального обсягу фонду. З фонду МНПБ вибуло 748 прим. книжок та брошур – 0,8 % загального обсягу бібліотечного фонду.

Отже, аналіз діяльності ЛОНПБ і МНПБ щодо формування фондів виявив низку питань, розв'язання яких суттєво сприятиме поліпшенню оперативного виконання інформаційних запитів освітян регіонів, зокрема, з питань передплати повнотекстових баз даних, широкого використання книгообміну, участі у спільних

проектах з обміну бібліографічними записами та створення об'єднаних електронних ресурсів.

Пріоритетним напрямом діяльності обох бібліотек є максимальне забезпечення інформаційних потреб користувачів у процесі наукової, професійної, освітньої, загальнокультурної та інших видів діяльності.

Аналіз кількості залучених до книгозбірень користувачів показав, що впродовж 2014 р. цей показник у ЛОНПБ збільшився на 332 користувачі і становить 6057, у МНПБ – 5058, що на 20 користувачів менше порівняно з попереднім роком.

На основі аналізу складу користувачів за категоріями виявлено, що найчисельнішими групами у ЛОНПБ, як і в минулому році, залишаються студенти вищих навчальних закладів – 2535 осіб (42 % загальної кількості користувачів за єдиною реєстраційною картотекою) та вчителі – 1647 осіб (27 %). У МНПБ, на відміну від попереднього року (коли на першому місці були користувачі-студенти, а на другому вчителі), у 2014 р. на першому місці користувачами є вчителі – 1793 особи (35 %), на другому місці – користувачі категорії „інші” – 1325 осіб (26 %). Користувачів бібліотекарів в обох книгозбірнях по 6 %: у ЛОНПБ – 364 особи, у МНПБ – 279 осіб.

Порівнюючи показники відвідувань книгозбірень, слід зазначити, що впродовж 2014 р. в обох установах зменшилась загальна кількість відвідувань. Так, у ЛОНПБ зафіксовано на 3127 відвідувань менше – 30487,

а в МНПБ – на 6619 менше – 28589. Проте кількість віртуальних відвідувань у ЛОНПБ значно зросла і становить 14236, що на 11058 більше, ніж у 2013 р. У МНПБ щороку спостерігається зменшення показника кількості віртуальних відвідувань, у 2014 р. він нижчий на 5697 і становить 10649.

Аналіз використання інформаційного ресурсу показав, що впродовж звітнього періоду цей показник збільшився в обох бібліотеках і становить 143,8 тис. прим. у ЛОНПБ (більше на 22 тис.) та понад 110,1 тис. прим. у МНПБ (більше на 556 прим.).

Порівняльний аналіз кількості книговидач за галузями знань у бібліотеках свідчить про те, що в 2014 р. попитом користувалися переважно документи з педагогічних питань: 69 % загальної кількості книговидачі в ЛОНПБ та 60% у МНПБ. На другому місці в ЛОНПБ документи з літературознавства і мовознавства – 9 %, а в МНПБ із суспільних наук – 11 %. Найменший попит в ЛОНПБ мали документи за такими галузями знань: прикладні науки – 0,6 %, мистецтво і спорт – 1 %, бібліотекознавство та бібліографознавство – 1 %, а в МНПБ: мистецтво і спорт – 0,5 %, бібліотекознавство та бібліографознавство – 1,7 %.

Важливими формами забезпечення читачів відсутніми у фондах бібліотек документами є замовлення літератури через МБА та ЕДД. Як свідчать звітні документи, в обох бібліотеках відсутня послуга МБА, проте серед користувачів МНПБ набуває популярності послуга електронної доставки документів. Так, в 2014 р. кількість дистантних користувачів у МНПБ становила 11, одержано 23 онлайн-замовлень, відправлено 171 та

отримано 205 електронних документів. ЛОНПБ інформації щодо послуги ЕДД не надала.

Отже, аналіз показників кількості користувачів, відвідувань, використання інформаційного ресурсу, застосування послуг МБА та ЕДД дає підстави зробити висновок, що для поліпшення роботи з користувачами книгозбірням необхідно посилити інноваційну складову бібліотечного обслуговування.

Розвиток інформаційного суспільства та активне впровадження нових інформаційних технологій, продуктів, послуг зумовлюють зміни форм і методів інформаційного обслуговування користувачів бібліотек. Фундаментом цієї діяльності є створення довідково-бібліографічного апарату, який складається із системи каталогів і картотек як в традиційній, так і в електронній формі. Станом на 01.01.2015 обсяг електронного каталогу ЛОНПБ становить понад 58,5 тис. записів, впродовж звітнього періоду введено 8,4 тис. записів, кількість звернень – понад 14,2 тис.

ЕК МНПБ у 2014 р. збільшився на 15,6 тис. записів і становить понад 244,5 тис. записів, інформацію щодо кількості звернень до каталогу книгозбірня не надала.

На технічній базі МНПБ працює „Зведений електронний каталог бібліотек міста” (у тому числі й шкільних), який сумарно містить близько шестисот тисяч бібліографічних записів.

Довідково-бібліографічне обслуговування є важливою складовою забезпечення інформаційних потреб усіх категорій користувачів бібліотек. Проте в ЛОНПБ з кожним роком кількість наданих довідок

зменшується. Так, у 2014 р. фахівці бібліотеки надали 7408 бібліографічних довідок, що на 262 менше порівняно з 2013 р. Вже другий рік поспіль ЛОНПБ не надає інформації щодо бібліографічних довідок в автоматизованому режимі. Кількість виконаних довідок у МНПБ майже не змінилась і становить 693, з них 16 – віртуальною довідковою службою.

В обох бібліотеках діє система інформаційного обслуговування, зорієнтована на індивідуальне та групове інформування освітян регіону.

Кількість абонентів ВРІ в ЛОНПБ у 2014 р. залишилась незмінною: індивідуальних – 7 (надано 28 повідомлень), групових – 2 (надано 16 повідомлень), у МНПБ у 2014 р. кількість індивідуальних абонентів порівняно з попереднім роком збільшилась на 1 і становить – 5 (надано 67 повідомлень), а кількість групових абонентів не змінилась – 54 (надано 321 повідомлення).

Пріоритетним напрямом своєї роботи обидві бібліотеки вважають створення і розповсюдження власних інформаційно-бібліографічних ресурсів: бібліографічних покажчиків, рекомендаційних списків, календарів тощо. Усі бібліографічні видання розміщено на сайтах бібліотек та передано до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

У звітному році фахівцями ЛОНПБ підготовлено 2 бібліографічних покажчики, календар знаменних та пам'ятних дат „Основні знаменні та пам'ятні дати 2014–2015 навчального року та тематика книжково-журнальних виставок до них”, 5 рекомендаційних

бібліографічних списків літератури, 54 списки нових надходжень, 34 бібліографічних огляди.

У 2014 р. фахівці МНПБ підготували 4 бібліографічних покажчики. До кожної зустрічі з педагогами бібліотека готувала буклети, пам'ятки, флаери – „Менеджеру освіти”, „Заступнику директора школи”, „Шкільному психологу”, „Вчителю математики” тощо.

Як свідчать звітні документи, фахівці обох бібліотек провели велику роботу з розкриття бібліотечних фондів шляхом організації різноманітних книжкових виставок. Так, ЛОНПБ підготувала 1 виставку нових надходжень, 96 тематичних та 2 віртуальні виставки. У 2014 р. в МНПБ оформлено 7 виставок нових надходжень, 43 тематичні виставки, підготовлено й розміщено на сайті 4 віртуальні виставки.

З метою задоволення фахових інформаційних потреб науково-педагогічних, педагогічних та управлінських кадрів у 2014 р. ЛОНПБ провела 4 Дні бібліографії. МНПБ організувала 17 Днів інформації та 1 День бібліографії.

Отже, аналіз довідково-бібліографічної діяльності ЛОНПБ та МНПБ свідчить про необхідність удосконалення дистанційних форм інформаційного обслуговування (віддалений доступ до ресурсів бібліотек, інтерактивні форми спілкування).

Активне впровадження в практику роботи бібліотек новітніх інформаційно-комунікаційних технологій сприяє перетворенню їх на сучасні інформаційні центри та підвищенню затребуваності користувачами.

Аналіз наявності технічних засобів у бібліотеках, показав, що в 2014 р. комп'ютерний парк ЛОНПБ залишився незмінним і налічує 10 комп'ютерів, які підключено до мережі Інтернет. Кількість АРМ в бібліотеці 10, з них 8 – для співробітників, 2 – для користувачів.

У МНПБ у 2014 р. придбано два нових комп'ютери, загальна кількість яких становить 17, всі комп'ютери підключено до мережі Інтернет. Кількість АРМ – 17, з них для співробітників – 15, для користувачів – 2.

ЛОНПБ і МНПБ працюють у САБ „ІРБІС”.

В обох книгозбірнях для зручності користувачів організовано безкоштовний доступ до ресурсів Інтернету за допомогою технології Wi-Fi.

Інформатизація суспільних процесів за останні десятиріччя показала, що рейтинг бібліотеки значною мірою залежить від представлення її у віртуальному інформаційному середовищі, що утворилось на базі Інтернету.

Своє представництво в Інтернеті МНПБ розпочала в 2000 р., створивши власний сайт. На ньому розміщено інформацію про бібліотеку та її структуру, електронний каталог, ресурси „Видання бібліотеки”, „Віртуальні виставки”. Користувачі мають можливість ознайомитися із зведеним електронним каталогом бібліотек міста, каталогом шкільних бібліотек. На сайті також подано інформацію про клуби за інтересами, що діють при бібліотеці.

У 2011 р. відбулося представлення веб-сайту ЛОНПБ. Відвідувачі веб-ресурсу мають змогу здійснити

пошук в електронному каталозі, ознайомитися з календарем знаменних дат, новими надходженнями, повними текстами бібліографічних і методичних документів, сценаріїв, підготовлених фахівцями бібліотеки, переглянути віртуальні виставки. Через сайт користувачі можуть замовити безкоштовну сервісну послугу з індексування документів за УДК/ББК. На допомогу бібліотечному фахівцю на сайті розміщено нормативно-правову базу, план теоретико-практичних семінарів, є посилання на головні бібліотеки країни. У розділі „Зворотній зв'язок” відвідувачам сайту надано можливість поставити будь-яке питання, що стосується обслуговування бібліотекою, та отримати відповідь на зазначену електронну адресу.

Отже, аналіз сайтів ЛОНПБ та МНПБ дав змогу окреслити перспективи роботи в цьому напрямі, зокрема, активізувати роботу щодо подальшого розширення спектра послуг (обов'язковий онлайн-доступ до своїх ресурсів і зовнішніх джерел наукової, освітньої та суспільної інформації, створення електронної бібліотеки, віртуальна довідка тощо).

Окрім сайтів, для свого позиціонування, бібліотеки почали використовувати можливості соціальних мереж. Так, ЛОНПБ створила обліковий запис на сервісі Google +, але інформації про себе не надала, є лише посилання на сторінку в мережі youTube, де бібліотекою завантажено чотири відеофайли. Посилання на веб-сайт книгозбірні відсутнє.

МНПБ почала рекламувати свою діяльність в соціальних мережах з 2011 р. Бібліотека представлена в Facebook, vkontakte, Google +, youTube. На сторінці

бібліотеки в соцмережі Google + розміщено перелік інформаційних ресурсів, інформацію про масові заходи, гіперпосилання на веб-сайт бібліотеки, електронний каталог та сторінку молодіжного літературного клубу. МНПБ розміщує також відеоматеріали в youTube, де бібліотека представлена як сучасний центр підтримки фахових інформаційних потреб науково-педагогічних, педагогічних та управлінських кадрів, студентів, учнівської молоді. Бібліотека регулярно інформує користувачів про свою діяльність, клуби за інтересами, відеоматеріали про роботу бібліотек ЗНЗ м. Миколаєва, розміщує інформаційний бюлетень „Освітянин”, суспільно-гуманітарний альманах „Глаголь добро”.

Одним із важливих напрямів науково-методичної діяльності обох книгозбірень є робота з шкільними бібліотеками. З метою інноваційного розвитку освітянських бібліотек регіонів ЛОНПБ та МНПБ організовують і проводять семінари для районних методистів з бібліотечної роботи та шкільних бібліотекарів, читають лекції з основ бібліотечно-бібліографічних знань на курсах підвищення кваліфікації шкільних бібліотекарів, забезпечують їх інструктивно-методичними матеріалами. Упродовж 2014 р. ЛОНПБ проведено науково-практичний семінар для учителів початкових класів „Бібліотечно-бібліографічне забезпечення учителів початкових класів”, обласний семінар методистів з бібліотечних фондів та голів методоб'єднань шкільних бібліотекарів „Професійна етика бібліотекаря”, семінар-практикум практичних психологів та соціальних педагогів „Психологічні засади у розв'язанні конфліктів у молодіжному середовищі”,

семінари для методистів з бібліотечних фондів та голів методоб'єднань шкільних бібліотекарів: „Впровадження сучасних інформаційних технологій в практику роботи шкільної бібліотеки”, „Бібліотека як осередок медіаосвіти”, „Прогресивний бібліотечний досвід: інноваційні форми роботи”.

Велику роботу з підвищення професійного рівня працівників шкільних бібліотек у 2014 р. проводила МНПБ, координуючи цю діяльність з науково-методичним центром управління освіти. У звітному році продовжили функціонувати проекти „Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва – шкільним”, „Зведений електронний каталог бібліотек міста”, „Школа бібліотечної майстерності”, працювала Школа „ІРБІС”. Проблеми діяльності шкільних бібліотек розглядались на сторінках другого випуску альманаху „Глаголь добро”, в інформаційному бюлетені „Освітнянин”, бюлетені МОБА „БібліоАс”.

У процесі вивчення діяльності шкільних бібліотек фахівцями МНПБ спільно з науково-методичним центром управління освіти підготовлено питання на колегію управління освіти Миколаївського міськвиконкому „Про створення у шкільній бібліотеці інформаційного середовища”.

Працівники МНПБ здійснили моніторинг „Забезпечення шкільних бібліотек сучасними технічними засобами”, який показав, що 50 бібліотек забезпечено комп'ютерами, 35 підключено до Інтернету, 2 бібліотеки впроваджують електронну видачу літератури, 18 є учасниками створення корпоративного електронного каталогу.

З метою підвищення кваліфікації працівників освітянських бібліотек фахівцями МНПБ проведено 4 науково-теоретичних та практичних семінари, 3 засідання методичних об'єднань шкільних бібліотекарів, 4 круглих столи.

У 2014 р. узагальнено досвід роботи бібліотеки „Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва – освітньо-культурологічний ноопростір для читачів”, який був відзначений подякою Української Бібліотечної Асоціації.

Ефективність роботи бібліотеки багато в чому залежить від рівня кваліфікації та професіоналізму співробітників. Сьогодні високий рівень кваліфікації, а також затребуваність і успішність фахівця визначаються не тільки і не стільки володінням базовими знаннями, скільки готовністю постійно навчатись, здобувати і застосовувати нові вміння й навички.

Аналіз кадрового складу бібліотек показав, що впродовж 2014р. кількість працюючих залишилась незмінною. У штаті ЛОНПБ працює 22 особи, з них на повну ставку – 17, у МНПБ – 19 працівників, з них на повну ставку – 18. Якісний склад кадрів в обох бібліотеках також не змінився: із бібліотечною освітою в МНПБ працює 14 осіб (74 %), у ЛОНПБ – 4 особи (18 %). В обох книгозбірнях досвід роботи переважної більшості фахівців становить понад 20 років – 9 осіб (41%) у ЛОНПБ та 12 (63 %) осіб в МНПБ, з досвідом роботи від 10 до 20 років в обох бібліотеках працює по 4 особи, зі стажем до 10 років у ЛОНПБ – 4 особи, у МНПБ – 3, у ЛОНПБ працює 5 працівників з досвідом роботи до 3 років.

Невпинний розвиток інформаційних технологій потребує від бібліотечних фахівців постійного підвищення кваліфікації. Упродовж 2014 р. на курсах навчалися 4 працівники ЛОНПБ та 1 працівник МНПБ.

З метою підвищення фахового рівня працюючих шляхом самоосвіти ЛОНПБ передплачує 8 назв, МНПБ – 7 назв українських періодичних видань з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності.

Зважаючи на те, що ЛОНПБ та МНПБ є науковими інформаційно-методичними центрами для бібліотечних працівників освітянської галузі у своїх регіонах, вони беруть участь у науково-практичних конференціях, семінарах, методичних радах, організованих ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, проте в роботі Міжнародної науково-практичної конференції „Інформаційна діяльність галузевих бібліотечних комплексів в умовах розвитку суспільства знань”, яку проводила головна педагогічна книгозбірня України у вересні 2014 р., взяла участь лише директор МНПБ.

ВИСНОВКИ

Аналіз основних напрямів роботи ЛОНПБ та МНПБ показав що, протягом 2014 р. бібліотеки активно працювали над формуванням своїх фондів, поліпшенням якості обслуговування користувачів, задоволенням їхніх запитів, впровадженням новітніх технологій у бібліотечно-інформаційні процеси. З метою вдосконалення цієї діяльності ДНПБ України

ім. В. О. Сухомлинського як координаційний і методичний центр мережі освітянських бібліотек України рекомендує:

- ✓ продовжувати й удосконалювати співпрацю з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та провідними книгозбірнями мережі у створенні галузевого бібліографічного й реферативного ресурсу, формуванні зведених бібліографічних баз даних;
- ✓ активізувати роботу щодо поповнення фондів електронними документами;
- ✓ використовувати можливості обмінно-резервного фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та бібліотек інших систем і відомств для поповнення власних фондів;
- ✓ активніше використовувати можливості МБА та ЕДД;
- ✓ активізувати роботу щодо створення на власних веб-сайтах віртуальної довідкової служби, електронної бібліотеки;
- ✓ передплачувати вітчизняні й зарубіжні повнотекстові бази даних;
- ✓ активізувати діяльність щодо участі у грантових програмах;
- ✓ ЛОНПБ активніше використовувати соціальні медіа як засіб рекламування бібліотечної діяльності в мережі Інтернет;
- ✓ брати активну участь у науково-практичних конференціях, семінарах, практикумах, тренінгах тощо, які проводять ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, УБА, бібліотеки інших систем і відомств.

1.4.2. Статистична інформація

Таблиця 1. ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки	Наявність фонду (прим.)			Надходження (прим.)			Вибуття (прим.)			Використання фонду (прим.)		
		2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст
1.	ЛОНПБ	439975	442210	+2235	3581	3603	+22	2204	1368	-836	121597	143768	+22171
2.	МНПБ	94014	96304	+2290	4469	3038	-1431	7438	748	-6690	109566	110122	+556
	Усього	533989	538514	+4525	8050	6641	-1409	9642	2116	-7526	231163	253890	+22727

Таблиця 2. КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ ТА ВІДВІДУВАНЬ. ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки	Користувачі			Відвідування						Оберганість	Книго-забезпеченість	Читаність	Відвідуваність
		За ЄРК			Кількість відвідувань			Віртуальних відвідувань						
		2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст	2013	2013	Ріст				
1.	ЛОНПБ	5725	6057	+332	33614	30487	-3127	3178	14236	+11058	5	73	23,7	5
2.	МНПБ	5078	5058	-20	35208	28589	-6619	16346	10649	-5697	3,5	19	21,8	3,5
	Усього	10803	11115	+312	68822	59076	-9746	19524	24885	+5361	4,25	46	22,75	4,25

Таблиця 3. АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки	Технічне забезпечення				Програмне забезпечення	Електронні ресурси			Представлення в мережі Інтернет	Наявність на сайті ЕК	Наявність на сайті ЕБ
		Кількість комп'ютерів	Кількість АРМ		К-сть комп., що мають доступ до мережі Інтернет		Обсяг власних електр. БД	З них записів у ЕК	Введено записів за звітний рік			
			Для співробітників	Для користувачів								
1.	ЛОНПБ	10	8	2	10	ІРБІС 64		58523	8373	сайт	так	так
2.	МНПБ	17	15	2	17	ІРБІС 64	9350	244528	15642	сайт	так	ні
	Усього	27	23	4	27			303051	24015			

Таблиця 4. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки	Кількість бібліотечних працівників		За освітою				За стажем роботи				К-сть працівників, що працюють на повну ставку	
				Повна вища	у т. ч. бібліотечна	Базова вища	у т. ч. бібліотечна	До 3-х років	З 3-х до 9 років	10-20 років	Понад 20 років	2013	2014
		2013	2014										
1.	ЛОНПБ	22	22	19	3	1		5	4	4	9	17	17
2.	МНПБ	19	19	17	13				2	4	12	18	18
	Усього	41	41	36	16	1		5	6	8	21	35	35

1.2. Спеціальні наукові бібліотеки установ Національної академії педагогічних наук України

1.2.1. Аналітична інформація

У звітному році в складі мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України функціонувало 7 спеціальних наукових книгозбірень установ Національної академії педагогічних наук України. Основними напрямками діяльності цих бібліотек є формування профільних документних ресурсів та інформаційно-бібліотечне забезпечення наукових досліджень установ, на базі яких вони створені.

У цьому розділі проаналізовано діяльність 6 книгозбірень установ НАПН України у 2014 р., зокрема, спеціальної наукової бібліотеки імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, спеціальної наукової бібліотеки Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України, спеціальної наукової бібліотеки Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, спеціальної наукової бібліотеки Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, спеціальної наукової бібліотеки Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти” НАПН України (ДВНЗ „УМО” НАПН України), спеціальної наукової бібліотеки „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти НАПН України“ („ННЦ ПТО” НАПН України).

Станом на 01.01.2015 сукупний фонд спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України становив

281546 прим., що на 3593 прим. більше від показника попереднього року. Найбільші за обсягом фонди зосереджено в бібліотеці ДВНЗ „УМО” (понад 113 тис. прим.) та бібліотеці імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка (понад 100 тис. прим.).

Як свідчать статистичні документи, у 2014 р. до фондів бібліотек установ НАПН України надійшло 4016 прим. документів, що на 156 прим. більше порівняно з попереднім роком, приріст фонду становив 1,4 %. Збільшення надходження документів спостерігається лише в бібліотеці „ННЦ ПТО” (894 прим.) та бібліотеці імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка (55 прим.), в інших бібліотеках кількість нових документів порівняно з попереднім зменшилась, зокрема, у бібліотеці ДВНЗ „УМО” – на 469 прим., Інституту професійно-технічної освіти – на 121 прим., Інституту соціальної і політичної психології – на 118 прим., Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих – на 85 прим.

Аналіз джерел надходження документів показав, що як і в попередньому році, у 2014 р. найбільшу частку комплектування фондів бібліотек установ НАПН України становлять видання, придбані за кошти установи – 55,3 % (2222 прим.). Так, до бібліотеки „ННЦ ПТО” надійшло 1287 прим., до бібліотеки ДВНЗ „УМО” – 524 прим., бібліотеки

Інституту професійно-технічної освіти – 232 прим. та бібліотеки Інституту соціальної і політичної психології – 179 прим. Документів. Слід зазначити, що вже другий рік поспіль бібліотеки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих та Інституту психології ім. Г. С. Костюка кошти на комплектування фондів не отримували.

На другому місці серед джерел поповнення бібліотечних фондів є отримання документів у дарунк – 21,3% (856 прим.). Найкраще працюють в цьому напрямі бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка (369 прим.) та бібліотека Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих (316 прим.). Необхідно звернути увагу на можливість комплектування фондів за рахунок отримання подарунків бібліотеками „ННЦ ПТО” та Інституту професійно-технічної освіти.

Важливою складовою фондів бібліотек є видання установ НАПН України. Від редакційних структур цих установ протягом 2014 р. бібліотеками отримано 13,6 % (544 прим.) загальної кількості надходжень. Найбільша кількість документів надійшла до бібліотеки імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка (207 прим.) та бібліотеки ДВНЗ „УМО” (190 прим.).

Незначну частку нових надходжень до фондів спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України становлять видання, що надійшли з інших джерел комплектування – 3,9 % (157 прим.).

Упродовж 2014 р. жодна бібліотека не отримала документів взамін загублених. Аналіз джерел

надходження документів показав, що протягом 2014 р. лише бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка скористалась такою важливою формою отримання літератури, як книгообмін.

На основі аналізу надходження документів за галузями знань виявлено, що впродовж 2014 р. частка документів з питань педагогіки й психології значно зменшилась і становить 38,9 % (1562 прим.), проте у 2013 р. вона становила 78,7 % (3038 прим.). На жаль, звітні документи, отримані від деяких бібліотек, не відображають відомості щодо розподілу документів за іншими галузями знань, тому не можна зробити повний аналіз.

За видовим складом основний відсоток надходжень до бібліотек становили періодичні та продовжувані видання – 51,9 %, тоді як в 2013 р. більшу частину нових надходжень становили книжки та брошури – 50,3 %. Протягом 2014 р. відсоток надходження книжок та брошур становить 33,9 % (1362 прим.), дисертацій – 3,2 % (129 прим.), авторефератів дисертацій 11 % (442 прим.). Викликає занепокоєння відсутність у звітних документах усіх бібліотек відомостей про надходження електронних документів, що свідчить про неналежну роботу книгозбірень щодо формування електронних інформаційних ресурсів або некомпетентність бібліотечних працівників щодо ведення обліку цього виду документів.

Найбільша кількість передплачених видань у бібліотеках „ННЦ ПТО” – 58 назв та ДВНЗ „УМО” –

45 назв. У 2014 р. збільшилась передплата в бібліотеці Інституту професійно-технічної освіти і становить 30 назв. У бібліотеку Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих передплачено 27 назв газет та журналів, у бібліотеку Інституту соціальної і політичної психології – 26 назв. Найменша кількість періодичних видань надійшла до бібліотеки імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка – 10 назв.

Упродовж 2014р. продовжувалось наповнення зведеної бази галузевих періодичних видань ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України. Починаючи з 2013 р., вона функціонує на основі взаємодії ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та спеціальних наукових книгозбірень установ НАПН. На 01.01.2015 „Зведена база даних періодичних видань” налічувала 403 назви періодичних видань як вітчизняних, так і близького та далекого зарубіжжя, в яких порушуються питання педагогіки, психології, освіти. Зокрема, до зведеної бази включено всі фахові періодичні видання, які отримала ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського протягом 2013–2014 рр.: 12 назв періодичних видань, що надходять до Інституту психології імені Г.С. Костюка, 13 назв – Інституту соціальної та політичної психології, 23 назви – ДВНЗ „УМО”, 17 передплачених назв періодичних видань – Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих, 19 назв – Інституту професійно-технічної освіти, 30 назв газет та журналів „ННЦ ПТО” та 10 назв – Інституту вищої освіти. Під час введення інформації від зазначених

установ до зведеної бази періодичних видань виявлено назви, які не отримує ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Це російський журнал „Социальная психология и общество”, який передплачує Інститут соціальної та політичної психології та 4 журнали з передплаченого переліку Інституту професійно-технічної освіти: „Профессиональное образование в современном мире” (Росія), „Открытое и дистанционное образование” (Росія), „Образование личности” (Росія), „Профессиональное образование. Беларусь”. На ці періодичні видання створено бібліографічний запис у базі даних та зазначено установи, де вони зберігаються.

Моніторинг надходження до фондів спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України нових документів за цільовим призначенням свідчить, що впродовж 2014 р. кількість наукової літератури не змінилась і становить 40,8 % (1640 прим.). Найбільшу кількість наукових видань, як і в попередньому році, отримали бібліотеки Інституту психології ім. Г. С. Костюка (631 прим.) та Інституту професійно-технічної освіти (393 прим.). Кількість отриманої навчальної літератури становить 9,8 % (393 прим.). Найбільше навчальної літератури надійшло в бібліотеку ДВНЗ „УМО” – 198 прим.

Більшість документів, що надійшли до бібліотечних фондів спеціальних наукових книгозбірень установ НАПН України, видано українською мовою – 71 % документів (2852 прим.).

Протягом 2014 р. з фондів бібліотек вилучено 423 прим. застарілих, зношених та втрачених документів, що становить 0,2 % загального обсягу бібліотечного фонду.

Отже, моніторинг поповнення фондів книгозбірень установ НАПН України показав, що діяльність бібліотек з питань формування фондів потребує постійної уваги та допомоги з боку керівництва установ, на базі яких вони функціонують, оскільки кількість коштів на поповнення фондів з кожним роком зменшується, поповнення фондів електронними документами є недостатнім.

Здійснений аналіз дав змогу визначити рейтинг спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України з формування фонду (табл.1), з якого видно, що найкраще у цьому напрямі працюють бібліотеки ДВНЗ „УМО” та „ННЦ ПТО”.

Таблиця 1. Рейтинг спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України з формування фонду

Назва бібліотеки	Основні ознаки (місце)				Рейтинг
	Всього документів	Надійшло за звітний період	Придбано за кошти закладу	Передплаче но за звітний період (сезон)	
Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	2	3	6	6	4
Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	4	5	6	4	5
Бібліотека Інституту	5	6	3	5	5

соціальної та політичної психології					
Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	6	4	2	3	3
Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	1	2	1	2	1
Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	3	1	6	1	2

Впродовж 2014 р. діяльність спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України була спрямована на якісне бібліотечно-інформаційне та довідково-бібліографічне обслуговування користувачів.

Аналіз звітної документації книгозбірень щодо кількості користувачів дає підстави стверджувати, що протягом 2014 р. в спеціальних наукових бібліотеках установ НАПН України їх кількість збільшилась, оскільки за єдиною реєстраційною картотекою зареєстровано 6462 користувачі, що на 184 більше порівняно з 2013р. На 231 збільшилась кількість користувачів у бібліотеці Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих і становить 646, на 28 – у бібліотеці Інституту соціальної і політичної психології і становить 214 користувачів, на 5 – у бібліотеці Інституту професійно-технічної освіти – 111 користувачів. Зменшення чисельності користувачів спостерігається в бібліотеці „ННЦ ПТО” на 65 (763 користувачі) та бібліотеці імені А. Ф. Залевської

Інституту психології ім. Г. С. Костюка на 15 (380 користувачів). Кількість користувачів у бібліотеці ДВНЗ „УМО” впродовж 2014 р. не змінилась і становить 4348.

Найчисельнішою категорією користувачів у 2014 р. залишились слухачі курсів – 44 % (2869 осіб), на другому місці студенти – 24 % (1532 особи). Професорсько-викладацький склад установ становить 11 % (711 осіб) загальної кількості користувачів. Незмінним залишився показник кількості користувачів-аспірантів – 6 % (398 осіб). Інформацію про віддалених користувачів у 2014 р. не надала жодна з бібліотек.

Загальний показник відвідування впродовж 2014 р. збільшився на 593 і становить понад 49,8 тис., у контексті бібліотек збільшення спостерігається лише в бібліотеці Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих – на 1046 і становить 4301. У бібліотеці ДВНЗ „УМО” цей показник залишився таким, як і в попередньому році – 39981, у решті бібліотек зафіксовано незначне зменшення кількості відвідувань. Необхідно зауважити, що вже третій рік поспіль лише бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих у своїх звітних документах зазначила кількість віртуальних відвідувань – 3655.

Як свідчать статистичні звіти, впродовж 2014 р. на 2815 прим. збільшився показник використання фондів спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України, зокрема, у 2013 р. він становив 204654 прим., а в 2014 р. – 207469 прим. Проте кількість книговидачі збільшилась лише в бібліотеці Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих на 3876 прим. (10366 прим.) та бібліотеці ім.

А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка – на 248 прим. (5930 прим.). У решті бібліотек спостерігається зменшення показника використання фонду: кількість книговидач у бібліотеці „ННЦ ПТО” зменшилась на 529 прим. і становить 1580 прим., у бібліотеці Інституту професійно-технічної освіти – на 519 прим. і становить 3384 прим., у бібліотеці Інституту соціальної і політичної психології – на 151 прим. – 4877 прим., у бібліотеці ДВНЗ „УМО” – на 110 прим. менше – 181332 прим.

Порівняльний аналіз кількості книговидач за галузями знань свідчить, що найбільшою у загальних обсягах використаного інформаційного ресурсу, як і в попередніх роках, є частка документів з питань педагогіки та психології і становить понад 87 % (180,6 тис. прим.).

Однією із форм забезпечення читачів відсутніми у фондах бібліотек документами є замовлення літератури через МБА та ЕДД. Аналіз показників обслуговування за МБА показав, що кількість абонентів МБА у книгозбірнях установ НАПН України впродовж 2014 р. істотно не змінилась. Так, за статистичними даними 2013 р. їх налічувалось 44, а в 2014р. – 42. Кількість виданих іншим бібліотекам документів зменшилась на 23 і становить 65. Показник отриманих з інших бібліотек документів також зменшився на 24 і становить 99. Найактивніше користується МБА бібліотека Інституту професійно-технічної освіти – 31 абонент, отримано 59 документів. У бібліотеці Інституту педагогічної освіти та освіти

дорослих 5 абонентів МБА, видано іншим бібліотекам 14 документів, отримано 12, у бібліотеці ДВНЗ „УМО”– 2 абоненти, видано 51 документ, отримано 25, у бібліотеці Інституту соціальної і політичної психології 4 абоненти, отримано 3 документи. Вже другий рік поспіль інформацію про використання послуги ЕДД надає лише бібліотека Інституту соціальної і політичної психології, яка зазначила кількість отриманих (60) електронних документів.

Отже, аналіз показників кількості користувачів, відвідувань, використання інформаційного ресурсу та обслуговування користувачів за МБА та ЕДД дає підстави зробити висновок, що протягом 2014 р. в спеціальних наукових бібліотеках установ НАПН України, за винятком бібліотеки Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих, спостерігалось зниження практично всіх зазначених показників. Це в першу чергу обумовлено тим, що рівень інформатизації бібліотек недостатній й тому бібліотечні фахівці не мають змоги надавати користувачам кваліфіковані консультації у використанні (поряд з традиційними виданнями) усіх можливих видів електронної інформації.

Рейтинг спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України з інформаційно-бібліотечного обслуговування користувачів (табл.2) визначає, що найкраще організована робота в цьому напрямі в бібліотеці Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих (перше місце) та бібліотеці ДВНЗ „УМО” (друге місце). Бібліотекам Інституту соціальної і політичної психології (п'яте місце) та Інституту

професійно-технічної освіти (шосте місце) необхідно посилити увагу на збереження контингенту користувачів та якісного задоволення їхніх інформаційних потреб.

Таблиця 2. Рейтинг спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України з інформаційно-бібліотечного обслуговування

Назва бібліотеки	Основні ознаки (місце)				Рейтинг
	Кількість користувачів за ЄРК	Загальна кількість відвідувань	Кількість віртуальних відвідувань	Кількість книговидач	
Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	4	3	6	3	3
Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	3	2	1	2	1
Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	5	5	6	4	5
Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	6	6	6	5	6
Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	1	1	6	1	2
Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	2	4	6	6	4

Важливою складовою діяльності бібліотек щодо розкриття бібліотечних зібрань, ведення довідково-пошукового апарату в традиційній та електронній формах, виконання бібліографічних довідок, підготовки бібліографічних посібників є довідково-бібліографічна робота.

Упродовж 2014 р. бібліотеки установ НАПН України продовжували наповнювати абеткові й систематичні каталоги, систематичні картотеки статей, картотеки статей співробітників установи та каталоги дисертацій і авторефератів дисертацій. Поряд з формуванням традиційних каталогів і картотек книгозбірні створено нові бібліографічні записи в електронному каталозі й базі даних. Власні електронні каталоги формують п'ять бібліотек: Інституту соціальної та політичної психології (2492 записи, у 2014 р. введено 169), Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих (1882 записи, у 2014 р. введено 1242), Інституту психології ім. Г. С. Костюка (1478 записів, у 2014 р. введено 357), Інституту професійно-технічної освіти (127 записів, у 2014 р. введено 85). Вже другий рік поспіль бібліотека ДВНЗ „УМО” інформації щодо кількості записів не надає.

Виконання тематичних довідок є важливою складовою забезпечення інформаційних потреб усіх категорій користувачів спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України, тому протягом 2014 р. бібліотекарями надано 1045 довідок, з них 10 в автоматизованому режимі. Цей показник на 641 перевищує минулорічний. Найбільше довідок виконано в бібліотеці Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих – 508 та бібліотеці ДВНЗ „УМО” – 423. Інформацію з цього питання надали також книгозбірні: Інституту професійно-технічної освіти (108 довідок, з них 10 в автоматизованому режимі) та „ННЦ ПТО” (6 довідок).

Впродовж 2014 р. зменшились показники бібліографічного інформування аспірантів, здобувачів, професорсько-викладацького складу, науково-педагогічних працівників спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України в режимі ВРІ. Кількість індивідуальних абонентів становить 139, їм надано 262 повідомлення, групових абонентів – 3, кількість наданих повідомлень – 9. Для порівняння: у 2013р. кількість індивідуальних абонентів ВРІ становила 185, їм надано 476 повідомлень, групових абонентів – 2, кількість наданих повідомлень – 12. Найкраще організовано цю роботу в бібліотеці „ННЦ ПТО” (122 індивідуальних абоненти, 2 групових). У бібліотеках Інституту професійно-технічної освіти 14 індивідуальних абонентів та 1 груповий, у бібліотеці ДВНЗ „УМО” 2 індивідуальних абоненти та 1 груповий, у бібліотеці Інституту соціальної та політичної психології 1 індивідуальний абонент. Не надали інформації з цього питання книгозбірні Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих та Інституту психології ім. Г. С. Костюка.

Одним із напрямів роботи з поточного інформування про наукові видання є організація книжкових виставок як самостійних, так і у складі комплексних заходів – днів інформації, днів аспіранта, наукових конференцій, презентацій нових книжок тощо. Фахівцями книгозбірень установ НАПН України у 2014 р. підготовлено 11 виставок нових надходжень (у 2013 р. – 22 виставки), 75 тематичних виставок (у

2013 р. – 70), 27 виставок за профілем діяльності своєї установи (у 2013 р. – 31).

Важливою складовою довідково-бібліографічної роботи бібліотек є створення власних бібліографічних посібників різних видів. Проте проведений аналіз дає підстави стверджувати, що протягом 2014 р. лише 2 книгозбірні установ НАПН України займалися підготовкою такої продукції. Лідером у цій справі залишається завідувач бібліотеки Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих Штома Людмила Наумівна, яка в 2014 р. підготувала 1 бібліографічний покажчик та 6 рекомендаційних списків. Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології підготувала 1 бібліографічний покажчик в електронному вигляді.

Отже, аналіз основних показників інформаційно-бібліографічної діяльності спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України протягом 2014 р. визначив рейтинг цих книгозбірень з цього питання (табл. 3), з якого видно, що лідерами в цій справі є бібліотеки Інституту професійно-технічної освіти (перше місце) та „ННЦ ПТО” (друге місце). Фахівцям книгозбірні ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка (шосте місце) та бібліотеки Інституту соціальної та політичної психології (п'яте місце) для вдосконалення інформаційного обслуговування користувачів необхідно активізувати роботу з впровадження сервісних послуг та створення власних інформаційних ресурсів.

Таблиця 3. Рейтинг спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України з довідково-бібліографічної діяльності

Назва бібліотеки	Основні ознаки (місце)						Рейтинг
	Створено бібліографічних покажчиків	Кількість довідок	З них в автоматизованому режимі	Кількість індивідуальних абонементів ВРІ	Кількість групових абонементів ВРІ	Кількість виставок	
Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	6	5	6	5	6	4	6
Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	1	1	6	5	6	3	3
Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	2	5	6	4	6	5	5
Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	6	3	1	2	2	3	1
Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	6	2	6	3	6	2	4
Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	6	4	6	1	1	1	2

Застосування в роботі спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України нових послуг та сервісів, створення й використання БД потребує

постійного поліпшення їх матеріально-технічної бази. Однак, як засвідчив аналіз статистичних документів, у зазначених бібліотеках цей процес відбувається дуже повільно. У 2014 р. комп'ютерний парк книгозбірень не оновлювався. Станом на 01.01.2015 у них налічувалось 18 одиниць комп'ютерної техніки: бібліотека ДВНЗ „УМО” має 8 комп'ютерів, книгозбірня „ННЦ ПТО” – 4, по 2 комп'ютери в бібліотеках Інституту професійно-технічної освіти та Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих, у бібліотеках Інституту соціальної та політичної психології й Інституту психології ім. Г. С. Костюка – по одному. Кількість автоматизованих робочих місць (АРМ) у цих книгозбірнях також залишилась незмінною – 18, у тому числі 9 для співробітників і 9 для користувачів.

Усі бібліотеки установ НАПН України підключено до Інтернету. У бібліотеках ДВНЗ „УМО” та Інституту психології ім. Г. С. Костюка для користувачів організовано безкоштовний доступ до ресурсів Інтернету з використанням технології Wi-Fi.

Аналіз наявності автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи (АБІС) виявив, що книгозбірні Інституту професійно-технічної освіти, Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих та Інституту психології ім. Г. С. Костюка користуються САБ „ІРБІС”, бібліотека ДВНЗ „УМО” працює в АБІС „УФД Бібліотека”. У бібліотеках Інституту соціальної та політичної психології і „ННЦ ПТО” встановлено демоверсію САБ „ІРБІС”.

Аналіз представництва бібліотек установ НАПН України в мережі Інтернет свідчить, що власні сторінки на веб-сайтах своїх установ мають книгозбірні: Інституту психології ім. Г. С. Костюка, Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих, Інституту професійно-технічної освіти та ДВНЗ „УМО”. На сайті Інституту соціальної та політичної психології сторінка книгозбірні відсутня, проте створено електронну бібліотеку. Ці сторінки мають характерний представницький зміст й оформлення. Так, на сторінці наукової бібліотеки ДВНЗ „УМО” представлено штат книгозбірні, подано інформацію про її місію та основні функції, вміщено перелік періодичних видань, що передплатила бібліотека на I півріччя 2014 р. На сторінці бібліотеки Інституту професійно-технічної освіти залишилася застаріла інформація про передплату та нові надходження 2013 р. На момент дослідження сторінка книгозбірні ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка була недоступною. Найкраще оформлена сторінка бібліотеки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих: на ній представлено інформацію про книгозбірню, штат, подано списки нових надходжень, авторефератів і дисертацій, захищених в Інституті, повні тексти власної бібліографічної продукції.

Отже, для якісного задоволення потреб теперішніх і залучення нових користувачів спеціальним науковим бібліотекам установ НАПН України необхідно створювати та вдосконалювати власні сторінки, які забезпечували б єдність дизайну

всіх розділів, легкість навігації, стабільність інформаційних ресурсів, оперативність оновлення інформації і водночас були б самостійним інформаційним ресурсом і засобом інформаційного пошуку.

Аналіз роботи спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України щодо впровадження в практику діяльності новітніх інформаційно-комунікаційних технологій визначив їх рейтинг (табл. 4), з якого видно, що лідерами в цій справі є бібліотеки Інституту соціальної та політичної психології (перше місце) та Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих (друге місце). Книгозбірням „ННЦ ПТО” (шосте місце) та ДВНЗ „УМО“ (п’яте місце) в наступному році необхідно посилити роботу зі створення електронних ресурсів з обов’язковим представленням їх на сайтах установ.

Таблиця 4. Рейтинг спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України з формування електронних ресурсів

Назва бібліотеки	Основні ознаки (місце)					Рейтинг
	Загальна кількість БД	Обсяг ЕК	Кількість введених записів	Обсяг ЕБ	Представлення в мережі Інтернет	
Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	1	3	2	6	5	3
Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	6	2	1	6	1	2
Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	6	1	3	1	3	1

Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	1	4	4	6	4	4
Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	6	5	5	6	2	5
Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	6	5	5	6	6	6

Нові інформаційні технології спричинили істотні зміни в статусі та іміджі бібліотекаря – підсилюється значення бібліотечного фахівця як інформаційного посередника між новими інформаційно-довідковими ресурсами і користувачами.

Відповідно до поданих звітів у 2014 р. ситуація з кадровим забезпеченням у спеціальних наукових бібліотеках установ НАПН України дещо змінилась. Станом на 01.01.2015 у книгозбірнях працювало 17 бібліотечних працівників, що на 1 більше порівняно з попереднім роком. Кількість працівників, які працюють на повну ставку, збільшилась на 3 і становить 17. У звітному році збільшилась на 2 кількість працівників в бібліотеці ДВНЗ „УМО“ і становить 6 осіб, проте в бібліотеці ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка кількість працюючих зменшилась на 1 і становить 3 особи. Незмінною залишилась кількість працюючих у бібліотеках „ННЦ ПТО“ – 3 співробітники, Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих – 2 співробітники, Інституту соціальної і

політичної психології – 2 співробітники та в бібліотеці Інституту професійно-технічної освіти 1 співробітник.

Однією з головних проблем кадрового забезпечення спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України залишається відсутність у працівників відповідної фахової освіти, адже з 17 осіб лише 2 фахівці мають повну вищу бібліотечну освіту та 3 – базову вищу бібліотечну освіту.

Аналіз кадрового забезпечення за стажем роботи показав, що 7 осіб мають до 10 років стажу, 4 – до трьох років, по три співробітники мають стаж роботи до 20 років та понад 20 років.

Як свідчать звітні документи в 2014 р. лише 3 працівники спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України підвищили свій фаховий рівень, зокрема, 2 – з бібліотеки ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка та 1 – з бібліотеки Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих.

Одним із видів удосконалення професійної освіти є участь у заходах, які організовує для мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України головний координаційний науково-методичний центр – ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Так, у 2014 р. проведено Міжнародну науково-практичну конференцію „Інформаційна діяльність галузевих бібліотечних комплексів в умовах розвитку суспільства знань”. Участь у роботі цієї конференції взяли фахівці п'яти спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України – ДВНЗ „УМО“, „ННЦ ПТО“, Інституту психології ім. Г. С. Костюка, Інституту педагогічної

освіти та освіти дорослих та Інституту соціальної і політичної психології.

Вагоме місце в професійній самоосвіті бібліотечних кадрів займає вивчення інноваційного досвіду роботи бібліотек шляхом ознайомлення з новими публікаціями науковців у фахових періодичних виданнях, проте протягом 2014 р. фахова періодика надходила лише в бібліотеки ДВНЗ „УМО” („Бібліотечний форум України”) та „ННЦ ПТО” („Шкільна бібліотека плюс”).

Для підвищення професійного рівня працівників освітянських бібліотек у кабінеті бібліотекознавства та на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського представлено інформаційний ресурс з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності.

У 2014р. за багаторічну сумлінну працю завідувача бібліотеки Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих Штому Л. Н. нагороджено відзнакою Української Бібліотечної Асоціації „За відданість бібліотечній справі”.

Аналіз кадрового забезпечення спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України визначив їх рейтинг з цього питання (табл. 5), зокрема, перше місце посідають одразу дві книгозбірні Інституту психології ім. Г. С. Костюка та Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих. Завідувачу бібліотеки Інституту професійно-технічної освіти необхідно порушити питання перед керівництвом установи щодо збільшення штату книгозбірні.

Таблиця 5. Рейтинг спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України з кадрового забезпечення

Назва бібліотеки	Основні ознаки (місце)				Рейтинг
	Кількість бібліотечних працівників	Кількість працівників з фаховою освітою	Кількість передплачених фахових видань	Підвищення кваліфікації	
Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	2	2	6	1	1
Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	3	2	6	2	1
Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	3	2	6	3	2
Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	4	6	6	4	4
Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	1	1	1	3	2
Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	2	6	1	3	3

ВИСНОВКИ

На основі аналізу звітних документів, рейтингів з основних напрямів роботи спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України стало можливим визначити загальний рейтинг книгозбірень у 2014 р.

(табл. 6), який дає змогу оцінити роботу бібліотеки та окреслити подальші шляхи вдосконалення її діяльності.

Таблиця 6. Рейтинг спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України за 2014 рік

Рейтинг	Назва бібліотеки
1	Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих
2	Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“
3	Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка
4	Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“
5	Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти
5	Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології

Отже, за результатом рейтингу перше місце належить бібліотеці Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих, на другому місці – бібліотека ДВНЗ „УМО“, третє місце посідає бібліотека ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка, на четвертому – бібліотека „ННЦ ПТО“, п'яте місце ділять книгозбірні Інституту професійно-технічної освіти та Інституту соціальної і політичної психології.

З метою перетворення спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України в сучасні інформаційні центри ДНПБ України В. О. Сухомлинського рекомендує керівництву установ та завідувачам бібліотек:

- ✓ знайти можливості для подальшого технічного переоснащення бібліотек;
- ✓ вирішити питання щодо належного комплектування фондів (придбання книжок, передплати періодичних видань, у тому числі фахових бібліотечних);
- ✓ активізувати роботу щодо поповнення фондів електронними повнотекстовими документами;
- ✓ використовувати можливості обмінно-резервного фонду ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського та бібліотек інших систем і відомств для поповнення власних фондів;
- ✓ розпочати роботу щодо впровадження й використання на власних веб-сторінках нових послуг,

зокрема, організації електронного каталогу та електронної бібліотеки, електронної доставки документів, віртуальної довідки;

- ✓ рекламувати діяльність бібліотек у соціальних мережах;

- ✓ збільшити кількість штатних одиниць в бібліотеці Інституту професійно-технічної освіти;

- ✓ брати активну участь у науково-практичних конференціях, семінарах, практикумах, тренінгах тощо, які проводять ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, УБА, бібліотеки інших систем та відомств.

1.2.2. Статистична інформація

Таблиця 1. НАЯВНІСТЬ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки	Наявність фонду (прим.)			Надходження (прим.)			Вибуття (прим.)			Використання фонду (прим.)		
		2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст
1.	Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	100713	100973	+260	579	634	+55	374	374		5682	5930	+248
2.	Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	9615	10016	+401	486	401	-85				6490	10366	+3876
3.	Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	4652	5034	+382	500	382	-118	6		-6	5028	4877	-151
4.	Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	3455	3853	+398	568	447	-121		49	+49	3903	3384	-519
5.	Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	112380	113104	+724	1193	724	-469	5963		-5963	181442	181332	-110
6.	Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	47108	48536	+1428	534	1428	+894				2109	1580	-529
	Усього	277923	281516	+3593	3860	4016	+156	6343	423	-5920	204654	207469	+2815

Таблиця 2. КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ ТА ВІДВІДУВАНЬ. ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки	Користувачі			Відвідування						Відносні показники			
		За ЄРК			Кількість відвідувань			У т.ч. віртуальних відвідувань			Обертаність	Книго-забезпеченість	Читаність	Відвідуваність
		2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст				
1.	Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	395	380	-15	2050	2010	-40	-			0,05	265,6	15,6	5,2
2.	Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	415	646	+231	3255	4301	+1046	201	3655	+3454	1,04	15,5	16,65	5,65
3.	Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	186	214	+28	1487	1358	-129	-			0,96	23,5	22,7	6,3
4.	Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	106	111	+5	628	562	-66	-			0,8	34	30	5,2
5.	Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	4348	4348	0	39981	39981	0	-			1,61	25,84	41,72	9,19
6.	Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	828	763	-65	1900	1682	-218	-			0,03	61,93	30,7	2,25
	Усього	6278	6462	+184	49301	49894	+593	201	3655	+3454	0,74	69,77	26,23	6,61

Таблиця 3. АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки	Технічне забезпечення				Програмне забезпечення	Електронні ресурси			Представлення в мережі Інтернет	Наявність на сайті ЕК	Наявність на сайті ЕБ	Наявність на сайті репозитарію
		Кількість комп'ютерів	Кількість АРМ		К-сть комп., що мають доступ до мережі Інтернет		Обсяг власних БД	З них записів у ЕК	Введено записів за звітний рік				
			Для співробітників	Для користувачів									
1.	Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	1	1		1	ІРБІС		1478	357	сторінка			
2.	Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	2	1	1	1	ІРБІС		1882	1242	сторінка			
3.	Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	1	1		1	ІРБІС (демо-версія)		2492	169			так	
4.	Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	2	1	1	2	ІРБІС		127	85	сторінка			
5.	Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	8	4	4	6	УФД „Бібліотека“				сторінка			
6.	Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	4	1	3	4	ІРБІС (демо-версія)							
	Усього	18	9	9	15			5979	1853			1	

Таблиця 4. **КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ** (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки	Кількість бібліотечних працівників		За освітою				За стажем роботи				К-сть працівників, що працюють на повну ставку	
				Повна вища	У т. ч. бібліотечна	Базова вища	У т. ч. бібліотечна	До 3 років	З 3 до 9 років	10-20 років	Понад 20 років	2013	2014
		2013	2014										
1.	Бібліотека імені А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка	4	3	2			1		1		2	4	3
2.	Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих	2	2	1	1			1			1	1	2
3.	Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології	2	2	1		1	1	1	1			1	2
4.	Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти	1	1	1					1			1	1
5.	Бібліотека Державного вищого навчального закладу „Університет менеджменту освіти“	4	6	5	1	1	1	2	1	3		4	6
6.	Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти“	3	3	2					3			3	3
	Усього:	16	17	12	2	2	3	4	7	3	3	14	17

1.3. Бібліотеки обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти

1.3.1. Аналітична інформація

Післядипломна педагогічна освіта – важлива складова національної системи безперервної освіти, головним завданням якої є забезпечення постійного професійного зростання педагогічних кадрів, оновлення напрямів, змісту і форм навчання відповідно до економічного і соціального розвитку України. Реалізацію цих завдань покладено на обласні інститути післядипломної педагогічної освіти (далі – ОППО). Втім успішне виконання поставлених завдань не можливе без участі в цих процесах таких важливих структурних підрозділів ОППО, як бібліотеки.

Станом на 01.01.2015 до мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України входить 22 спеціальні навчально-педагогічні бібліотеки обласних (міських) інститутів післядипломної педагогічної освіти. У цьому розділі проаналізовано діяльність усіх бібліотек ОППО на основі статистичних звітів за 2014 р.

Формування інформаційного ресурсу відповідно до фахових потреб користувачів – один з основних напрямів діяльності бібліотек ОППО. Станом на 01.01.2015 сукупний фонд бібліотек ОППО становив 747,5 тис. прим., що на 33,3 тис. прим. більше порівняно з 2013 р.

Найбільші за обсягом фонди зосереджено в бібліотеці КЗ „Запорізький ОППО“ (понад 68 тис.

прим.), Чернігівського ОППО імені К. Д. Ушинського (понад 59 тис. прим.), Рівненського ОППО (понад 48 тис. прим.) та КВНЗ „Херсонська АНО“ (понад 47 тис. прим.).

Як свідчать статистичні дані за видовим складом сукупний бібліотечний фонд книгозбірень ОППО у 2014 р. розподілився так: 82 % (616,4 тис. прим.) становлять книжки та брошури, 11 % (80,7 тис. прим.) – періодичні видання, 0,3 % (2,1 тис. прим.) – електронні документи, 6,7 (48,4 тис. прим.) – інші види документів.

За результатами аналізу документів за цільовим призначенням обсяг навчальних видань становить 43,5 % (близько 325 тис. прим.), у тому числі в електронній формі – 856 прим., наукових – 14,6 % (понад 109 тис. прим.), літературно-художніх – 20 % (понад 151 тис. прим.), рідкісних та цінних – 0,4% (2647 прим.). Найбільшу кількість навчальних видань зосереджено в книгозбірні КЗ „Запорізький ОППО“ (50,9 тис. прим) та Миколаївського ОППО (31,1 тис. прим.). Найбільша кількість рідкісних і цінних видань зберігається в бібліотеках КВНЗ „Харківська АНО” (1173 прим.) та Миколаївського ОППО (932 прим.).

Аналіз статистичних даних нових надходжень до бібліотек ОППО у 2014 р. свідчить про те, що як і в попередні роки, комплектування їхніх фондів було нестабільним, що зумовлено насамперед неналежним

фінансуванням. За цей час до книгозбірень надійшло понад 19 тис. прим. документів, що на 8,7 тис. прим. менше, ніж у 2013 р. Найбільше документів отримано бібліотеками КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського” (2810 прим.) та КВНЗ „Херсонська АНО” (2 241 прим.). Як і в минулому році, найменше комплектувались бібліотеки Житомирського ОППО (63 прим.) та ІІПО Чернівецької області (73 прим.).

Аналіз надходження документів до бібліотек ОППО свідчить, що основним джерелом залишається придбання видань за рахунок коштів, виділених інститутами на комплектування фондів своїх бібліотек – 44 % (8,4 тис. прим.). У 2014 р. найкраще були профінансовані книгозбірні, а відповідно їй придбали більшу кількість нових документів книгозбірні КВНЗ „Херсонська АНО” (1916 прим.), КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського” (1700 прим.) та Миколаївського ОППО (1202 прим.). У звітних документах 9 бібліотек ОППО відомості щодо комплектування фондів за рахунок коштів інститутів відсутні.

На другому місці за кількістю надходження документів, як і в попередньому році, централізоване забезпечення – 31,3 % (близько 6 тис. прим.).

Слід зазначити, що в 2014 р. працівники бібліотек ОППО активізували діяльність щодо поповнення фондів своїх книгозбірень за рахунок подарунків від авторів, установ, читачів, видавництва. Цей показник становить 22,1 % (4210 прим.), а в 2013 р. він становив 14,2 % (3 268 прим.). Найактивнішими в цій діяльності є

бібліотеки КВНЗ „Харківська АНО” (932 прим.) та КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського” (783 прим.).

Показник надходження документів за рахунок повернення користувачами літератури взамін загубленої становить 0,9 % (186 прим.). Також 0,9 % від загальної кількості надходжень (176 прим.) становлять видання, одержані від редакційних структур ОППО.

Моніторинг джерел надходження документів до фондів бібліотек ОППО свідчить про неналежну роботу з використання обмінно-резервних фондів (зокрема, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського), оскільки цей показник становить лише 0,4 % (67 прим.).

Як свідчать статистичні дані щодо надходження документів за галузями знань, у 2014 р. під час комплектування фондів бібліотек ОППО перевага віддавалась документам педагогічної та психологічної тематики близько 50% (9516 прим.). Упродовж звітного періоду в книгозбірні надійшла значна кількість документів з питань літературознавства й мовознавства – 10 % (1971 прим.) та природничих наук 9,9 % (1890 прим.). Решта нових надходжень розподіляється таким чином:

- 7,2 % (1374 прим. документів) із суспільних наук;
- 4,6 % (991 прим.) художньої літератури;
- 3,8 % (1 162 прим. документів) з прикладних наук;
- 2,9 % (560 прим. документів) з мистецтва та спорту;

– 1,9 % (369 прим. документів) з питань бібліотекознавства, бібліографознавства та інформаційної діяльності;

– 4 % (766 прим. документів) іншої тематики.

Аналіз нових надходжень за видами документів дає підстави стверджувати, що, на відміну від попереднього року, більшу частину становлять книжки та брошури – 56,3 % (10,7 тис. прим.), у 2013 р. цей показник становив 38,7 % (10 808 прим., відповідно кількість періодичних видань зменшилась з 60,1 % (понад 19 тис. прим.) у 2013 р. до 41,1 % (9,8 тис. прим.) у звітному році. Середній показник надходження періодики у 2014 р. становить 95 назв, що на 7 менше порівняно з попереднім роком. Лідерами з передплати періодичних видань є бібліотеки КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського” – 237 назв, КНЗ КОР „Київський ОПОПК” – 189 назв та КЗ „Запорізький ОППО” – 169 назв. Найнижчими є показники з передплати в бібліотеках ІППО Чернівецької області – 36 назв та Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського – 51 назва. Не надали відомостей щодо кількості передплачених видань бібліотеки ОНБЦ КЗ „Дніпропетровський ОППО”, Івано-Франківського ОППО та Одеського ОІУВ.

Кількість електронних документів майже не змінилась і становить 1,9 % (353 прим.), автореферати дисертацій становлять 0,09 % (21 прим.), інші документи – 0,6 % (106 прим.).

Аналіз нових надходжень документів за цільовим призначенням свідчить про те, що, як і в попередньому

році, навчальні та наукові документи становлять більшість серед загальної кількості нових надходжень, адже за звітний період бібліотеками ОППО отримано 54,9 % (10,5 тис. прим.) навчальної літератури (у тому числі 147 документів в електронному форматі) та 25,4 % (4,8 тис. прим.) наукової літератури. До їхніх фондів також надійшло 11,1 % (2,1 тис. прим.) літературно-художніх видань. Найбільша кількість навчальних документів надійшла до книгозбірень КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського” (1771 прим.), КВНЗ „Херсонська АНО” (1427 прим.), Миколаївського ОППО (1197 прим.) та КЗ ЛОР „Львівський ОППО” (1013 прим.). Значно збагатили фонд науковими виданнями бібліотеки КНЗ КОР „Київський ОПОПК” (1247 прим.), КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського” (843 прим.) та КВНЗ „Херсонська АНО” (735 прим.).

Як показав аналіз надходження документів за мовами, вже кілька років поспіль документи українською мовою становлять більшість, а саме 89 % (понад 17 тис. прим.).

Упродовж 2014 р. з фондів бібліотек ОППО вилучено понад 14 тис. прим. застарілих, зношених, втрачених документів, що становить 1,9 % загального обсягу бібліотечного фонду.

Аналіз формування фондів бібліотек ОППО засвідчив, що з кожним роком показники комплектування погіршуються. Це спричинено тим, що кошти, які виділяють інститути на поповнення фондів своїх бібліотек, залишаються із року в рік практично

незмінними, разом з тим відбувається значне подорожчання друкованої продукції та передплати періодичних видань. Тому керівництву інститутів, на базі яких функціонують книгозбірні, необхідно вирішити питання щодо збільшення фінансового забезпечення бібліотек.

На підставі проведеного дослідження визначено рейтинг бібліотек з формування фонду (табл.1). Найкраще цю роботу організовано в бібліотеках КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського” (перше місце), Миколаївського ОІППО (друге місце) та КВНЗ „Херсонська АНО” (третє місце). З метою оновлення своїх фондів книгозбірням Одеського ОІУВ (20-те місце), КЗ „Дніпропетровський ОІППО” (19-те місце) та ІППО Чернівецької області (18-те місце) необхідно здійснювати книгообмін, активно використовувати у своїй діяльності основи фандрейзингу як джерело додаткового фінансування бібліотек.

Таблиця 1. Рейтинг бібліотек обласних ІППО з формування фонду

Назва бібліотеки	Основні ознаки (місце)				Рейтинг
	Всього документів	Надійшло за звітний період	Придбано за кошти закладу	Передплачено за звітний період (назви)	
КВНЗ „Вінницька АНО”	16	17	12	10	13
Волинського ІППО	5	13	6	7	7
КЗ „Дніпропетровський ОІППО”	13	14	22	22	19
Житомирського ОІППО	9	21	22	14	17
Закарпатського ІППО	18	12	22	8	15
Запорізького ОІППО	1	10	22	3	8

Івано-Франківського ОІППО	17	15	9	16	14
КНЗ КОР „Київський ОІПОПК”	15	4	5	2	4
КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”	7	1	2	1	1
КЗ ЛОР „Львівський ОІППО”	20	3	22	9	12
Миколаївського ОІППО	6	5	3	5	2
Одеського ОІУВ	21	22	22	22	20
Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського	14	9	22	15	15
Рівненського ОІППО	3	20	22	9	12
Сумського ОІППО	21	16	10	6	11
Тернопільського ОКІППО	12	18	22	9	16
КВНЗ „Харківська АНО”	10	7	8	12	9
КВНЗ „Херсонська АНО”	4	2	1	13	3
Хмельницького ОІППО	11	11	11	11	10
Черкаського ОІПОІП	8	8	7	4	5
ІППО Чернівецької обл.	19	19	13	18	18
Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського	2	6	4	17	6

Головною метою діяльності бібліотек ОІППО є інформаційно-бібліографічний супровід наукових досліджень інститутів, на базі яких вони функціонують, процесу підвищення кваліфікації й самоосвіти педагогічних кадрів шляхом оперативного та якісного забезпечення фахових інформаційних потреб усіх категорій користувачів.

Аналіз кількості залучених до книгозбірень ОІППО користувачів показав, що впродовж 2014 р. за ЄРК зареєстровано 64216 користувачів, що на 1909 більше, ніж у 2013 р. Збільшення користувачів відбулось в 12 бібліотеках. Найбільша кількість користувачів у ОНБЦ

КЗ „Дніпропетровський ОППО” (9257), бібліотеках КНЗ КОР „Київський ОПОПК” (6061) та Тернопільського ОКППО (6050). У восьми книгозбірнях продовжилась тенденція щодо зменшення кількості користувачів за єдиною реєстраційною картотекою. За звітними документами найменшу кількість читачів зафіксовано у бібліотеках КВНЗ „Вінницька АНО” (258) та Сумського ОППО (263).

Найчисельнішою групою користувачів у книгозбірнях ОППО, як і в попередні роки, є слухачі курсів – 80,3 % (51,6 тис.) та вчителі – 16,3 % (10,4 тис.). Співробітники ОППО становлять 4,8 % загальної кількості користувачів (3,1 тис.), професорсько-викладацький склад – 2,2 % (1,5 тис.), студенти – 2,1 % (1,4 тис.), бібліотекарі – 1,9 % (1,2 тис.), віддалені користувачі – 2,1 % (1,3 тис.).

Упродовж 2014 р. кількість відвідувань бібліотек ОППО зросла на 6,8 тис. і становить 1 млн. 76 тис. Порівняно з 2013 р. на 44,6 тис. зросла також кількість віртуальних відвідувань і становить понад 871 тис. Інформацію щодо кількості віртуальних відвідувань надало 6 книгозбірень, найбільші показники залишаються у бібліотек КВНЗ „Харківська АНО” (514,9 тис.) та Волинського ІППО (306,3 тис.).

Аналіз використання інформаційного ресурсу книгозбірень ОППО свідчить, що з року в рік цей показник зменшується: у 2013 р. він становив понад 924 тис. прим., а в 2014 р. – на 28 тис. прим. менше – 896 тис. прим. Як свідчать звітні документи, у 2014 р. документовидача зменшилась у дев'яти бібліотеках

ОППО. Найвищими залишаються показники документовидачі в ОНБЦ КЗ „Дніпропетровський ОППО” – понад 180 тис. прим., бібліотеках КНЗ КОР „Київський ОПОПК” – близько 148 тис. прим. та КВНЗ „Херсонська АНО” – понад 94 тис. прим., найнижчими в книгозбірнях Сумського ОППО – 2,4 тис. прим., Одеського ОІУВ – 3,3 тис. прим. та Житомирського ОППО – 3,4 тис. прим.

На основі порівняльного аналізу кількості книговидач за галузями знань у бібліотеках ОППО у 2014 р. встановлено такі результати:

- 44,6 % – документи з педагогічних та психологічних питань;
- 12,3 % – документи з літературознавства та мовознавства;
- 11,5 % – документи з суспільних наук;
- 10,3 % – документи з природничих наук;
- 6 % – художня література;
- 5 % – документи з прикладних наук;
- 3,4 % – документи з мистецтва та спорту;
- 1,8 % – документи з бібліотекознавства та бібліографознавства;
- 1,5 % – інші документи.

Найбільшу частку в загальних обсягах використаного інформаційного ресурсу, як і в попередньому році, становлять документи з психолого-педагогічних питань.

Аналіз кількості книговидач за видами документів засвідчив, що з року в рік в бібліотеках ОППО найактивніше використовують періодичні видання –

51,7 % (близько 464 тис. прим.) та книжки і брошури – 32,5 % (понад 291 тис. прим.). Інформацію щодо використання електронних документів надали 13 бібліотек ОППО. Цей показник становить 2,7 % загальної кількості документовидачі (24,6 тис. прим.).

Для отримання документів, що відсутні у фондах бібліотек ОППО, застосовується така форма обслуговування користувачів, як міжбібліотечний абонемент (МБА). Інформацію про МБА надало 11 бібліотек. Як свідчать статистичні звіти, бібліотеки ОППО недостатньо активно використовували МБА для забезпечення інформаційних потреб користувачів, оскільки кількість абонентів у 2014 р. зменшилась на 70 і становить 130. Значно зменшилась й кількість виданих іншим бібліотекам документів – 252 (741 у 2013 р.), проте отримано з інших бібліотек на 19 документів більше – 454. Найвищі показники використання МБА у бібліотек КЗ „Дніпропетровський ОППО” (кількість абонентів МБА – 26, видано документів іншим бібліотекам – 56, отримано документів з інших бібліотек – 4), КВНЗ „Херсонська АНО” (кількість абонентів МБА – 23, видано документів іншим бібліотекам – 15, отримано документів з інших бібліотек – 23), ІППО Чернівецької області (кількість абонентів МБА – 15, видано документів іншим бібліотекам – 42, отримано документів з інших бібліотек – 30) та КНЗ КОР „Київський ОПОПК” (кількість абонентів МБА – 14, видано документів іншим бібліотекам – 86, отримано документів з інших бібліотек – 28).

Послугу електронної доставки документів (ЕДД) для віддалених користувачів згідно з поданими звітами надають три бібліотеки ОППО: КЗ „Дніпропетровський ОППО“, Закарпатського ІППО, ІППО Чернівецької області.

Аналіз показників кількості користувачів, відвідувань, використання інформаційного ресурсу та обслуговування за МБА та ЕДД дає підстави зробити висновок, що для збереження контингенту користувачів та якісного задоволення їхніх інформаційних потреб бібліотекам ОППО необхідно запроваджувати в практику діяльності технології дистанційного обслуговування.

За рейтингом бібліотек ОППО з інформаційно-бібліотечного обслуговування користувачів (табл.2) найкраще організовано роботу в цьому напрямі в бібліотеці КНЗ КОР „Київський ОПОПК”, на другому місці – ОНБЦ КЗ „Дніпропетровський ОППО”, третє місце посідає бібліотека Волинського ІППО. Книгозбірням КВНЗ „Вінницька АНО”, Одеського ОІУВ, Сумського ОППО необхідно активніше вивчати інформаційні потреби освітян регіону, створити умови для комфортного та цілодобового доступу користувачів до мережі Інтернет і власних електронних ресурсів, започаткувати такий вид бібліотечного сервісу, як електронна доставка документів.

Таблиця 2. Рейтинг бібліотек обласних ІППО з інформаційно-бібліотечного обслуговування

Назва бібліотеки	Основні ознаки (місце)				Рейтинг
	Кількість користувачів за СРК	Загальна кількість відвідувань	Кількість віртуальних відвідувань	Кількість книговидач	
КВНЗ „Вінницька АНО”	21	22	22	19	17
Волинського ІППО	10	2	2	4	3
КЗ „Дніпропетровський ОІППО”	1	10	5	1	2
Житомирського ОІППО	14	16	22	20	15
Закарпатського ІППО	8	9	22	15	12
Запорізького ОІППО	6	11	22	13	10
Івано-Франківського ОІППО	16	18	22	16	15
КНЗ КОР „Київський ОПОПК”	2	3	3	2	1
КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”	7	12	22	11	10
КЗ ЛОР „Львівський ОІППО”	15	17	22	18	15
Миколаївського ОІППО	9	13	22	5	9
Одеського ОІУВ	18	22	22	21	16
Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського	4	22	22	17	14
Рівненського ОІППО	12	7	22	12	11
Сумського ОІППО	20	19	22	22	16
Тернопільського ОКІППО	3	4	22	7	6
КВНЗ „Харківська АНО”	19	1	1	14	5
КВНЗ „Херсонська АНО”	11	6	22	3	8
Хмельницького ОІППО	5	8	22	6	7
Черкаського ОІПОПП	13	5	4	10	4
ІППО Чернівецької обл.	13	15	6	8	8
Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського	17	14	22	9	13

Довідково-бібліографічна діяльність бібліотек ОІППО була спрямована на ведення в традиційних і електронних формах довідково-пошукового апарату, надання бібліографічних довідок, підготовку бібліографічних посібників.

Станом на 01.01.2015 ЕК є у 15 бібліотек ОІППО, загальний обсяг ЕК книгозбірень становить понад 28 тис. записів. За попередній рік кількість їх зросла на 31,8 тис. записів. Кількість звернень до ЕК протягом року становила понад 315 тис. ЕК розміщено на 4 сайтах (сторінках) бібліотек ОІППО (Волинського ІППО, Івано-Франківського ОІППО, КВНЗ „Харківська АНО”, ОНБЦ КЗ „Дніпропетровський ОІППО”). Найбільшими за кількістю бібліографічних записів є ЕК в бібліотеках КВНЗ „Херсонська АНО” (53,4 тис. записів), КЗ ЛОР „Львівський ОІППО” (32,7 тис. записів), Івано-Франківського ОІППО (30,5 тис. записів).

Упродовж звітного періоду підвищився рівень роботи бібліотек ОІППО щодо виконання всіх видів бібліографічних довідок. Так, користувачам надано 14,2 тис. довідок, з них в автоматизованому режимі – 3,1 тис., у тому числі віртуальною довідковою службою – 318. Для порівняння: у 2013 р. виконано 13,7 тис. довідок, з них в автоматизованому режимі – 2,9 тис. Особливо активно працювали бібліотеки КНЗ КОР „Київський ОПОПК” (3,1 тис. довідок), КВНЗ „Херсонська АНО” (2,5 тис. довідок), КВНЗ „Харківська АНО” (2,3 тис. довідок) та Миколаївського ОІППО (2,1 тис. довідок).

Для оперативного та повноцінного інформаційного забезпечення користувачів бібліотеками ОППО в 2014 р. у режимі вибіркового розповсюдження інформації надано близько 22,2 тис. повідомлень (2287 у 2013 р.), 2373 індивідуальним абонентам (293 у 2013 р.) та 972 повідомлення (917 у 2013 р.), 339 груповим абонентам (338 у 2013 р.). Порівнюючи ці показники з попереднім роком, слід зауважити, що в книгозбірнях ОППО в кілька разів збільшилась кількість індивідуальних абонентів ВРІ та наданих їм повідомлень.

Для популяризації своїх фондів бібліотеками ОППО активно проводились книжкові виставки. Так, протягом 2014 р. організовано 197 виставок нових надходжень, 377 тематичних виставок, 226 виставок за профілем діяльності інституту та 92 віртуальні виставки.

Важливим напрямом діяльності бібліотек ОППО є підготовка власної бібліографічної продукції. За результатами звітних матеріалів, у 2014 р. підготовлено: 63 бібліографічних покажчики (48 у 2013 р.), у тому числі 41 – рекомендаційних, 19 – біобібліографічних, 3 – науково-допоміжних покажчиків, 396 рекомендаційних бібліографічних списків, 132 списки нових надходжень, 414 бібліографічних оглядів. Сформовані бібліографічні списки на власних сайтах (сторінках) оприлюднюють п'ять бібліотек ОППО: Івано-Франківського ОППО, КНЗ КОР „Київський ОПОПК”, КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського”, Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського, ОНБІЦ КЗ

„Дніпропетровський ОППО”. Свою друковану продукцію в кількості 4 прим. (у 2013 р. – 5 прим.) до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського надіслали 4 бібліотеки ОППО, зокрема, Закарпатського ІППО (1 назва), КНЗ КОР „Київський ОПОПК” (1 назва), Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського (1 назва), КВНЗ „Херсонська АНО” (1 назва).

Отже, за результатами аналізу основних показників інформаційно-бібліографічної діяльності бібліотек ОППО визначено низку проблем, притаманних усім книгозбірням. По-перше, підключення до мережі Інтернет – це об'єктивна необхідність для оперативного й повного інформаційного забезпечення користувачів. Однак, якщо бібліотека користується лише тією інформацією, яку пропонують інші користувачі мережі, то вона стає пасивним учасником інтернет-ринку. Сучасна бібліотека ОППО здатна й повинна сама пропонувати свої ресурси через Інтернет, стаючи активним учасником інформаційного ринку. По-друге, віртуальний бібліотечний доступ забезпечує максимум комфортності користувачам та розширення форм обслуговування, однак жодна з бібліотек ОППО не застосовує такий сервіс, як „Віртуальна довідка”. Актуальність існування віртуальних довідкових служб є очевидною – вони забезпечують оперативність отримання інформації для користувача бібліотеки, а завдяки впровадженню сучасних інформаційних технологій доповнюють традиційні засоби обслуговування читачів.

Відповідно до рейтингу бібліотек ОІППО з інформаційно-бібліографічної діяльності (табл.3) лідерами є бібліотеки КВНЗ „Херсонська АНО” (перше місце), Рівненського ОІППО (друге місце) та ОНБІЦ КЗ „Дніпропетровський ОІППО” (третє місце). Для поліпшення інформаційного обслуговування користувачів книгозбірням КВНЗ „Вінницька АНО”, КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”, Одеського ОІУВ, ІППО Чернівецької області необхідно активізувати роботу щодо вдосконалення довідково-пошукового апарату бібліотеки та впровадження сервісних послуг.

Таблиця 3. Рейтинг бібліотек обласних ІППО з інформаційно-бібліографічної діяльності

Назва бібліотеки	Основні ознаки (місце)						Рейтинг
	Створено бібліографічних покажчиків	Кількість довідок	З них в Автоматизованому режимі	В т.ч. віртуальною довідковою службою	Кількість індивідуальних абонентів ВРІ	Кількість групових абонентів ВРІ	
КВНЗ „Вінницька АНО”	22	22	22	22	22	22	18
Волинського ІППО	2	14	8	22	22	22	12
КЗ „Дніпропетровський ОІППО”	22	9	3	1	11	8	3
Житомирського ОІППО	5	15	22	22	22	22	17
Закарпатського ІППО	6	8	9	22	22	7	7
Запорізького ОІППО	5	7	22	22	2	4	4
Івано-Франківського ОІППО	22	16	5	22	12	22	14
КНЗ КОР „Київський	22	1	4	22	5	9	5

ОІПОПК”							
КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”	22	22	22	22	22	22	18
КЗ ЛОР „Львівський ОІППО”	5	12	22	2	10	22	6
Миколаївського ОІППО	5	4	22	22	9	22	11
Одеського ОІУВ	22	22	22	22	22	22	18
Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського	6	13	22	22	22	22	16
Рівненського ОІППО	5	5	2	22	3	3	2
Сумського ОІППО	22	17	6	22	6	5	9
Тернопільського ОКІППО	4	11	22	22	22	22	15
КВНЗ „Харківська АНО”	22	3	22	22	8	6	13
КВНЗ „Херсонська АНО”	3	2	1	22	1	1	1
Хмельницького ОІППО	1	18	22	22	22	22	16
Черкаського ОІПОПП	22	10	7	22	4	10	8
ІППО Чернівецької обл.	22	22	22	22	22	22	18
Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського	22	6	22	22	7	2	10

Стратегічно важливим питанням на шляху якісного та оперативного забезпечення інформаційних потреб освітян у бібліотеках ОІППО залишається впровадження в практику роботи новітніх інформаційних, комунікаційних і мультимедійних технологій.

У результаті проведеного аналізу технічної бази бібліотек ОІППО станом на 01.01.2015 виявлено, що:

– загальна кількість комп’ютерів становить 88, з них 10 отримано в 2014 р. Найбільше комп’ютерною технікою забезпечено бібліотеки КВНЗ „Харківська

АНО“ (13 комп’ютерів), Миколаївського ОППО та Рівненського ОППО (кожна має по 12 комп’ютерів); –загальна кількість АРМ становить 71, з них 26 – для співробітників, 45 – для користувачів; – до всесвітньої мережі Інтернет не підключено лише бібліотеки Вінницького ОПОПП та Житомирського ОППО.

У 20 бібліотеках (12 у 2013 р.) організовано безкоштовний доступ до ресурсів Інтернету з використанням технології Wi-Fi.

Аналіз програмного забезпечення, яке використовують у своїй роботі досліджувані книгозбірні, дає підстави стверджувати, що шість бібліотек, зокрема, Закарпатського ІППО, КВНЗ „Херсонська АНО”, КНЗ КОР „Київський ОПОПК”, Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського, Чернігівського ОППО ім. К. Д. Ушинського та ОНБЦ КЗ „Дніпропетровський ОППО”, мають програмне забезпечення САБ ІРБІС. Дев’ять книгозбірень ОППО використовують у роботі інші АБІС („Шкільна бібліотека”, „Славутич”, „MARK–SQL”, власні розробки). Відомостей щодо наявності в бібліотеці програмного забезпечення не надали сім бібліотек: Житомирського ОППО, Івано-Франківського ОППО, КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського”, Миколаївського ОППО, Одеського ОППО, Рівненського ОППО та Сумського ОППО.

На основі аналізу представництва бібліотек ОППО в мережі Інтернет виявлено, що власні сторінки на веб-сайтах своїх інститутів мають 15 книгозбірень,

власний сайт розробили бібліотеки Івано-Франківського ОППО та ІППО Чернівецької області. Більшість бібліотек на своїх сторінках розміщують інформацію про бібліотеку (історія, завдання, послуги, режим роботи), перелік традиційних та електронних ресурсів, інформацію про фахівців, рекомендаційні бібліографічні списки та списки нових надходжень, фотоматеріали про проведені заходи, новини та оголошення.

Через свої сторінки доступ до ЕК надають бібліотеки Волинського ІППО, Івано-Франківського ОППО, КВНЗ „Харківська АНО”, ОНБЦ КЗ „Дніпропетровський ОППО”. Електронні бібліотеки функціонують у книгозбірнях КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського”, КВНЗ „Харківська АНО”, ІППО Чернівецької області, Тернопільського ОКІППО.

Віртуальні виставки на своїх сторінках (сайтах) презентують книгозбірні Волинського ІППО, Івано-Франківського ОППО, Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського, Тернопільського ОКІППО.

Отже, аналіз упровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність бібліотек ОППО та створення ними власних електронних ресурсів виявив низку проблем, розв’язання яких забезпечить користувачам книгозбірень нові можливості роботи в інформаційному середовищі. Насамперед, це оснащення бібліотек сучасним комп’ютерним обладнанням, надання доступу до Інтернет, придбання відповідного ліцензійного програмного забезпечення, адже відсутність АБІС або неналежне її застосування гальмує

автоматизацію всіх основних бібліотечних процесів та ускладнює можливість комунікативного обміну інформацією.

Рейтинг бібліотек ОППО щодо створення власних електронних ресурсів (табл.4) має такий вигляд: на першому місці – бібліотека КВНЗ „Харківська АНО”, друге місце у ОНБЦ КЗ „Дніпропетровський ОППО”, на третьому місці – книгозбірня КНЗ КОР „Київський ОПОПК”. Бібліотекам Житомирського ОППО, Миколаївського ОППО, Одеського ОППО та Сумського ОППО необхідно створювати та вдосконалювати власні сторінки, які були б водночас самостійним інформаційним ресурсом і засобом інформаційного пошуку, посилити роботу зі створення електронних ресурсів з обов’язковим представленням їх на своїх сторінках.

Таблиця 4. Рейтинг бібліотек обласних ІППО з електронних ресурсів

Назва бібліотеки	Основні ознаки (місце)							Рейтинг
	Наявність АБС	Загальна кількість БД	БД в режимі тестового доступу	Обсяг ЕК	Кількість введених записів	Обсяг ЕБ	Представлення в Інтернет	
КВНЗ „Вінницька АНО”	22	22	22	13	22	22	6	15
Волинського ІППО	2	22	22	6	6	22	5	10
КЗ „Дніпропетровський ОППО”	1	4	22	8	7	1	5	2
Житомирського ОППО	22	22	22	22	22	22	22	18
Закарпатського ІППО	1	3	22	15	10	22	5	9
Запорізького ОППО	2	22	22	10	22	22	22	14
Івано-Франківського ОППО	22	22	22	3	4	22	2	11

КНЗ КОР „Київський ОПОПК”	1	6	2	7	5	22	6	3
КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського”	22	22	22	22	22	3	5	13
КЗ ЛОР „Львівський ОППО”	1	5	22	2	8	22	5	6
Миколаївського ОППО	22	22	22	22	22	22	22	18
Одеського ОІУВ	22	22	22	22	22	22	22	18
Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського	1	22	22	14	22	22	6	12
Рівненського ОППО	22	22	22	22	22	22	6	17
Сумського ОППО	22	22	22	22	22	22	22	18
Тернопільського ОКППО	22	22	22	22	22	22	1	16
КВНЗ „Харківська АНО”	2	1	1	4	1	22	3	1
КВНЗ „Херсонська АНО”	1	2	22	1	3	22	5	5
Хмельницького ОППО	2	7	22	5	9	22	6	7
Черкаського ОПОПП	2	7	22	9	8	22	6	8
ІППО Чернівецької обл.	1	7	22	12	2	2	4	4
Чернігівського ОППО ім. К. Д. Ушинського	1	6	22	11	8	22	6	8

Бібліотечні кадри – важливий чинник ефективного функціонування бібліотеки. Від їхнього професіоналізму, розуміння поставлених перед бібліотекою завдань, вміння вирішувати їх оперативно й раціонально нині залежить не лише якість задоволення інформаційних потреб користувачів, а й успішність трансформації бібліотек ОППО в сучасні бібліотечно-інформаційні центри в регіонах.

Аналіз кадрового забезпечення бібліотек ОППО показав, що станом на 01.01.2015 в них працювало 43 бібліотечних фахівці, з них на повну ставку – 40. Бібліотечну освіту мають 18 працівників (42 %), у тому числі повну вищу бібліотечну – 17 осіб, базову бібліотечну – 1 особа. Показники кадрового забезпечення

за стажем роботи порівняно з 2013 р. істотно не змінились – 19 осіб (44 %) працюють у бібліотеках ОППО понад 20 років, 12 осіб (28 %) – від 10 до 20 років, 10 осіб (23 %) – до 10 років, 2 особи – зі стажем роботи до 3 років.

Протягом 2014 р. зменшилась на 1 особу кількість працівників у бібліотеці Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського і становить 1 особу. З одного працівника складається штат бібліотек КВНЗ „Вінницька АНО”, Житомирського ОППО, Закарпатського ІППО, КЗ „Запорізький ОППО”, Івано-Франківського ОППО, КЗ ЛОР „Львівський ОППО”. До штату бібліотеки Хмельницького ОППО у 2014 р. ввели додаткову одиницю, по дві штатні одиниці також у бібліотеках Волинського ІППО, КНЗ КОР „Київський ОПОПК”, КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського”, Миколаївського ОППО, Одеського ОППО, Рівненського ОППО, Сумського ОППО, КВНЗ „Харківська АНО”, Черкаського ОПОПП, ІППО Чернівецької області. По три працівники в книгозбірнях КВНЗ „Херсонська АНО”, Тернопільського ОКІППО та Чернігівського ОППО імені К. Д. Ушинського. Найбільша кількість працівників в ОНБІЦ КЗ „Дніпропетровський ОППО” – 5.

Аналіз звітних матеріалів бібліотек ОППО показав, що в 2014 р. освітню кваліфікацію підвищили 15 бібліотечних працівники (у 2013 р. – 17 осіб): фахівці ОНБІЦ КЗ „Дніпропетровський ОППО” (2 особи), Закарпатського ІППО (1 особа), Івано-Франківського ОППО (1 особа), Одеського ОППО (по 1 особі від

бібліотеки), КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського” (2 особи), КЗ ЛОР „Львівський ОППО” (1 особа), КВНЗ „Харківська АНО” (1 особа), КВНЗ „Херсонська АНО” (2 особи), Рівненського ОППО (1 особа), Сумського ОППО (1 особа), Тернопільського ОКІППО (1 особа), Чернігівського ОППО імені К. Д. Ушинського (2 особи).

З метою оволодіння новими знаннями фахівці книгозбірень ОППО беруть участь у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах, тренінгах, що організовують ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, обласні наукові, дитячі та юнацькі бібліотеки. Так, у 2014р. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського проведено Міжнародну науково-практичну конференцію „Інформаційна діяльність галузевих бібліотечних комплексів в умовах розвитку суспільства знань”, у роботі якої взяли участь працівники бібліотек Волинського ІППО, Закарпатського ІППО, КНЗ КОР „Київський ОПОПК”, Рівненського ОППО, КВНЗ „Херсонська АНО”, Черкаського ОПОПП.

Як і в попередньому році, актуальною залишається проблема забезпечення працівників бібліотек ОППО періодичних видань з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності. У 2014 р. по 6 назв фахових періодичних видань передплачували бібліотеки Волинського ІППО, Миколаївського ОППО та Черкаського ОПОПП, по 5 назв – книгозбірні КНЗ КОР „Київський ОПОПК” та Івано-Франківського ОППО, по

4 назви – Закарпатського ІППО, КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”, Сумського ОІППО та Чернігівського ОІППО імені К. Д. Ушинського, по 3 назви – Вінницького ОІПОІП, КЗ „Запорізький ОІППО”, КЗ ЛОР „Львівський ОІППО”, ІППО Чернівецької області, КВНЗ „Харківська АНО”, КВНЗ „Херсонська АНО”, по 2 назви – Рівненського ОІППО, Тернопільського ОІППО та Хмельницького ОІППО, одна назва – КЗ „Дніпропетровський ОІППО”, Житомирського ОІППО та Полтавського ОІППО. Книгозбірня Одеського ОІППО, як і в попередньому році, не передплачувала жодного фахового періодичного видання.

Допомогти у професійній самоосвіті працівників бібліотек ОІППО покликаний інформаційний ресурс з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності, розміщений на порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського в базі даних „Бібліотечна справа” електронного каталогу.

Отже, аналіз кадрового забезпечення бібліотек ОІППО свідчить про гостру потребу в молодих працівниках з відповідною спеціальною освітою. Професійної перепідготовки потребують 58% працюючих, які не мають бібліотечної освіти. З огляду на це керівництву ОІППО, на базі яких функціонують бібліотеки, необхідно сприяти участі бібліотечних працівників у заходах з підвищення кваліфікації та забезпечити належні умови для їх самоосвіти. Оскільки проблеми кадрового забезпечення є однотипними для

більшості бібліотек ОІППО, рейтинг з цього питання має такий вигляд: перше місце поділяють бібліотеки: Волинського ОІППО, КНЗ КОР „Київський ОІПОІП”, Миколаївського ОІППО, Рівненського ОІППО, КВНЗ „Харківська АНО”, Черкаського ОІПОІП та Чернігівського ОІППО імені К. Д. Ушинського. На другому місці бібліотеки Закарпатського ІППО та Івано-Франківського ОІППО. Третю сходинку посідають такі бібліотеки, як КЗ „Дніпропетровський ОІППО”, КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”, Тернопільського ОІППО та КВНЗ „Херсонська АНО”. На четвертому місці бібліотеки Одеського ОІППО, Сумського ОІППО, Хмельницького ОІППО та ІППО Чернівецької області. Останнє місце у бібліотек: КВНЗ „Вінницька АНО”, Житомирського ОІППО, КЗ „Запорізький ОІППО”, КЗ ЛОР „Львівський ОІППО” та Полтавського ОІППО (табл. 5).

Таблиця 5. Рейтинг бібліотек обласних ІППО з кадрового забезпечення

Назва бібліотеки	Основні ознаки (місце)		Рейтинг
	Кількість бібліотечних працівників	Кількість працівників з фаховою освітою	
КВНЗ „Вінницька АНО”	4	22	5
Волинського ІППО	3	1	1
КЗ „Дніпропетровський ОІППО”	1	5	3
Житомирського ОІППО	4	22	5
Закарпатського ІППО	4	1	2
Запорізького ОІППО	4	22	5
Івано-Франківського ОІППО	4	1	2

КНЗ КОР „Київський ОПОПК”	3	1	1
КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського”	3	3	3
КЗ ЛОР „Львівський ОППО”	4	22	5
Миколаївського ОППО	3	1	1
Одеського ОІУВ	3	22	4
Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського	4	22	5
Рівненського ОППО	3	1	1
Сумського ОППО	3	22	4
Тернопільського ОКППО	2	4	3
КВНЗ „Харківська АНО”	3	1	1
КВНЗ „Херсонська АНО”	2	4	3
Хмельницького ОППО	3	22	4
Черкаського ОПОПП	3	1	1
ІППО Чернівецької обл.	3	22	4
Чернігівського ОППО ім. К. Д. Ушинського	2	2	1

ВИСНОВКИ

На основі аналізу звітних документів, рейтингів з основних напрямів роботи бібліотек ОППО визначено загальний рейтинг книгозбірень у 2014 р. За результатом рейтингу (табл. 6) перше місце належить бібліотеці КНЗ КОР „Київський ОПОПК”, на другому місці – книгозбірня КВНЗ „Херсонська АНО”, третє місце – у бібліотеки Черкаського ОПОПП.

Таблиця 6. Рейтинг бібліотек обласних ІППО за 2014 рік

Рейтинг	Назва бібліотеки
1	КНЗ КОР „Київський ОПОПК”
2	КВНЗ „Херсонська АНО”
3	Черкаського ОПОПП
4	КЗ „Дніпропетровський ОППО”
4	КВНЗ „Харківська АНО”
5	Волинського ІППО
6	Чернігівського ОППО ім. К. Д. Ушинського
7	Запорізького ОППО
7	Миколаївського ОППО
8	Рівненського ОППО
9	КЗ ЛОР „Львівський ОППО”
9	Хмельницького ОППО
10	Закарпатського ІППО
10	КЗ „Кіровоградський ОППО ім. Василя Сухомлинського”
11	ІППО Чернівецької обл.
12	Івано-Франківського ОППО
13	Сумського ОППО
14	Полтавського ОППО ім. М. В. Остроградського
15	Тернопільського ОКППО
16	КВНЗ „Вінницька АНО”
17	Житомирського ОППО
18	Одеського ОІУВ

Процеси модернізації освіти, глобальної інформатизації суспільства потребують від бібліотек ОППО розв’язання спільно з керівництвом інститутів низки проблем, що дасть їм можливість перетворитись на сучасні інформаційні центри. Для розширення можливостей бібліотек ОППО щодо інформаційної підтримки розвитку педагогічної науки та процесу підвищення кваліфікації освітян у регіонах ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як головний координаційний та науково-методичний центр мережі

освітянських бібліотек МОН України та НАПН України, рекомендує:

- ✓ збільшити фінансування на технічне переоснащення бібліотек, комплектування бібліотечних фондів (у тому числі передплату періодичних видань);
- ✓ активізувати роботу щодо поповнення фондів електронними повнотекстовими документами;
- ✓ використовувати можливості обмінно-резервних фондів ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського та бібліотек інших систем для поповнення власних фондів;
- ✓ підключити книгозбірні Вінницького ОІПОІІ та Житомирського ОІПО до мережі Інтернет;
- ✓ придбати ліцензійне програмне забезпечення в книгозбірні Вінницького ОІПОІІ, Волинського ІПО, Житомирського ОІПО, КЗ „Кіровоградський ОІПО ім. Василя Сухомлинського”, Миколаївського ОІПО, Одеського ОІПО, Рівненського ОІПО, Тернопільського ОІПО;
- ✓ активніше співпрацювати з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського щодо створення галузевого бібліографічного й реферативного ресурсів;
- ✓ створити на сайтах ОІПО власні веб-сторінки або сайти для бібліотек Житомирського ОІПО, КЗ „Запорізький ОІПО”, Миколаївського ОІПО та Одеського ОІПО;

- ✓ продовжити роботу щодо створення на власних веб-сайтах, веб-сторінках електронного каталогу, електронної бібліотеки, запровадити електронну доставку документів, віртуальну довідкову службу, передплатити доступ до зовнішніх джерел наукової, освітньої та суспільної інформації;
- ✓ рекламувати можливості бібліотеки та бібліотечні послуги шляхом використання соціальних мереж;
- ✓ продовжити роботу над упровадженням у практику діяльності бібліотек ОІПО інноваційного досвіду роботи ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та провідних бібліотек мережі;
- ✓ активізувати роботу з підвищення кваліфікації та вдосконалити систему професійного навчання працівників бібліотек.

1.3.2. Статистична інформація

Таблиця 1. НАЯВНІСТЬ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки ОШПО	Наявність фонду (прим.)			Надходження (прим.)			Вибуття (прим.)			Використання фонду (прим.)		
		2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст
1.	КВНЗ „Вінницька АНО”	28042	28249	+207	498	362	-136				5730	4409	-1321
2.	Волинського ІППО	44322	44897	+575	596	575	-21				66072	58640	-7432
3.	ОНБЦ КЗ „Дніпропетровський ОШПО”	39594	33033	-6561	1091	502	-589	4929	459	-4470	170258	180330	+10072
4.	Житомирського ОШПО	42321	40237	-2084	518	63	-455	9674	2147	-7527	3728	3427	-301
5.	Закарпатського ІППО	24746	23626	-1120	1214	596	-618				19625	19685	+60
6.	КЗ „Запорізький ОШПО”	68788	68027	-761	1376	728	-648	5784	1489	-4295	23150	22894	-256
7.	Івано-Франківського ОШПО		26770			469	+469		899	+899		17842	
8.	КНЗ КОР „Київський ОШОПК”	31683	31141	-542	2790	1567	-1223	1903	2109	+206	147582	125267	-22315
9.	КЗ „Кіровоградський ОШПО ім. Василя Сухомлинського”	42139	40882	-1257	3531	2810	-721	3328	2805	-523	26889	28035	+1146
10.	КЗ ЛОР „Львівський ОШПО”	12900	14476	+1576	606	1580	+974				9859	12887	+3028
11.	Миколаївського ОШПО	40047	41583	+1536	2408	1536	-872				48215	55462	+7247
12.	Одеського ОІУВ										1750	3253	+1503
13.	Полтавського ОШПО ім. М. В. Остроградського	31023	31614	+591	777	745	-32				18366	16587	-1779
14.	Рівненського ОШПО	44504	48223	+3719	606	84	-522		4267	+4267	35421	23101	-12320
15.	Сумського ОШПО					393	+393					2422	
16.	Тернопільського ОКІППО	30134	33200	+3066	1379	180	-1199				47509	47318	-191
17.	КВНЗ „Харківська АНО”	37337	38753	+1416	4768	1416	-3352	3999		-3999	22351	22171	-180
18.	КВНЗ „Херсонська АНО”	44880	47121	+2241	2310	2241	-69	346		-346	89897	94245	+4348
19.	Хмельницького ОШПО	35770	36372	+602	613	685	+72	110		-110	47870	50548	+2678

20.	Черкаського ОІПОПП	39812	40753	+941	795	941	+146	402		-402	31060	31196	+136
21.	ІІПО Чернівецької області	18340	19200	+860	340	73	-267	308		-308	30123	38679	+8556
22.	Чернігівського ОІІПО імені К. Д. Ушинського	57841	59373	+1532	1539	1532	-7				25737	37684	+11947
	Усього	714223	747530	+33307	27755	19078	-8677	30783	14175	-16608	924299	896082	-28217

Таблиця 2. КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ ТА ВІДВІДУВАНЬ. ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки ОІІПО	Користувачі			Відвідування						Відносні показники			
		За ЄРК			Кількість відвідувань			В т.ч. віртуальних відвідувань			Оберта-ність	Книгоза-безпече-ність	Читаність	Відвіду-ваність
		2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст				
1.	КВНЗ „Вінницька АНО”	249	258	+9	2548						0,16	109,5	17,1	8,27
2.	Волинського ІІПО	2961	2891	-70	251822	322060	+70238	234695	306329	+71634	1,3	15,52	20,28	5,44
3.	ОНБЦ КЗ „Дніпропет-ровський ОІІПО”	9366	9257	-109	12783	13855	+1072	3002	2070	-932	5,4	3,57	19,5	1,5
4.	Житомирського ОІІПО	1274	1618	+344	3817	3184	-633				0,11	18,26	2,1	1,96
5.	Закарпатського ІІПО	3440	3500	+60	14560	14760	+200				0,8	6,7	5,6	4,2
6.	КЗ „Запорізький ОІІПО”	4020	4100	+80	6250	6520	+270				0,33	16,6	5,6	1,5
7.	Івано-Франківського ОІІПО		1108			1405					0,66	24,1	16,1	1,26
8.	КНЗ КОР „Київський ОІПОПК”	5774	6061	+287	56651	49347	-7304	33467	27543	-5924	4	5,1	20,7	3,6
9.	КЗ „Кіровоградський ОІІПО ім. Василя Сухомлинського”	3237	3784	+547	7448	6433	-1015				0,7	10,8	7,41	1,7
10.	КЗ ЛОР „Львівський ОІІПО”	1247	1290	+43	2407	2342	-65				0,8	11,2	9	1,8
11.	Миколаївського ОІІПО	3187	3259	+72	5996	5928	-68				1,2	12,9	15,5	1,8
12.	Одеського ОІУВ	834	780	-54										
13.	Полтавського ОІІПО ім. М. В. Остроградського	3854	4959	+1105	4522						0,5	6,3	3,3	1,05
14.	Рівненського ОІІПО	2703	2100	-603	27841	19992	-7849				0,47	11,1	11	9,52
15.	Сумського ОІІПО		263			505					0,08	121,44	9,21	1,8
16.	Тернопільського ОІІПО	6091	6050	-41	32770	30250	-2520				1,7	4,4	7,8	5
17.	КВНЗ „Харківська АНО”	926	748	-178	529355	518356	-10999	525731	514932	-10799	0,57	51,8	29,6	4,6
18.	КВНЗ „Херсонська АНО”	2449	2422	-27	24375	24249	-126				2,4	16,2	38,9	10,01
19.	Хмельницького ОІІПО	4400	4744	+344	18000	18250	+250				2	8	10	4
20.	Черкаського ОІПОПП	1879	2008	+129	24636	28674	+4038	16297	20252	+3955	0,76	20,29	15,53	14,27
21.	ІІПО Чернівецької області	2150	2008	-142	4788	4703	-85	550	55	-495	2	9,6	19,2	2,3
22.	Чернігівського ОІІПО імені К. Д. Ушинського	895	1008	+113	5687	5351	-336				0,63	58,9	37,38	5,31

	Усього	62307	64216	+1909	1069406	1076164	+6758	826608	871181	+44573	1,2	25,8	15,2	4,3
--	--------	-------	-------	-------	---------	---------	-------	--------	--------	--------	-----	------	------	-----

Таблиця 3. АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки ОШПО	Технічне забезпечення				Програмне забезпечення	Електронні ресурси			Представленя в мережі Інтернет	Наявність на сайті ЕК	Наявність на сайті ЕБ	Наявність на сайті репозитарію
		Кількість комп'ютерів	Кількість АРМ		К-сть комп., що мають доступ до мережі Інтернет		Обсяг власних БД	З них записів у ЕК	Введено записів за звітний рік				
			Для співробітників	Для користувачів									
1.	КВНЗ „Вінницька АНО”	1	1			ACCESS		3100		сторінка			
2.	Волинського ІППО	4	2	2	4	власна		22729	2548	сторінка	+		
3.	ОНБЦ КЗ „Дніпропетровський ОШПО”	5			5	ІРБІС		18246	2070	сторінка	+		
4.	Житомирського ОШПО	1											
5.	Закарпатського ІППО	1	1		1	ІРБІС	750	800	490	сторінка	+		
6.	КЗ „Запорізький ОШПО”	6	2	4	6			14200					
7.	Івано-Франківського ОШПО	1	1	1	1	„Бібліотека“		30518	3379	сайт	+		
8.	КНЗ КОР „Київський ОПОПК”	1	1		1	ІРБІС		21212	2827	сторінка			
9.	КЗ „Кіровоградський ОШПО ім. Василя Сухомлинського”	1	1		1					сторінка		+	
10.	КЗ ЛОР „Львівський ОШПО”	2	3			MARK-SQL	4000	32700	1000	сторінка	+		
11.	Миколаївського ОШПО	12	1	11	12								
12.	Одеського ОГУВ	1			1								
13.	Полтавського ОШПО ім. М. В. Остроградського	1	1		1	ІРБІС		2600		сторінка			
14.	Рівненського ОШПО	12	2	10	12					сторінка			
15.	Сумського ОШПО	4	1	3	4								
16.	Тернопільського ОКШПО	5	3	2	5	власна				сторінка	+	+	+
17.	КВНЗ „Харківська АНО”	13	2	11	13	власна	1846	28469	8593	сторінка	+	+	
18.	КВНЗ „Херсонська АНО”	3	2	1	2	ІРБІС	53276	53276	4167	сторінка	+		
19.	Хмельницького ОШПО	5			5	Шкільна б-ка		23898	595	сторінка			
20.	Черкаського ОШОПП	5	1		5	Славутич		15800	1000	сторінка			
21.	ІППО Чернівецької області	2	2		2	MARK-SQL		4200	4200	сайт		+	

22.	Чернігівського ОІППО ім. К. Д. Ушинського	2	1	1	1	ІРБІС		12646	1000	сторінка			
	Усього	88	28	46	82	ІРБІС –6 інша – 6, власна -3	59872	251794	31836	сторінка – 15, сайт -2,	8	4	1

Таблиця 4. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

№	Назва бібліотеки ОІППО	Кількість бібліотечних працівників		За освітою				За стажем роботи				К-сть працівників, що працюють на повну ставку	
				Повна вища	У т. ч. бібліотечна	Базова вища	У т. ч. бібліотечна	До 3 років	До 10 років	До 20 років	Понад 20 років	2013	2014
		2013	2014										
1.	КВНЗ „Вінницька АНО”	1	1	1						1		1	1
2.	Волинського ІППО	2	2	1	1				1		1	2	2
3.	ОНБІЦ КЗ „Дніпропетровський ОІППО”	5	5	4	2				2	1	2	5	5
4.	Житомирського ОІППО	1	1	1					1			1	1
5.	Закарпатського ІППО	1	1	1	1						1	1	1
6.	КЗ „Запорізький ОІППО”	1	1	1				1				1	1
7.	Івано-Франківського ОІППО		1	1	1						1		1
8.	КНЗ КОР „Київський ОІПОПК”	2	2	1	1					1	1	2	2
9.	КЗ „Кіровоградський ОІППО ім. Василя Сухомлинського”	2	2	2	1				1	1		2	2
10.	КЗ ЛОР „Львівський ОІППО”	1	1	1							1	1	1
11.	Миколаївського ОІППО	2	2	1	1	1	1				2	2	2
12.	Одеського ОІУВ	2	2	2						2		2	2
13.	Полтавського ОІППО ім. М. В. Остроградського	2	1	1						1			1
14.	Рівненського ОІППО	2	2	2	2						2	2	2
15.	Сумського ОІППО		2	2					1		1		2
16.	Тернопільського ОКІППО	3	3	3	1				1	1	1	3	3
17.	КВНЗ „Харківська АНО”	2	2	1	1					1	1	2	2
18.	КВНЗ „Херсонська АНО”	3	3	3	1					1	2	3	3
19.	Хмельницького ОІППО	1	2	2				1		1		1	1
20.	Черкаського ОІПОП	3	2	2	2					1	1	2	2
21.	ІППО Чернівецької області	2	2	2					2			2	2
22.	Чернігівського ОІППО імені К. Д. Ушинського	3	3	3	2				1		2	1	1
	Усього	41	43	38	17	1	1	2	10	12	19	36	40

1.4. Бібліотеки вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації педагогічного та інженерно-педагогічного профілів

1.4.1. Аналітична інформація

Бібліотека вищого навчального закладу є невід'ємною частиною освітнього середовища і як структурний підрозділ ВНЗ спрямовує свою діяльність на забезпечення комплексного інформаційного та бібліотечно-бібліографічного обслуговування професорсько-викладацького складу і студентів, надання швидкого доступу до інформації.

Станом на 01.01.2015 до мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України входять 35 книгозбірень ВНЗ III-IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів (далі – бібліотеки ВНЗ).

У щорічнику проаналізовано діяльність 30 бібліотек ВНЗ, які надіслали до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського звітні документи за 2014 р., зокрема, 20 педагогічних та інженерно-педагогічних університетів, 1 гуманітарного та 9 класичних університетів, у структурі яких є педагогічні факультети. У зв'язку з антитерористичною операцією на сході України бібліотеки ДВНЗ „Донбаський педагогічний університет”, Горлівського ПМ ДВНЗ „Донбаський педагогічний університет” та Луганського НУ ім. Тараса Шевченка статистичні звіти не надіслали. Не надали інформацію про свою роботу бібліотеки

Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки, Ізмаїльського ДГУ та Хмельницького НУ.

Формування повноцінного інформаційного ресурсу, який має відповідати вимогам сьогодення та задовольняти запити користувачів, є головною метою діяльності бібліотек ВНЗ.

Станом на 01.01.2015 загальний документний фонд бібліотек ВНЗ, які надіслали звітні документи, налічує понад 16,7 млн. прим. Найбільшими за обсягами є фонди бібліотек таких вищих навчальних закладів, як НПУ ім. М.П. Драгоманова – понад 1,2 млн. прим., Ніжинського ДУ ім. М. Гоголя – понад 985 тис. прим., Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка – близько 967 тис. прим. та Кам'янець-Подільського НУ ім. І. Огієнка – понад 966 тис. прим.

Як свідчать статистичні дані, за видовим складом сукупний фонд бібліотек ВНЗ у 2014 р. розподілився таким чином: 84 % становлять книжки та брошури (понад 14 млн. прим.), 12 % – періодичні видання (понад 1,8 млн. прим.), кількість електронних видань становить лише 0,4 % загальної кількості документів – 65 тис. прим., інші види документів – 3,6 % (понад 640 тис. прим.).

За результатами аналізу документів за цільовим призначенням обсяг навчальних видань становить 48 % (близько 8 млн. прим.), з них в електронному форматі – 0,5 % (понад 38,3 тис. прим.). Порівняно з попереднім роком значно збільшилась кількість наукових видань – 38 % (близько 6,4 млн. прим.), у 2013 р. цей показник становив 25 % (понад 4,7 млн. прим.). Обсяг літературно-художніх видань становив 11 % (понад 1,8 млн. прим.), рідкісних та цінних – 0,9 % (понад 153 тис. прим.). Найбільший фонд навчальних видань у бібліотеках ВНЗ, зокрема, Української ППА (понад 631 тис. прим.), Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка (понад 566 тис. прим.) та НПУ ім. М. П. Драгоманова (понад 531 тис. прим.). Найбільші колекції рідкісних та цінних видань мають НБ Кам'янець-Подільського НУ ім. І. Огієнка – понад 27 тис. од. зберігання, НБ Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка – понад 21 тис. од. зберігання та бібліотека ім. академіка М. О. Лавровського Ніжинського ДУ ім. Миколи Гоголя – понад 17 тис. од. зберігання.

Моніторинг надходження документів до бібліотек ВНЗ дає підстави зробити висновок, що з кожним роком їх кількість зменшується. Так, у 2013 р. до бібліотек ВНЗ надійшло понад 234 тис. прим., а впродовж 2014 р. – понад 188 тис. прим., що на 45,8 тис. прим. менше. Приріст фонду становить понад 1,1 %. Слід зазначити, що середній показник надходження документів до однієї бібліотеки продовжує зменшуватись, оскільки в 2012 р. він становив 7631 прим., у 2013 р. – 7299 прим., а в 2014 р. – 6294 прим. Найбільшу кількість документів отримали бібліотеки Черкаського НУ

ім. Б. Хмельницького (15,5 тис. прим.), Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника (14,2 тис. прим.), НПУ ім. М. П. Драгоманова (12,7 тис. прим.). Порівняно з попереднім роком істотно збільшилось надходження літератури до бібліотек Бердянського ДПУ (11,3 тис. прим.) та Хмельницької ГПА (10,3 тис. прим.).

Аналіз основних джерел комплектування фондів бібліотек ВНЗ показав, що вже кілька років поспіль головним джерелом надходження документів є дарунки від фізичних та юридичних осіб – 23% загальної кількості нових надходжень (понад 43,3 тис. прим.). Як і в попередньому році найактивнішими в цій діяльності є бібліотеки Уманського ДПУ ім. П. Тичини (4,7 тис. прим.) та Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника (3,1 тис. прим.).

Показник надходження документів за рахунок бюджетних і позабюджетних коштів навчальних закладів у 2014 р. майже не змінився і становить 21 % (близько 40,6 тис. прим.) загальної кількості надходжень. У 2014 р. за ці кошти на комплектування фондів найкраще були профінансовані книгозбірні Бердянського ДПУ (9,2 тис. прим.) та Херсонського ДУ (5,7 тис. прим.). Як свідчать звітні документи, у бібліотеки Харківського НПУ ім. Г. С. Сковороди та Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького кошти на поповнення фондів не виділялись.

З року в рік зменшується показник надходження документів від редакційних структур навчальних закладів. Так, у 2012 р. цей показник становив 13 % (36,1 тис. прим.), у 2013 р. – 9,5 % (24,9 тис. прим.), а в 2014 р.

– 7 % (13,2 тис. прим.). Аналіз статистичних звітів показав, що добре налагоджена ця робота в бібліотеках Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка, Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника та НПУ ім. М. П. Драгоманова.

Показник надходження документів за рахунок повернення користувачами літератури взамін загубленої свідчить про активну роботу бібліотек з боржниками – 7,8 % загальної кількості надходжень (14,7 тис. прим.). Проте працівники книгозбірень ВНЗ не практикують такий шлях надходження документів, як використання обмінно-резервних фондів, тому цей показник становить лише 1,6 % загальної кількості надходжень (3,1 тис. прим.).

Як свідчать статистичні дані щодо надходження документів за галузями знань, у 2014 р. під час комплектування фондів перевага віддавалась документам з суспільних наук – 20% (понад 38,5 тис. прим.) та літературі з психолого-педагогічних питань – 20 % (понад 37,8 тис. прим.). Протягом 2014 р. в бібліотеки ВНЗ надійшла значна кількість документів з питань літературознавства і мовознавства – 10 % (понад 18,8 тис. прим.) та художньої літератури – 8 % (понад 15,9 тис. прим.). Показник надходження документів з питань бібліотекознавства та бібліографознавства не змінився і становить 0,5 % (0,9 тис. прим.).

У 2014 р. незмінним залишився також показник надходження документів за видовим складом – перевага, як завжди, надавалась книжкам та брошурам 61 % (понад 114 тис. прим.).

Періодичні видання становлять 22 % загальної кількості надходжень (близько 42 тис. прим.). Середній показник надходження періодики в 2014 р. становить 155 назв, що на 12 менше порівняно з попереднім роком. Лідерами з передплати періодичних видань є бібліотеки Бердянського ДПУ – 331 назва, НПУ ім. М. П. Драгоманова – 312 назв та Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький НУ” – 285 назв. Вже третій рік поспіль найнижчі показники передплати в бібліотеці Маріупольського ДУ 19 назв.

Упродовж 2014 р. до фондів книгозбірень ВНЗ надійшло 11 тис. прим. аудіовізуальних та електронних документів, що становить 6% загальної кількості надходжень. Найбільшу кількість електронних документів взято на облік в бібліотеках Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького (2,6 тис.), Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника (1,8 тис.) та ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди” (1,6 тис.).

До фондів бібліотек ВНЗ щороку надходять рідкісні та цінні документи, у 2014 р. цей показник становить 3,7 тис. прим. Значно поповнився фонд рідкісними та цінними документами в бібліотеці Рівненського ДГУ (3234 прим.).

Аналіз надходження документів за цільовим призначенням свідчить, що основну частину становить навчальна література – 39 % загальної кількості надходження документів (73,5 тис. прим.), з них в електронному форматі – 8 % (близько 6 тис. прим.). Найбільша кількість надійшла в бібліотеки Уманського ДПУ ім. П. Тичини (7,4 тис. прим.), Дрогобицького ДПУ

ім. І. Франка (5,8 тис. прим.) та НПУ ім. М. П. Драгоманова (5,4 тис. прим. навчальної літератури). На другому місці – надходження наукових документів – близько 68 тис. прим. (35 % загальної кількості надходжень). Лідерами з поповнення фондів науковою літературою, як і в попередньому році, залишаються бібліотеки Прикарпатського НУ ім. В. Стефаніка (7,6 тис. прим.) та Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького (7,1 тис. прим.).

Більшість документів, що надійшли до бібліотечних фондів, видано українською мовою – 81 % документів (153 тис. прим.).

Кількість документів, які вибули з фондів бібліотек ВНЗ у 2014 р., становить 0,9 % загального обсягу бібліотечного фонду (148 тис. прим.).

На основі аналізу надходження документів до бібліотечних фондів книгозбірень ВНЗ виявлено проблемні питання. Так, оновлення фондів бібліотек ВНЗ в останні роки має негативну динаміку, скоротився перелік періодичних видань, поповнення фондів електронними повнотекстовими документами за винятком окремих бібліотек є недостатнім.

За результатами проведеного дослідження визначено рейтинг бібліотек з формування фонду (табл. 1). Лідерами в цій діяльності є бібліотеки НПУ ім. М. П. Драгоманова (перше місце), Прикарпатського НУ ім. В. Стефаніка (друге місце) та Бердянського ДПУ (третє місце). Книгозбірням КЗ „Харківська ГПА” (27-ме місце), Глухівського НПУ ім. О. П. Довженка (26-те місце) та Маріупольського ДУ

(26-те місце) необхідно розробити план заходів щодо поліпшення формування своїх інформаційних ресурсів.

Таблиця 1. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів з формування фонду

Назва бібліотеки ВНЗ	Основні ознаки (місце)				Рейтинг
	Всього документів	Надійшло за звітний період	Придбано за кошти закладу	Передплачено за звітний період (назви)	
Бердянського ДПУ	26	4	1	1	3
Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського	16	12	15	9	12
Глухівського НПУ ім. О. П. Довженка	23	26	26	23	26
Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка	9	7	16	16	10
Житомирського ДУ ім. І. Франка	19	17	20	13	19
Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	4	15	25	14	13
Київського університету ім. Бориса Грінченка	24	11	4	6	7
Кіровоградського ДПУ ім. В. Винниченка	8	23	27	18	21
Кременецького обласного ГП ім. Т. Шевченка	30	29	13	24	25
Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький НУ”	13	24	19	3	14
Маріупольського ДУ	28	27	17	26	26
Мелітопольського ДПУ ім. Б. Хмельницького	20	28	21	25	24
Миколаївського НУ ім. В. О. Сухомлинського	18	18	9	17	16
НПУ ім. М. П. Драгоманова	1	3	3	2	1
Ніжинського ДУ ім. М. Гоголя	2	25	24	22	20
ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди”	22	8	7	7	6
Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	25	22	28	12	23
Полтавського НПУ ім. В. Г. Короленка	14	19	10	4	9

Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника	6	2	5	9	2
Рівненського ДГУ	15	13	12	11	11
Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка	3	21	22	21	18
Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка	12	10	11	5	5
Української ШПА	5	16	8	19	10
Уманського ДПУ ім. П. Тичини	21	9	6	10	8
КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	27	30	18	28	27
Харківського НПУ ім. Г. С. Сковороди	7	14	29	16	17
Херсонського ДУ	17	6	2	8	4
Хмельницької ГПА	29	5	23	27	22
Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького	10	1	29	19	14
Чернігівського НПУ ім. Т. Шевченка	11	20	14	15	15

Трансформація та модернізація вищої школи спрямовує організацію бібліотек вищих навчальних закладів на подальший розвиток системи інформаційного та бібліотечно-бібліографічного обслуговування. Головним для бібліотеки був і залишається користувач, його запити і потреби.

За звітний рік бібліотеками ВНЗ за єдиним реєстраційним обліком обслужено 240230 користувачів, що на 3326 менше порівняно з попереднім роком. Найчисельнішою категорією користувачів є студенти 79 % загальної кількості користувачів (близько 189 тис. осіб), на другому місці – віддалені користувачі – 22 % (близько 53 тис.), на третьому місці – професорсько-викладацький склад – 6 % (13 тис. осіб).

Як свідчать звітні документи, з року в рік збільшується кількість відвідувань. Так, у 2013 р. цей показник становив 8,1 млн., а в 2014 р. – 8,9 млн.

Показник віртуальних відвідувань у 2014 р. також збільшився і становить 2,1 млн., що на 709 тис. більше від показника попереднього року. Слід зазначити, що показник кількості документовидачі щороку зменшується. Так, у 2013 р. цей показник становив понад 15,4 млн. прим., а в 2014 р. – близько 14,6 млн. У 2014 р. кількість документовидачі зменшилась у 22 книгозбірнях, проте в науковій бібліотеці Уманського ДПУ ім. П. Тичини цей показник виріс на 219 тис. прим., а в книгозбірні Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського – на 32 тис. прим.

Частка документів з психолого-педагогічних питань у загальних обсягах використаного інформаційного ресурсу в 2014 р. становить близько 23 % (3,3 млн. прим.), на другому місці документи з суспільних наук – 13,2% (1,9 млн. прим.) та літературознавства й мовознавства – 13 % (1,8 млн.).

Особливу роль у забезпеченні користувачів бібліотек ВНЗ різноманітною та необхідною інформацією відіграють МБА та ЕДД, які покликані скорочувати кількість відмов читачам на первинні документи, яких немає в фондах бібліотек, здійснювати їх доставку та сприяти отриманню більш повної наукової інформації. Це особливо важливо в теперішній час, оскільки майже всі бібліотеки ВНЗ страждають від недофінансування комплектування бібліотечних фондів.

Відповідно до статистичних даних за 2014 р. кількість абонентів МБА в бібліотеках ВНЗ порівняно з попереднім роком збільшилась на 24 і становить 333, також збільшилась на 339 кількість виданих документів

іншим бібліотекам – 1082 прим., проте кількість отриманих документів зменшилась на 659 і становить 1877 прим. Найактивніше користуються МБА бібліотеки ВНЗ НПУ ім. М. П. Драгоманова (148 абонентів, отримано 423 документи, видано іншим бібліотекам 410 документів) та Уманського ДПУ ім. П. Тичини (61 абонент, отримано 24 документи, видано іншим бібліотекам 285 документів). Відомості щодо користуванням МБА не надали 9 книгозбірень.

Інформацію щодо використання в книгозбірнях ЕДД надало 12 бібліотек ВНЗ. Моніторинг показників використання ЕДД за 2013 – 2014 рр. виявив, що протягом 2014 р. ця робота дещо погіршилась: спостерігається зменшення таких показників, як кількість дистантних користувачів, на 11, що становить 145, отриманих on-line замовлень – на 125 (615), отриманих електронних документів – на 293 (773). Проте кількість відправлених електронних документів збільшилась майже вдвічі і становить 3216.

Отже, аналіз показників кількості користувачів та використання інформаційного ресурсу дає підстави зробити висновок, що впродовж останніх років у бібліотеках ВНЗ спостерігається тенденція щодо їх зменшення, проте збільшується кількість відвідувань, зокрема віртуальних.

Рейтинг бібліотек з інформаційно-бібліотечного обслуговування користувачів (табл.2) має такий вигляд: відмінно організовано роботу в книгозбірнях НПУ ім. М. П. Драгоманова (перше місце), Уманського ДПУ ім. П. Тичини (друге місце) та Прикарпатського НУ

ім. В. Стефаника (третє місце). Бібліотекам Хмельницької ГПА (28-ме місце), КЗ „Харківська ГПА” (27-ме місце), Кременецького ОГПІ ім. Т. Шевченка (27-ме місце) та Мелітопольського ДПУ ім. Б. Хмельницького (26-те місце). Для вдосконалення інформаційного обслуговування користувачів рекомендуємо поєднувати традиційні форми роботи з впровадженням нових інформаційних технологій.

Таблиця 2. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів з інформаційно-бібліотечного обслуговування

Назва бібліотеки ВНЗ	Основні ознаки (місце)				Рейтинг
	Кількість користувачів за ЄРК	Загальна кількість відвідувань	Кількість віртуальних відвідувань	Кількість книговидач	
Бердянського ДПУ	22	21	22	22	22
Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	20	4	4	2	5
Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка	24	27	21	21	24
Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка	13	17	24	14	19
Житомирського ДУ ім. І.Франка	8	6	8	17	11
Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	11	23	9	20	16
Київського університету ім. Бориса Грінченка	10	20	16	19	18
Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка	23	17	27	15	21
Кременецького обласного ГПІ ім. Т.Шевченка	28	28	26	29	27
Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький НУ”	16	15	12	16	15
Маріупольського ДУ	21	24	18	24	21
Мелітопольського ДПУ ім.Б.Хмельницького	26	25	28	30	26
Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського	7	16	23	18	17

НПУ ім. М.П.Драгоманова	1	1	2	3	1
Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	27	22	19	26	25
ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	18	3	3	9	7
Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	19	26	20	25	23
Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка	2	14	10	6	6
Прикарпатського НУ ім. В.Стефаника	3	9	11	5	3
Рівненського ДГУ	4	7	17	1	4
Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	15	8	6	8	9
Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	14	11	5	11	12
Української ША	12	12	13	13	13
Уманського ДПУ ім. П.Тичини	6	2	1	10	2
КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	29	29	25	28	27
Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	5	13	28	12	14
Херсонського ДУ	9	10	15	4	10
Хмельницької ГПА	30	30	28	27	28
Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	17	5	7	7	8
Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	25	19	14	23	20

Одне з чільних місць у діяльності бібліотек ВНЗ посідає довідково-бібліографічне обслуговування, що забезпечує максимальне задоволення запитів користувачів. Головним інструментом у цій роботі слугує довідково-бібліографічний апарат, який складається як з традиційних каталогів і картотек, так і з електронного каталогу.

Постійне нарощування інформаційного потенціалу ЕК бібліотек ВНЗ з року в рік істотно збільшується. Станом на 01.01.2015 загальний обсяг ЕК становить понад 5,7 млн. записів. За попередній рік кількість їх зросла на 562 тис. записів. Найбільше бібліографічних

записів в ЕК бібліотек ВНЗ: НПУ ім. М. П. Драгоманова (близько 683 тис. записів), Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка (понад 507 тис. записів) та Чернігівського НПУ ім. Т. Шевченка (понад 497 тис. записів). Кількість звернень до ЕК у 2014 р. становила близько 1,1 млн. Найчастіше користувачі звертались до ЕК бібліотек НПУ ім. М. П. Драгоманова, Ніжинського ДУ ім. М. Гоголя та Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького. Електронні каталоги розміщено на 25 сайтах (сторінках) книгозбірень, проте вільний доступ надається на сайтах 23 бібліотек, решта – у локальній мережі університету.

Важливою складовою забезпечення інформаційних потреб користувачів бібліотек є виконання всіх видів бібліографічних довідок. У 2014 р. фахівцями бібліотек ВНЗ надано близько 491 тис. бібліографічних довідок, що на 12 тис. менше порівняно з попереднім роком, проте кількість довідок, наданих в автоматизованому режимі, збільшилась майже на 17 тис. і становить понад 97 тис. Значно збільшилась також кількість довідок, наданих віртуальною довідковою службою (інформацію щодо цього питання надало 14 бібліотек) – 6395 (у 2013 р. цей показник становив 2365). Слід зауважити, що використання сервісів „Віртуальна бібліографічна довідка” та „Віртуальна довідка” на сайтах (сторінках) бібліотек ВНЗ сприяє значному розширенню тематики читачьких запитів та підвищенню рівня їх задоволення. Цей сервіс представлено на 23 сайтах (сторінках) книгозбірень (17– у 2013 р.).

Як свідчать звітні документи, у 2014 р. у бібліотеках ВНЗ на 443 зменшилась кількість індивідуальних

абонентів вибіркового розповсюдження інформації і становить 1536, проте кількість наданих їм повідомлень збільшилась майже в 2,5 рази і становить понад 14,2 тис. Проте кількість групових абонентів збільшилась на 364 і становить 848, кількість наданих їм повідомлень також зросла на 1868 і становить 6,1 тис.

Невід'ємною складовою довідково-бібліографічної діяльності книгозбірень є підготовка власної бібліографічної продукції. У 2014 р. бібліотеками ВНЗ підготовлено 147 вторинних документів, що на 76 менше порівняно з попереднім роком. Свою друковану продукцію в кількості 17 прим. (у 2013 р. – 22 прим.) до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського надіслали 11 бібліотек ВНЗ, а саме: Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького – 3 назви, Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка, Кам'янець-Подільського НУ ім. І. Огієнка, НПУ ім. М. П. Драгоманова, Хмельницької ГПА – по 2 назви, Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського, Глухівського НПУ ім. О. П. Довженка, Української ШПА, Київського університету ім.Б.Грінченка, Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка, Херсонського ДУ– по 1 назві. На веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського представлено інформацію про 10 надісланих бібліографічних покажчиків. Інформацію про власну видавничу продукцію розміщено на 25 сайтах (сторінках) (22 – у 2013 р.) книгозбірень ВНЗ, а повні тексти видань бібліотеки – на 20 (17 у 2013 р.) сайтах.

Отже, за підсумком довідково-бібліографічної діяльності бібліотек ВНЗ визначено рейтинг (табл. 3), з якого випливає, що лідерами в цій справі є бібліотеки

Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського (перше місце), Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького (друге місце) та Херсонського ДУ (третє місце). Бібліотекам Харківського НПУ ім. Г. С. Сковороди (25-те місце), Житомирського ДУ ім. І. Франка (24-те місце) та Маріупольського ДУ (24-те місце). З метою поліпшення довідково-бібліографічного обслуговування вважаємо доцільним зосередитись на задоволенні інформаційних запитів користувачів шляхом впровадження онлайн-послуг, електронних конференцій, використання електронної пошти для прийняття запиту та надання відповіді, використання соціальних мереж для просування послуг та обміну інформацією й досвідом, отримання послуг через мобільні пристрої. Цей процес здебільшого залежить від розвитку технічного забезпечення, підготовки кадрів, нових організаційних рішень у бібліотеках.

Таблиця 3. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів з довідково-бібліографічної діяльності

Назва бібліотеки ВНЗ	Основні ознаки (місце)	Рейтинг
----------------------	------------------------	---------

	Створено бібліографічних покажчків	Кількість довідок	з них в автоматизованому режимі	В т.ч. віртуальною довідковою службою	Кількість індивідуальних абонентів ВРІ	Кількість групових абонентів ВРІ	
Бердянського ДПУ	13	23	15	14	12	12	16
Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	9	15	4	8	19	14	11
Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка	13	20	25	14	15	11	21
Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка	11	19	14	14	18	18	19
Житомирського ДУ ім. І.Франка	11	22	30	10	18	20	24
Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	8	18	16	14	1	2	6
Київського університету ім. Бориса Грінченка	7	29	17	14	11	20	21
Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка	12	14	21	12	17	18	19
Кременецького обласного ГПІ ім. Т.Шевченка	13	30	24	3	7	13	17
Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький НУ”	6	17	29	7	20	7	15
Маріупольського ДУ	8	21	27	14	20	20	23
Мелітопольського ДПУ ім. Б.Хмельницького	7	10	20	14	16	8	13
Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського	5	2	23	14	13	16	12
НПУ ім. М.П.Драгоманова	2	6	7	5	20	20	7
Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	9	11	12	14	14	20	14
ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	10	5	18	14	2	9	5
Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	5	3	8	1	4	1	1
Полтавського НПУ ім. В.Г.Королєнка	9	7	9	11	10	17	9
Прикарпатського НУ ім. В.Стефаніка	4	12	19	9	6	18	10
Рівненського ДГУ	3	4	6	14	14	20	8

Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	10	13	10	13	3	3	4
Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	11	8	2	14	18	15	10
Української ШПА	1	16	3	13	16	10	6
Уманського ДПУ ім. П.Тичини	12	26	26	4	12	19	22
КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	12	25	22	14	9	4	15
Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	6	27	28	14	20	20	25
Херсонського ДУ	9	9	13	2	8	6	3
Хмельницької ГПА	12	24	5	14	20	20	20
Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	10	1	1	6	5	5	2
Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	7	28	11	14	11	20	18

Впровадження інформаційних технологій у практичну діяльність роботи бібліотек має істотні позитивні результати з поліпшення якості наданих послуг користувачам, дає можливість модернізувати процеси формування бібліотечного фонду та обслуговування, сприяє реалізації першочергового завдання бібліотеки – максимальному задоволенню потреб читачів у форматі якісно нових інформаційно-освітніх послуг.

Велике значення для інтеграції процесів ІТ в бібліотечну систему мають і зовнішні фактори, зокрема, інформаційна політика держави, її економічний стан, рівень комп'ютеризації та розвиток засобів комунікації.

Комп'ютерний парк книгозбірень ВНЗ у 2014 р. збільшився на 19 і становить 1196 одиниць. Найбільшу кількість комп'ютерної техніки придбано в бібліотеку Маріупольського ДУ – 12 одиниць. У 2014 р. збільшилась

кількість автоматизованих робочих місць для працівників бібліотек ВНЗ на 11 і становить 569, а для користувачів – на 18 і становить 601.

Станом на 01.01.2015 всі бібліотеки ВНЗ, що надіслали звітні документи, мають програмне забезпечення. У програмному забезпеченні „УФД/Бібліотека” працює 17 книгозбірень, САБ „ІРБІС” – 10 бібліотек, в „UNILIB” та „Політек-Софт” – по одній та з власним програмним забезпеченням працює одна бібліотека.

У 28 бібліотеках (26 у 2013 р.) для користувачів організовано безкоштовний доступ до ресурсів Інтернету з використанням технології Wi-Fi.

Аналіз представництва бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів у мережі Інтернет дає підстави стверджувати, що з 30 книгозбірень 20 мають власні сайти, 10 – сторінку на сайті ВНЗ. У 2014 р. створено сайти бібліотек Бердянського ДПУ, Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського, Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка, КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”. Наукова бібліотека Кіровоградського ДПУ ім. В. Винниченка представлена новою сторінкою на сайті університету, де розміщено не лише „Бібліотеку рідкісної книги”, а й інституційний репозитарій, ЕК тощо.

За результатами проведеного моніторингу сайтів (сторінок) бібліотек ВНЗ на їх відповідність інформаційним потребам користувачів та представленням на них електронних інформаційних

ресурсів виявлено, що на сайтах (сторінках) 25 книгозбірень розміщено електронний каталог, репозитарії наукових праць викладачів і студентів ВНЗ сформовано на 14 сайтах (сторінках), у 2013 р. цей показник становив 11. Інституційні архіви налічують близько 70 тис. документів, кількість звернень до них за попередній рік перевищила 2,8 млн. Найбільшими за обсягами є репозитарії наукових бібліотек Мелітопольського ДПУ (30,2 тис. документів), Житомирського ДУ ім. І. Франка (11 тис. документів) та НПУ ім. М. П. Драгоманова (5,4 тис. документів).

Електронну бібліотеку на своїх сайтах мають 18 книгозбірень (для порівняння – у 2013 р. цей показник становив 11). Кількість повнотекстових документів, представлених в електронній базі, становить понад 87 тис., показник кількості звернень протягом 2014 р. становить близько 1,3 млн. Найбільшими за обсягами є електронні бази наукових бібліотек Кам’янець-Подільського НУ ім. І. Огієнка (29 тис. документів), Мелітопольського ДПУ (13,3 тис. документів) та Української ІПА (10,8 тис. документів). За 2014 р. бібліотеками ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів оцифровано близько 8,4 тис. документів.

Формування власних електронних ресурсів та організація доступу до національних і міжнародних інформаційних електронних ресурсів дедалі стає одним із головних пріоритетів інформаційно-бібліотечної діяльності. У 2014 р. 13 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів

придбавали та передплачували бази даних провідних світових постачальників інформації (у 2013 р. цей показник становив 11 бібліотек). Найбільшу кількість придбали бібліотеки Уманського ДПУ ім. П. Тичини (15 БД), Української ІПА (12 БД) та Київського університету ім. Бориса Грінченка (12 БД). На сайтах 21 книгозбірні проводились тестові випробування популярних у світі баз даних та видавничих пакетів (у 2013 р. – 19 бібліотек).

Бібліотеки ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів беруть активну участь у конкурсах, які організовує Українська бібліотечна асоціація. У 2014 р. наукова бібліотека Уманського ДПУ ім. П. Тичини стала переможцем в щорічному Всеукраїнському конкурсі бібліотечних інтернет-сайтів в номінації „Кращий сайт бібліотеки вищого навчального закладу”.

Проведений аналіз дає змогу визначити рейтинг бібліотек ВНЗ з формування електронних ресурсів (табл. 4): перше місце посідає бібліотека Кам'янець-Подільського НУ ім. І.Огієнка, друге – бібліотека Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника, третє – бібліотека Полтавського НПУ ім. В. Г. Короленка. Для якісного задоволення потреб користувачів, забезпечення оперативного доступу до всіх електронних ресурсів як власного виробництва, так і придбаних книгозбірням КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія” (27-ме місце), Хмельницької ГПА (26-те місце), Кременецького ОГПІ ім. Т. Шевченка (25-те місце) та Глухівського НПУ ім. О. П. Довженка (25-те місце) необхідно

активніше впроваджувати сучасні досягнення в галузі інформаційних, комунікаційних і мультимедійних технологій у бібліотечні процеси.

Таблиця 4. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів з формування електронних ресурсів

Назва бібліотеки ВНЗ	Основні ознаки (місце)							Рейтинг
	Загальна кількість БД	Придбані (передплачені) БД	БД в режимі тестового доступу	Обсяг ЕК	Кількість введених записів	Обсяг ЕБ	Обсяг репозитарію	
Бердянського ДПУ	20	6	9	16	27	15	17	24
Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського	8	7	7	10	15	5	11	7
Глухівського НПУ ім. О. П. Довженка	14	7	9	25	21	24	17	25
Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка	5	7	7	17	7	11	17	10
Житомирського ДУ ім. І. Франка	15	7	8	2	20	24	2	12
Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	7	7	7	6	1	1	10	1
Київського університету ім. Бориса Грінченка	11	2	4	30	25	4	5	13
Кіровоградського ДПУ ім. В. Винниченка	17	3	7	22	14	22	14	20
Кременецького обласного ГПІ ім. Т. Шевченка	18	7	8	27	30	10	17	25
Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький НУ”	12	6	7	21	8	24	17	19
Маріупольського ДУ	7	7	2	23	26	12	17	18
Мелітопольського ДПУ ім. Б. Хмельницького	16	7	8	28	24	2	1	15
Миколаївського НУ ім. В. О. Сухомлинського	9	6	4	14	19	9	17	12

НПУ ім. М.П.Драгоманова	13	7	1	1	6	18	3	5
Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	19	7	9	9	2	13	17	11
ДВНЗ „Переяслав- Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	4	4	5	11	12	14	16	9
Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	10	7	7	18	9	19	17	16
Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка	3	6	7	7	5	8	7	3
Прикарпатського НУ ім. В.Стефаніка	6	6	6	5	3	7	9	2
Рівненського ДГУ	13	5	9	12	10	24	17	17
Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	17	6	9	13	22	17	17	22
Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	12	7	9	3	4	6	4	4
Української ПА	2	2	5	19	18	3	6	6
Уманського ДПУ ім. П.Тичини	10	1	3	24	23	16	8	14
КЗ „Харківська гуманітарно- педагогічна академія”	14	7	9	29	29	23	17	27
Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	20	6	9	18	17	24	17	23
Херсонського ДУ	15	7	6	20	16	24	12	21
Хмельницької ГПА	21	7	9	26	28	21	15	26
Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	21	7	4	8	13	24	13	17
Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	1	7	4	4	11	20	17	8

З метою забезпечення конкурентоспроможності на ринку інформаційних ресурсів та послуг бібліотеки повинні працювати на випередження вимог і потреб своїх користувачів. У зв'язку з цим з кожним роком проблема розвитку персоналу бібліотек стає дедалі актуальнішою. Зростає потреба в спеціалістах, які володіють сучасними управлінськими технологіями, інноваційним мисленням, необхідними професійними

компетенціями, вміють здобувати та використовувати нові знання.

Аналіз статистичних даних кадрового складу дає підстави стверджувати, що в бібліотеках ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів триває тенденція до скорочення штатів та переведення працівників на неповний робочий день, оскільки в 2014 р. їх кількість зменшилась на 12 осіб і становить 1099, у тому числі повний робочий день працює 956 осіб (964 у 2013 р.). Протягом останніх років на роботу до бібліотек дедалі частіше приходять спеціалісти без фахової освіти. Брак кваліфікованих і готових до змін бібліотечних працівників вже зараз дуже гостро відчують бібліотеки. Так, у 2013 р. кількість працівників, що мають бібліотечну освіту, становила 423 особи (39 % загальної кількості фахівців), а в 2014 р. цей показник становить 411 осіб (37%). Показники кадрового забезпечення за стажем роботи свідчать про те, що переважна кількість бібліотечних працівників в книгозбірнях ВНЗ мають стаж роботи понад 20 років – 42 % (459 осіб), до 20 років стажу – 26 % (283 особи), до 10 років – 23 % (253 особи), до 3 років – 9 % (105 осіб).

Бібліотечна професія потребує постійного оновлення знань, гнучкого реагування на зміни, що відбуваються в зовнішньому середовищі. Безперервна освіта кадрів – обов'язкова умова якісного виконання професійних функцій і затребуваності бібліотек суспільством. Проте вже кілька років поспіль залишається низьким показник навчання бібліотечних

фахівців книгозбірень ВНЗ на курсах підвищення кваліфікації – лише 108 працівників (9 % загальної кількості працюючих) підвищили свій фаховий рівень у 2014 р. Професійної перепідготовки потребують 60 % бібліотечного колективу, які не мають бібліотечної освіти, але більшість з них не можуть пройти цю форму навчання через відсутність необхідної освітньої інфраструктури і фінансових засобів.

Отже, за рейтингом кадрового забезпечення бібліотек ВНЗ (табл. 5) найкращий стан справ у книгозбірнях Рівненського ДГУ (перше місце), Черкаського НУ ім. Б. Хмельницького (друге місце) та Полтавського НПУ ім. В. Г. Короленка (третє місце). Бібліотекам, які мають найнижчий рейтинг, зокрема, Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського (20-те місце), Кіровоградського ДПУ ім. В. Винниченка (19-те місце) та Маріупольського ДУ (19-те місце), необхідно приділяти більше уваги заходам з підвищення кваліфікації бібліотечних працівників. Для розв'язання цієї проблеми слід застосовувати такі універсальні методи навчання, як лекція, семінар, семінар-практикум, практичне заняття, стажування, консультація, екскурсія, ділова гра, майстер-клас тощо. Новою і надзвичайно важливою формою для системи підвищення кваліфікації є дистанційне навчання.

Таблиця 5. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів з кадрового забезпечення

Назва бібліотеки ВНЗ	Основні ознаки (місце)	Рейтинг
----------------------	------------------------	---------

	Кількість бібліотечних працівників	Кількість працівників з фаховою освітою	
Бердянського ДПУ	20	9	11
Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського	6	20	8
Глухівського НПУ ім. О. П. Довженка	21	18	17
Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка	11	29	18
Житомирського ДУ ім. І. Франка	19	15	14
Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	7	11	5
Київського університету ім. Бориса Грінченка	19	6	7
Кіровоградського ДПУ ім. В. Винниченка	15	26	19
Кременецького обласного ГПП ім. Т. Шевченка	24	3	9
Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький НУ”	13	19	13
Маріупольського ДУ	17	24	19
Мелітопольського ДПУ ім. Б. Хмельницького	22	12	14
Миколаївського НУ ім. В. О. Сухомлинського	12	13	7
НПУ ім. М. П. Драгоманова	1	25	8
Ніжинського ДУ ім. М. Гоголя	14	16	12
ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г. Сковороди”	18	10	10
Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	15	30	20
Полтавського НПУ ім. В. Г. Короленка	8	8	3
Прикарпатського НУ ім. В. Стефаника	2	28	12
Рівненського ДГУ	3	2	1
Сумського ДПУ ім. А. С. Макаренка	14	23	15
Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка	4	21	7
Української ШПА	13	4	4
Уманського ДПУ ім. П. Тичини	16	22	16
КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	25	1	8

Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	12	7	6
Херсонського ДУ	10	27	15
Хмельницької ГПА	23	14	15
Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	5	5	2
Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	9	17	8

ВИСНОВКИ

Проведений моніторинг показав, що в 2014 . бібліотеки ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів спрямовували свою діяльність на підвищення якості інформаційної підтримки навчального процесу університетів, застосовуючи новітні інформаційні технології у всіх напрямках роботи і сфер функціонування книгозбірень. Аналіз також виявив, що основними проблемними питаннями бібліотек ВНЗ залишаються неналежне матеріально-технічне забезпечення та недостатнє фінансування.

Рейтинг бібліотек, який визначено за комплексними відносними показниками роботи протягом звітного року (табл. 6), засвідчив, що перше місце належить науковій бібліотеці НПУ ім.М.П. Драгоманова, друге – науковій бібліотеці Прикарпатського НУ ім.В.Стефаника, третє – науковій бібліотеці Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка.

Таблиця 6. Рейтинг бібліотек ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів за 2014 рік

Рейтинг	Назва бібліотеки ВНЗ
1	НПУ ім. М.П.Драгоманова
2	Прикарпатського НУ ім. В.Стефаника
3	Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка
4	ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”
5	Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка
6	Української ГПА
7	Кам’янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка
7	Рівненського ДГУ
8	Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького
8	Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського
9	Херсонського ДУ
10	Уманського ДПУ ім. П.Тичини
11	Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського
12	Київського університету ім. Бориса Грінченка
13	Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка
14	Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка
15	Бердянського ДПУ
15	Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка
15	Криворізького ПДВНЗ „Криворізький НУ”
16	Житомирського ДУ ім. І.Франка
17	Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя
18	Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського
19	Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди
20	Мелітопольського ДПУ ім. Б.Хмельницького
21	Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка
22	Кременецького обласного ГПП ім. Т.Шевченка
23	КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”
24	Маріупольського ДУ
25	Хмельницької ГПА
26	Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка

З метою підвищення рівня якості обслуговування користувачів, ефективності використання традиційних і

електронних ресурсів, подальшого впровадження новітніх технологій у бібліотечні процеси ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як координаційний і методичний центр мережі освітянських бібліотек України рекомендує бібліотекам ВНЗ III–IV р.а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів:

- ✓ відшукати можливості для сучасного переоснащення матеріально-технічної бази бібліотек, що сприятиме їх подальшому інноваційному розвитку;

- ✓ продовжити діяльність бібліотек ВНЗ щодо формування єдиного галузевого інформаційного ресурсу на базі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського для забезпечення фахових потреб науковців і практиків у галузі освіти;

- ✓ для поповнення власних фондів використовувати можливості книгообміну;

- ✓ активізувати роботу щодо організації й використання на власних веб-сайтах, веб-сторінках

електронної бібліотеки, електронного репозитарію, електронної доставки документів, розвитку дистантних форм інформаційного обслуговування й оперативного доступу до зовнішніх джерел наукової, освітньої та суспільної інформації;

- ✓ активно рекламувати бібліотеки як сучасні інформаційні центри, популяризувати бібліотечно-інформаційні ресурси і послуги у соціальних мережах;

- ✓ продовжити роботу з впровадження у практику діяльності бібліотек ВНЗ інноваційного досвіду роботи ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та провідних бібліотек мережі щодо корпоративної співпраці;

- ✓ з метою модернізації бібліотек та професійного зростання бібліотекарів активізувати проектну діяльність книгозбірень.

1.4.2. Статистична інформація

Таблиця 1. ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки ВНЗ	Наявність фонду (прим.)			Надходження (прим.)			Вибуття (прим.)			Використання фонду (прим.)		
		2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст
1.	Бердянського ДПУ	259298	268964	+9666	3625	11324	+7699	2016	1658	-358	317206	319535	+2329
2.	Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	511153	519601	+8448	6328	5878	-450	22591	3026	-19565	1000171	869235	-130936
3.	Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка	364586	367086	+2500	5091	3034	-2057	1200	1200	0	331450	324709	-6741
4.	Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка	716994	726206	+9212	2692	9353	+6661	398	141	-257	606642	578075	-28567
5.	Житомирського ДУ ім. І.Франка	471917	472844	+927	6343	4510	-1833	3089	3613	+524	600020	517810	-82210
6.	Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	966140	966140	0	8232	4661	-3571	4368	2856	-1512	310360	335289	+24929
7.	Київського університету ім. Бориса Грінченка	343599	333274	-10325	3776	7183	+3407	12966	17508	+4542	480958	425000	-55958
8.	Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка	733569	736559	+2990	2694	3597	+903	502	607	+105	589548	530595	-58953
9.	Кременецького обласного ГП ім. Т.Шевченка	92435	92989	+554	4461	2236	-2225	1113	1682	+569	186819	169045	-17774
10.	Криворізького ПДВНЗ „Криворізький НУ”	612165	608766	-3399	2692	3468	+776	2960	6867	+3907	545152	520099	-25053
11.	Маріупольського ДУ	155581	155947	+366	1721	2809	+1088	286	2595	+2309	314009	303141	-10868
12.	Мелітопольського ДПУ м.. Б.Хмельницького	405620	406990	+1370	3595	2659	-936	2349	1289	-1060	134266	120906	-13360

13.	Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського	481305	481829	+524	4653	4292	-361	2621	3768	+1147	438854	448016	+9162
14.	НПУ ім. М.П.Драгоманова	1214877	1203097	-11780	13797	12659	-1138	22394	25284	+2890	720760	713436	-7324
15.	Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	983272	985320	+2048	4647	3275	-1372	1005	1227	+222	266008	219138	-46870
16.	ДВНЗ „Переяслав- Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	374947	381854	+6907	11326	9123	-2203	737	1144	+407	653025	619108	-33917
17.	Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	334431	328878	-5553	19674	3666	-16008	951	2517	+1566	270548	302400	+31852
18.	Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка	599901	602978	+3077	7841	4238	-3603	780	1161	+381	678577	654937	-23640
19.	Прикарпатського НУ ім. В.Стефаніка	797391	812594	+15203	22500	14194	-8306	1897	669	-1228	654035	662159	+8124
20.	Рівненського ДГУ	530544	533173	+2629	6668	5694	-974	4455	3065	-1390	860120	873969	+13849
21.	Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	982315	966946	-15369	7271	3842	-3429	5761	19211	+13450	1002207	620492	-381715
22.	Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	642201	624957	-17244	9074	7237	-1837	10943	10481	-462	606400	604200	-2200
23.	Української ШПА	886565	880121	-6444	16338	4645	-11693	23483	11089	-12394	670594	589982	-80612
24.	Уманського ДПУ ім. П.Тичини	400337	403201	+2864	8134	8609	+475	1800	3954	+2154	389489	608947	+219458
25.	КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	172000	173100	+1100	1452	1690	+238	621	645	+24	180924	180911	-13
26.	Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	758778	761808	+3030	7446	5563	-1883	3895	2533	-1362	605760	602523	-3237
27.	Херсонського ДУ	493554	494226	+672	11177	9444	-1733	3076	8772	+5696	695097	694863	-234
28.	Хмельницької ГПА	115393	124968	+9575	1235	10349	+9114	952	1180	+228	218774	217379	-1395
29.	Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	674851	680726	+5875	15933	15460	-473		306	+306	739280	647668	-91612
30.	Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	634056	630359	-3697	6849	4114	-2735	33982	7811	-26171	375159	307957	-67202
	Усього	16709775	16725501	+15726	227265	188806	-38459	173191	147859	-25332	15442212	14581524	-860688

Таблиця 2. КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ ТА ВІДВІДУВАНЬ. ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки ВНЗ	Користувачі			Відвідування						Оберганість	Книго-забезпеченість	Читаність	Відвідуваність
		За ЄРК			Кількість відвідувань			Віртуальних відвідувань						
		2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст				
1.	Бердянського ДПУ	6605	5725	-880	145206	132687	-12519	17861	6668	-11193	1,2	46,9	55,8	23,2
2.	Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	7161	6653	-508	711267	695366	-15901	262380	295749	+33369	1,67	78,1	130,65	104,5 2
3.	Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка	5335	4975	-360	90415	99967	+9552	8000	8112	+112	0,9	73,7	65,2	2
4.	Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка	8515	7754	-761	226269	215748	-10521	2876	3262	+386	0,79	93,6	74,5	27,8
5.	Житомирського ДУ ім. І.Франка	10069	10047	-22	384655	527792	+143137	41708	75913	+34205	1,09	47,06	51,54	27,53
6.	Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	9143	8661	-482	128426	123501	-4925	51165	65609	+14444	0,35	111,7	38,7	14,26
7.	Київського університету ім. Бориса Грінченка	8647	9207	560	147955	154766	+6811	12458	27313	+14855	1,28	36,2	46,16	16,8
8.	Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка	6218	5685	-533	248937	224048	-24889		486		0,72	129,5	93,3	39,4
9.	Кременецького обласного ГПП ім. Т.Шевченка	3324	3234	+10	76299	63816	-12483	872	846	-26	1,8	28,7	52,2	19,7
10.	Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький національний університет”	7302	7278	-24	229967	229810	-157	28698	38343	+9645	0,8	84	71,5	31
11.	Маріупольського ДУ	4217	6528	+2311	124001	119610	-4391	1196	16074	+14878	1,94	33,15	64,44	25,43
12.	Мелітопольського ДПУ ім. Б.Хмельницького	4889	4603	-286	117462	110789	-6673				0,29	88	26	24

13.	Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського	10453	10208	-245	231454	226242	-5212	3426	4100	+674	0,93	47,2	43,9	22,2
14.	НПУ ім. М.П.Драгоманова	18772	18966	+194	633762	893328	+259566		403549		0,59	63,4	37,6	47,1
15.	Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	4585	4282	-303	152451	132480	-19971	12156	10117	-2039	0,2	230	51	31
16.	ДВНЗ „Переяслав- Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	6843	7139	+296	734912	698698	-36214	373000	360985	-12015	1,62	53,48	86,72	97,87
17.	Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	7147	6957	-190	83150	100550	+17400		9405		0,9	47	43,5	14,4
18.	Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка	13033	14554	+1521	221698	234425	+12727	15575	64083	+48508	1,07	41	44	16
19.	Прикарпатського НУ ім. В.Стефаніка	13747	13658	-89	340705	373505	+32800	14914	57253	+42339	1	59	48	27
20.	Рівненського ДГУ	12560	12106	-454	419178	429343	+10165	10133	20152	+10019	1,6	44	72,2	35,4
21.	Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	8476	7562	-914	463974	392604	-71370	94000	139577	+45577	0,6	127,9	82,1	51,9
22.	Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	7783	7655	-128	170848	319659	+148811	148393	164696	+16303	0,96	81,6	78,9	20,24
23.	Української ША	9379	8395	-984	321977	277241	-44736	42903	37477	-5426	0,67	104,8	70,2	33
24.	Уманського ДПУ ім. П.Тичини	9561	10412	+851	304264	783368	+479104	93411	549443	+456032	1,2	38,6	44,9	75,2
25.	КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	3035	3034	-1	43405	44518	+1113	1267	1116	-151	1,04	57,06	59,6	14,3
26.	Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	11702	11158	-544	265869	262058	-3811	21920			0,8	68	54	24
27.	Херсонського ДУ	9807	9740	-67	338096	348711	+10615	21920	29836	+7916	1,4	66	71,3	36
28.	Хмельницької ГПА	2221	2167	-54	66000	8165	-57835	9869			1,7	57,6	94,5	31,2
29.	Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	7414	7218	-196	511536	531174	+19638	76537	103496	+26959	1	94	90	73
30.	Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	5613	4669	-944	186271	195097	+8826	57965	32328	-25637	0,49	135	66	42,2
	Усього	243556	240230	-3326	8120409	8949066	+828657	1392814	2112548	+719734	1,02	75,54	63,61	34,92

Таблиця 3. АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки ВНЗ	Технічне забезпечення				Програмне забезпечення	Електронні ресурси			Представлення в мережі Інтернет	Наявність на сайті ЕК	Наявність на сайті ЕБ	Наявність на сайті репозитарію
		Кількість комп'ютерів	Кількість АРМ		К-сть комп., що мають доступ до мережі Інтернет		Обсяг власних БД	З них записів у ЕК	Введено записів за звітний рік				
			Для співробітників	Для користувачів									
1.	Бердянського ДПУ	15	9	6	14	Політек Софт		153519	4878	сайт	так	так	ні
2.	Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	100	21	79	98	ІРБІС 32		232753	17935	сайт	так	так	так
3.	Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка	18	10	5	18	УФД	8684	47330	10609	сторінка	так	ні	ні
4.	Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка	28	17	10	25	УФД	418175	140137	29408	сторінка	ні	ні	ні
5.	Житомирського ДУ ім. І.Франка	50	21	29	43	ІРБІС	5060	58540	12309	сторінка	так	ні	ні
6.	Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	47	27	19	46	УФД	42382	400124	49179	сайт	так	так	так
7.	Київського університету ім. Бориса Грінченка	77	21	56	77	КОНА+ ІРБІС	4510	15569	7378	сайт	так	так	так
8.	Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка	36	10	30	33	ІРБІС		101443	18006	сторінка	так	так	так
9.	Кременецького обласного ГПП ім. Т.Шевченка	50	10	40	50	УФД	1664	22434	769	сторінка	так	так	ні
10.	Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький національний університет”	33	17	16	33	УФД		112482	26686	сайт	так	ні	ні
11.	Маріупольського ДУ	37	26	11	37	ІРБІС 64	1767	91698	5631	сайт	так	так	ні
12.	Мелітопольського ДПУ ім. Б.Хмельницького	18	7	11	18	ІРБІС	23025	17725	7790	сайт	так	так	так

13.	Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського	9	8	1	9	УФД	816	164454	14078	сторінка	ні	ні	ні
14.	НПУ ім. М.П.Драгоманова	78	47	29	78	ІРБІС	10459	682920	30668	сайт	так	так	так
15.	Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	43	36	7	43	ІРБІС 64	254749	236323	42042	сторінка	так	так	в стадії розроб ки
16.	ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	73	26	47	73	УФД	2	210148	20583	сайт	так	так	так
17.	Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	23	13	10	23	UNILIB	3321	129796	22657	сайт	так	так	ні
18.	Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка	19	15	4	19	УФД		349406	31383	сайт	так	ні	так
19.	Прикарпатського НУ ім. В.Стефаніка	59	34	25	52	УФД	423225	414722	36913	сайт	так	так	ні
20.	Рівненського ДГУ	13	10	3	10	УФД	32573	191735	21923	сайт	так	так	ні
21.	Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	18	8	10	18	УФД	7074	165003	9509	сайт	так	так	ні
22.	Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	84	38	43	81	УФД		507900	36500	сайт	так	так	так
23.	Української ШПА	44	30	12	44	ІРБІС 64	32900	125600	15067	сайт	так	так	так
24.	Уманського ДПУ ім. П.Тичини	57	15	42	57	УФД	167908	48392	8382	сайт	так	так	так
25.	КЗ „Харківська гуманітарно- педагогічна академія”	8	5	3	8	УФД	265	17151	3952	сайт	ні	ні	ні
26.	Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	16	15	1	16	УФД		163648	15804	сторінка	ні	ні	ні
27.	Херсонського ДУ	27	12	12	27	власна	129020	119762	17638	сторінка	так	ні	так
28.	Хмельницької ГПА	12	8	4	12	УФД		40633	4673	сторінка	ні	ні	так
29.	Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	64	34	28	59	ІРБІС 32		256536	18751	сайт	так	ні	так
30.	Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	40	30	8	40	УФД		497897	20753	сайт	так	ні	ні
	Усього	1196	580	601	1161	Політек -1, ІРБІС-10, УФД- 17, UNILIB-1, власна-1	1567579	5715780	561854	сайт – 20, сторінка – 10	25	18	14

Таблиця 4. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки ВНЗ	Кількість бібліотечних працівників		За освітою				За стажем роботи				К-сть працівників, що працюють на повну ставку	
				Повна вища	У т. ч. бібліотечна	Базова вища	У т. ч. бібліотечна	До 3-х років	З 3-х до 9 років	10-20 років	Понад 20 років	2013	2014
		2013	2014										
1.	Бердянського ДПУ	27	23	22	10	1		4	4	5	10	20	19
2.	Вінницького ДПУ ім. М.Коцюбинського	53	52	44	15	3		2	15	14	21	49	49
3.	Глухівського НПУ ім. О.П.Довженка	19	19	17	4	2	2			5	14	14	15
4.	Дрогобицького ДПУ ім. І.Франка	40	42	42	4			6	8	15	13	18	16
5.	Житомирського ДУ ім. І.Франка	27	25	23	9	1		4	5	3	13	24	24
6.	Кам'янець-Подільського НУ ім. Івана Огієнка	51	47	41	11	8	8	3	9	14	21	31	30
7.	Київського університету ім. Бориса Грінченка	25	25	23	12			5	7	6	7	23	23
8.	Кіровоградського ДПУ ім. В.Винниченка	35	34	29	4	1		1	17	3	13	34	34
9.	Кременецького обласного ГПП ім. Т.Шевченка	10	10	8	6	1	1	1	4	1	4	10	10
10.	Криворізького ПІ ДВНЗ „Криворізький національний університет”	36	36	33	11	1		3	7	10	16	36	36
11.	Маріупольського ДУ	27	27	27	5			1	12	8	6	26	27
12.	Мелітопольського ДПУ ім. Б.Хмельницького	15	15	12	5	3	1	1	2	3	9	13	13
13.	Миколаївського НУ ім. В.О.Сухомлинського	36	38	34	15			2	12	5	19	36	37
14.	НПУ ім. М.П.Драгоманова	91	92	51	12	13	5	19	25	18	30	68	72

15.	Ніжинського ДУ ім. М.Гоголя	37	35	26	12				7	12	16	35	33
16.	ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький ДПУ ім. Г.Сковороди”	26	26	26	9	17	2	2	3	13	8	9	9
17.	Південноукраїнського НПУ ім. К. Д. Ушинського	34	29	1				1	8	15	10	32	32
18.	Полтавського НПУ ім. В.Г.Короленка	45	46	39	16	8	5	7	7	12	22	44	46
19.	Прикарпатського НУ ім. В.Стефаніка	63	62	58	7	1		3	26	11	22	61	60
20.	Рівненського ДГУ	60	60	55	44	2	1	7	13	18	22	58	58
21.	Сумського ДПУ ім. А.С.Макаренка	35	35	34	6	1	1	6	4	13	12	35	35
22.	Тернопільського НПУ ім. В.Гнатюка	54	54	51	11	3	3	8	12	12	22	45	40
23.	Української ІПА	43	36	33	24			2	4	5	25	39	30
24.	Уманського ДПУ ім. П.Тичини	26	28	22	3	3	3	10	4	4	10	20	20
25.	КЗ „Харківська гуманітарно-педагогічна академія”	10	9	8	7	1	1			1	8	10	9
26.	Харківського НПУ ім. Г.С.Сковороди	38	38	35	15	3	3	1	3	11	23	38	38
27.	Херсонського ДУ	42	43	29	5	2		3	8	15	17	37	39
28.	Хмельницької ІПА	11	11	10	3	1	1	2	4	1	3	9	9
29.	Черкаського НУ ім. Б.Хмельницького	53	53	44	21	10	7	1	7	17	28	52	52
30.	Чернігівського НПУ ім. Т.Шевченка	42	44	38	11	6	4		16	13	15	38	41
	Усього	1111	1099	943	318	92	48	105	253	283	459	964	956

II. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОВІДНИХ КНИГОЗБІРЕНЬ МЕРЕЖІ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ В 2014 РОЦІ

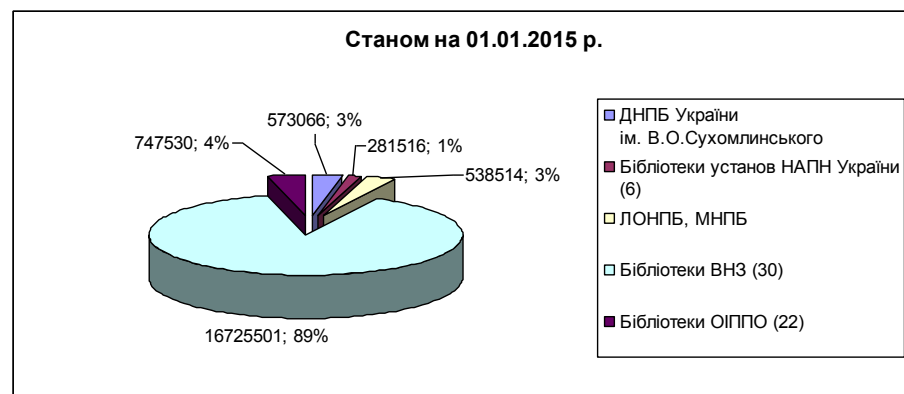
2.1. Аналітична інформація

У цьому розділі представлено аналітичну інформацію щодо діяльності 61 провідної освітянської бібліотеки: ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ та МНПБ, 6 спеціальних наукових бібліотек установ НАПН України, 22 бібліотек обласних ІППО та 30 бібліотек ВНЗ III-IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. Не подали звітні матеріали бібліотеки Інституту вищої освіти НАПН України, Східноєвропейського НУ ім. Лесі Українки, Ізмаїльського ДГУ та Хмельницького НУ. Дослідження містить характеристику стану сукупного інформаційного ресурсу та його використання, інформаційно-бібліотечного обслуговування та довідково-бібліографічної діяльності, кадрового забезпечення, відомості про впровадження ІКТ, а також рекомендації щодо оптимізації та вдосконалення роботи освітянських бібліотек, перспектив їх подальшого інноваційного розвитку, посилення координації й взаємодії книгозбірень мережі. Під час проведення моніторингу застосовано порівняльний аналіз показників 2014 р. з відповідними показниками 2013 р.

Станом на 01.01.2015 сукупний бібліотечний фонд провідних освітянських книгозбірень налічував близько 18,9 млн. прим. документів, що на 58 тис. прим. більше порівняно з попереднім роком. За обсягом бібліотечні фонди розподіляються таким чином: у бібліотеках ВНЗ

III-IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів сконцентровано понад 89 % (близько 16 млн. 726 тис. прим.) загальної кількості документів, у бібліотеках обласних ІППО – 4 % документів (понад 747,5 тис. прим.), по 3 % документів зосереджено в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського України (понад 573 тис. прим.) та в ЛОНПБ і МНПБ (понад 538 тис. прим.), 1 % (понад 281,5 тис. прим.) у книгозбірнях установ НАПН (діаграма 1).

Діаграма 1. Фонд провідних освітянських бібліотек України (кількість документів у прим.)

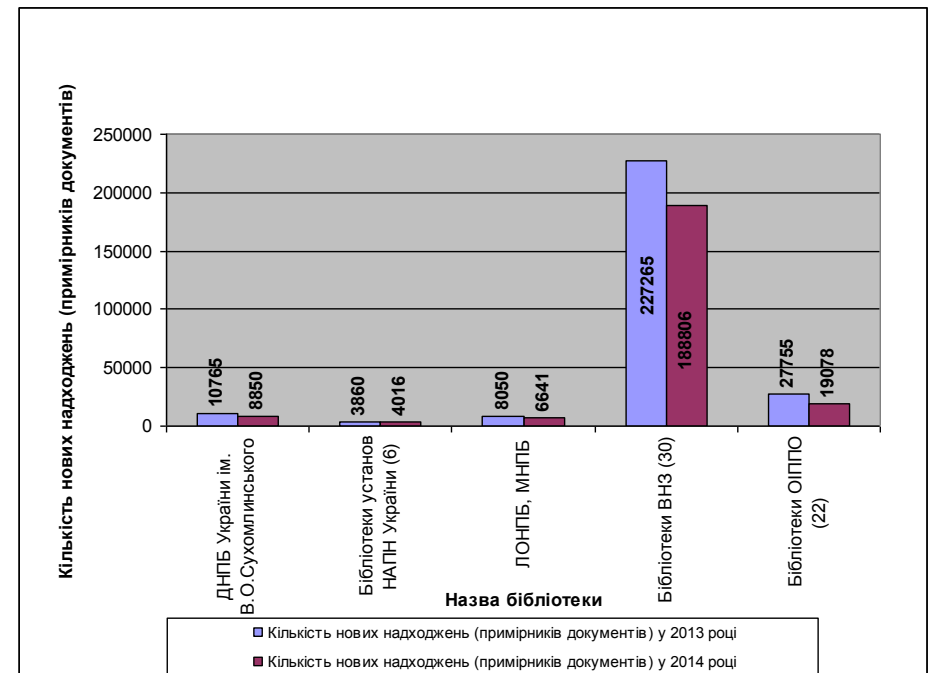

Аналіз фондів провідних освітянських бібліотек за видами документів показав, що переважну більшість становлять книжки – понад 15,7 млн. прим. (84,5 %), на другому місці – періодичні видання – понад 2,3 млн.

прим. (12,4 %), електронні видання становлять лише 0,4 % (понад 68,3 тис. прим.), інші види документів – понад 830 тис. прим. (2,7 %).

Якісне комплектування фондів залежить від багатьох чинників, серед яких основними є залучення додаткових коштів, постійне вивчення ринку друкованої продукції та різноманітних носіїв інформації, заохочення й стимулювання дарувальників, моніторинг читацьких запитів тощо. Як свідчать статистичні документи, впродовж 2014 р. до провідних освітянських бібліотек надійшло близько 277,4 тис. прим. документів. Цей показник порівняно з попереднім роком зменшився на 50,3 тис. прим. Незначне збільшення надходження нових документів відбулось лише в спеціальних наукових бібліотеках установ НАПН України (діаграма 2).

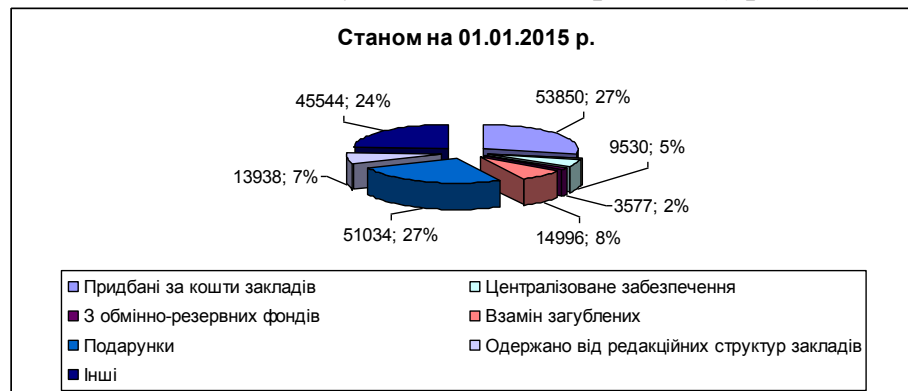
Діаграма 2. Динаміка нових надходжень до фондів провідних освітянських бібліотек України (2013-2014 рр.)

Моніторинг основних джерел надходження документів до фондів провідних освітянських бібліотек свідчить, що впродовж 2014 р. відсоток документів, придбаних за кошти установ, не змінився і становить 27 % (близько 54 тис. прим.). Відсоток документів, подарованих авторами, видавництвами, установами, читачами збільшується: у 2013 р. він становив 24 %, а в 2014 р. – 27 % (51 тис. прим.). Показник надходження документів за рахунок повернення користувачами літератури взамін загубленої також збільшився і

становить 8 % (понад 14,9 тис. прим.), у попередньому році він становив 5,7 %. Від редакційних структур установ, у структурі яких функціонують бібліотеки, у 2014 р. надійшло понад 13,8 тис. прим. – 7 % (у 2013 р. цей показник становив 8,3 %). Шляхом централізованого забезпечення до книгозбірень надійшло понад 9,5 тис. прим., що становить 5 % загальної кількості нових документів (у 2013 р. цей показник становив 6 %). Незначну частку нових надходжень до фондів бібліотек становлять видання з ОРФ – 2 % (близько 3,6 тис. прим.), у 2012 р. – 1,2 %. Через інші джерела до фондів бібліотек надійшло 24 % нових документів (понад 45,5 тис. прим.), у 2013 р. цей показник становив 28,7 % (діаграма 3).

Діаграма 3. Розподіл надходження у 2014 р. до фондів провідних освітянських бібліотек України нових документів за джерелами (прим.)

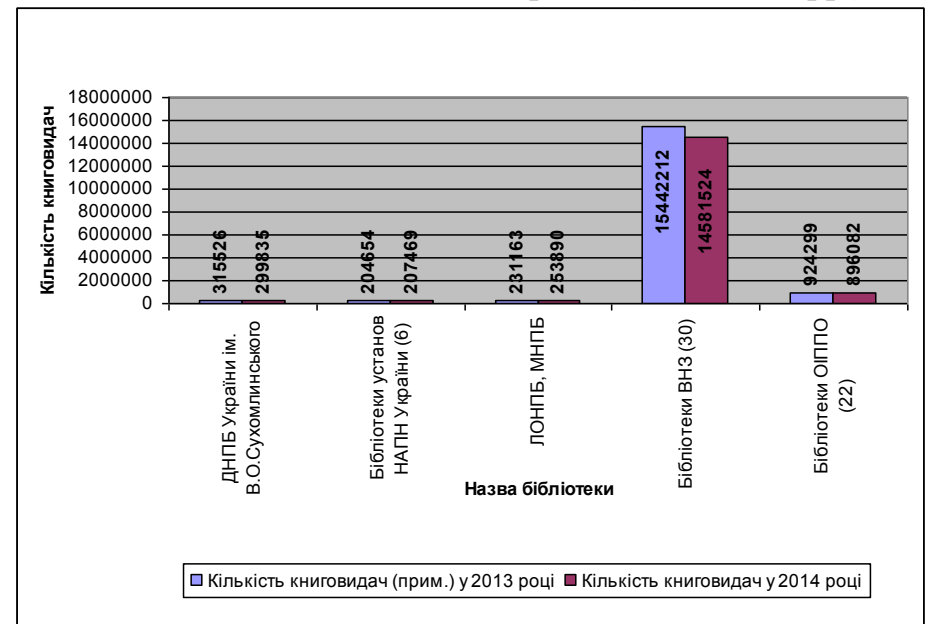

Отже, на основі аналізу надходження документів до фондів провідних освітянських бібліотек у 2014 р. визначено основні проблемні питання, притаманні всім

книгозбірням, зокрема, брак коштів на придбання нової літератури та передплату періодичних видань, низький відсоток поповнення фондів електронними повнотекстовими документами, неналежне використання книгообміну як додаткового джерела комплектування.

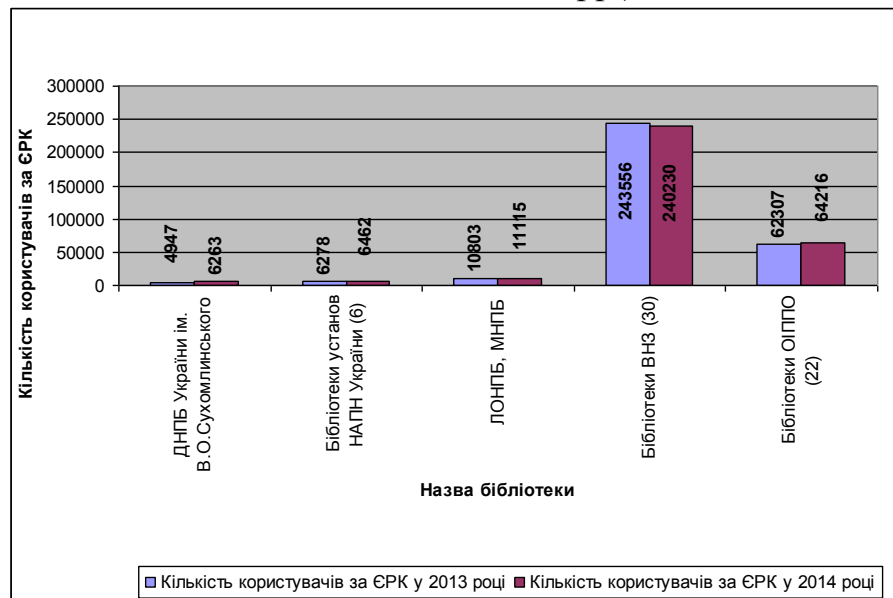
Аналіз сукупної кількості використання фондів провідних освітянських бібліотек впродовж 2014 р. свідчить про значне зменшення показників порівняно з попереднім роком. Так, у 2013 р. цей показник становив понад 17,1 млн. прим., а у звітному році він зменшився на 879 тис. прим. і становить понад 16,2 млн. прим. Проте в спеціальних наукових бібліотеках установ НАПН України, ЛОНПБ та МНПБ спостерігається незначне збільшення кількості книговидачі (діаграма 4).

Діаграма 4. Динаміка книговидачі у провідних освітянських бібліотеках України (2013-2014 рр.)

Відповідно до статистичних даних у 2014 р. провідними освітянськими бібліотеками обслуговано близько 328,3 тис. користувачів за ЄРК, що на 395 користувачів більше порівняно з показниками 2013 р. Зменшення кількості користувачів зафіксовано лише в бібліотеках ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів (діаграма 5).

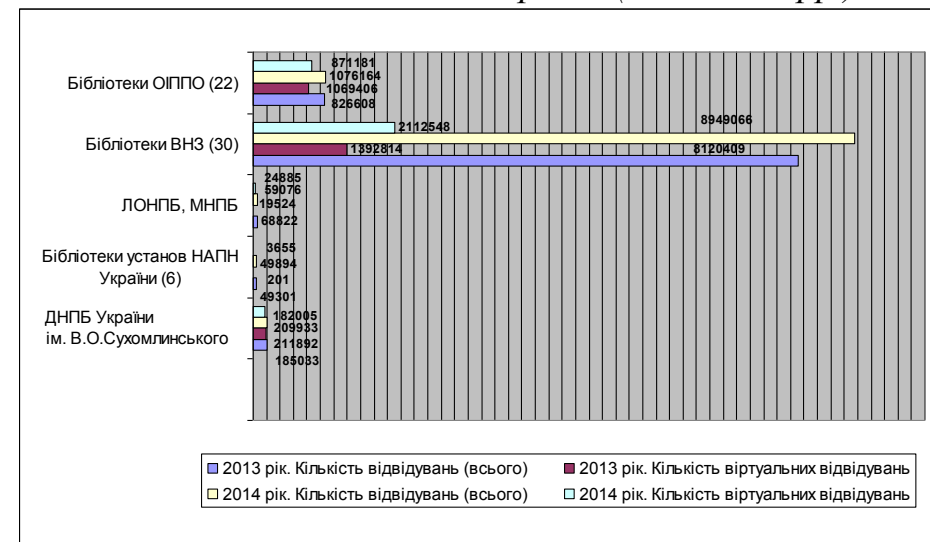
Діаграма 5. Кількість користувачів за ЄРК у провідних освітянських бібліотеках України (2013-2014 рр.)

Збільшення кількості користувачів істотно вплинуло й на показники відвідування провідних освітянських бібліотек. За даними звітних документів загальна

кількість відвідувань у 2014 р. збільшилась на 824,3 тис. і становить понад 10,3 млн. Проте в п'яти спеціальних наукових бібліотеках установ НАПН, ЛОНПБ та МНПБ спостерігається незначне зменшення цього показника. Слід зазначити, що показники кількості віртуальних відвідувань зросли у всіх провідних освітянських бібліотеках, тому сукупний показник збільшився порівняно з минулим роком на 770 тис. й становить понад 2,4 млн. (діаграма 6).

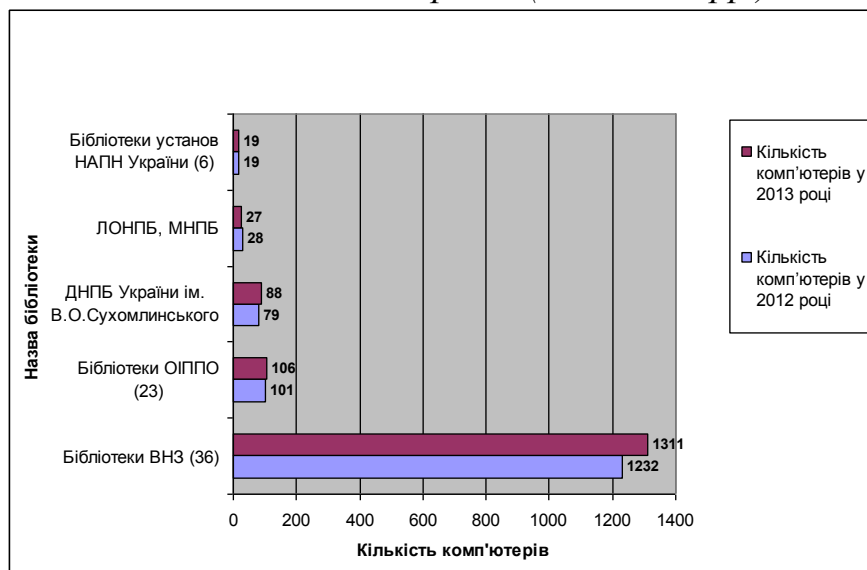
Діаграма 6. Динаміка відвідувань провідних освітянських бібліотек України (2013-2014 рр.)

Отже, аналіз показників кількості користувачів та відвідувань показав, що протягом 2014 р. провідні освітянські бібліотеки спрямували свою діяльність на максимальне задоволення інформаційних потреб як присутніх у бібліотеці, так і віддалених користувачів.

Впровадження новітніх інформаційних технологій є важливим напрямом діяльності провідних освітянських бібліотек. Комп'ютеризація, використання всесвітньої мережі Інтернет та відповідне розширення спектра послуг сприяли значному поліпшенню можливостей та форм доступу до інформаційних ресурсів і як результат позитивно вплинули на якість задоволення потреб користувачів. Станом на 01.01.2015 комп'ютерний парк провідних книгозбірень мережі налічує 1404 комп'ютери. У 2014 р. нову комп'ютерну техніку придбано для бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів – 19 комп'ютерів, для бібліотек обласних ІППО – 10 комп'ютерів та МНПБ – 2 комп'ютери (діаграма 7).

Діаграма 7. Комп'ютеризація провідних освітянських бібліотек України (2013-2014 рр.)

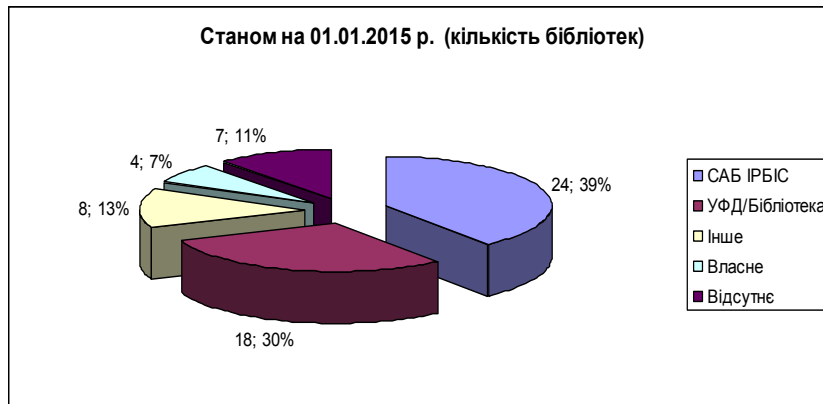

У 52 бібліотеках (40 в 2013 р.) для користувачів організовано безкоштовний доступ до ресурсів Інтернету з використанням технології Wi-Fi.

Як свідчать звітні документи, до мережі Інтернет не підключено лише бібліотеки Вінницького ОІПОП та Житомирського ОІППО.

Аналіз програмного забезпечення показав, що з 61 книгозбірні, які надіслали статистичні звіти, 24 використовують САБ ІРБІС (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ, 10 книгозбірень ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів, 6 бібліотек ОІППО, 5 бібліотек установ НАПН України), АБІС „УФД/Бібліотека” у 18 бібліотек (17 книгозбірень ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів та бібліотека ДВНЗ „УМО” НАПН України), 4 бібліотеки працюють на власному програмному забезпеченні (бібліотека Херсонського ДУ та 3 бібліотеки обласних ІППО), 8 бібліотек мають інші АБІС. Не мають програмного забезпечення 7 бібліотек обласних ІППО (діаграма 8).

Діаграма 8. Наявність програмного забезпечення у провідних освітянських бібліотеках України

Провідні освітянські бібліотеки України сьогодні вже є активними учасниками інформаційного ринку, про що свідчить аналіз їх представництва в мережі Інтернет, адже 25 (20 у 2013 р.) мають власні сайти (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ, бібліотеки обласних ІППО – 2, бібліотеки ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів – 20) та 29 (34 у 2013 р.) сторінку (бібліотеки установ НАПН України – 4, обласних ІППО – 15, бібліотеки ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів – 10). Як бачимо, інтеграція бібліотек у світовий інформаційний простір стає дедалі актуальнішою, оскільки з 61 проаналізованої книгозбірні 54 представлено в мережі Інтернет (не мають власних сторінок 7 бібліотек: 2 бібліотеки установ НАПН України та 5 бібліотек обласних ІППО).

За результатами моніторингу сайтів (сторінок) провідних освітянських бібліотек на їх відповідність інформаційним потребам користувачів та

представленням на них електронних інформаційних ресурсів виявлено, що на сайтах (сторінках) 36 (27 у 2013 р.) книгозбірень розміщено електронний каталог (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ, бібліотеки обласних ІППО – 8, бібліотеки ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів – 25), проте вільний доступ надається на сайтах 27 бібліотек (23 у 2013 р.), решта – у локальній мережі. Окремі сайти (сторінки) пропонують додаткові каталоги та картотеки, деякі бібліотеки відсилають користувача до зведеного каталогу, що описує фонди регіону.

Можливість скористатись електронною базою на своїх сайтах надають 25 бібліотек (19 у 2013 р.): ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, бібліотеки установ НАПН України – 1, бібліотеки обласних ІППО – 4, бібліотеки ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів – 18. Репозитарії наукових праць сформовано на 15 сайтах (12 у 2013 р.), а саме: Тернопільського ОКІППО та 10 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. Окрім репозитаріїв, бібліотеки пропонують електронні версії підручників, монографій і стародруків.

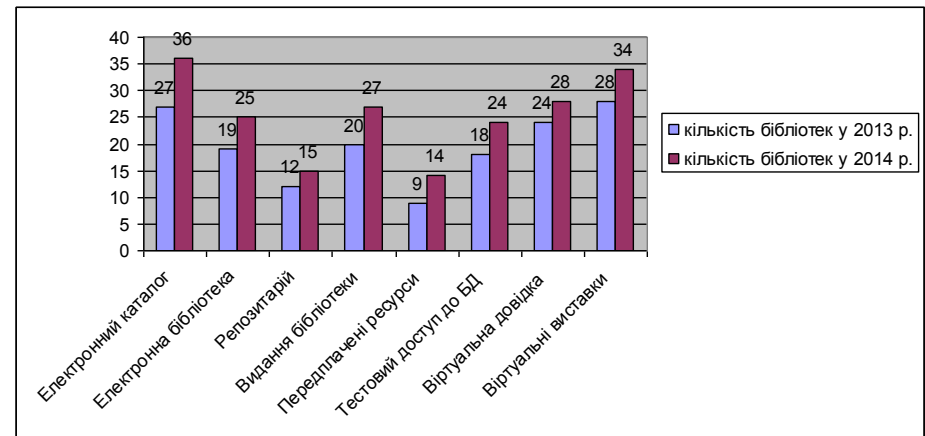
Віртуальною довідкою можна скористатись на сайтах (сторінках) 28 книгозбірень (24 у 2013 р.): ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, бібліотеки обласних ІППО – 4, бібліотеки ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів – 23.

Віртуальні виставки на своїх сайтах (сторінках) презентують 34 книгозбірні (28 у 2013 р.): ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ, 5 бібліотек

обласних ІППО, 26 бібліотек ВНЗ ІІІ–ІІІІ р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів.

Організація доступу до баз даних EBSCO, SCOPUS, URAN, Bio One, Polpred та інших національних і міжнародних інформаційних електронних ресурсів – обов’язкова умова сучасного інформаційного забезпечення фахових потреб освітян. У 2014 р. доступ до цих ресурсів передплатили 14 провідних освітянських книгозбірень України (9 у 2013 р.): ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 13 бібліотек ВНЗ ІІІ–ІІІІ р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. На сайтах 24 книгозбірень (18 у 2013 р.) також проводилися тестові випробування популярних у світі баз даних і видавничих пакетів: ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 2 бібліотеки обласних ІППО, 21 бібліотека ВНЗ ІІІ–ІІІІ р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів (діаграма 9).

Діаграма 9. Електронні ресурси та послуги, представлені на сайтах (сторінках) провідних освітянських бібліотек України (2013-2014 рр.)

Одним з нових та актуальних напрямів діяльності провідних освітянських бібліотек є реклама бібліотечно-інформаційних продуктів та послуг у соціальних мережах. Науковці відділу наукового і прикладного бібліотекознавства ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського в 2014 р. здійснили комплексний аналіз використання соціальних мереж бібліотеками мережі. Серед соціальних медіа, які використовують у своїй діяльності освітянські бібліотеки, найбільшої популярності набули: vk.com, Facebook, хостинг відеоматеріалів youTube, odnoklassniki, Google+ та Twitter (табл.1) Під час аналізу виявлено, що спеціальні наукові бібліотеки установ НАПН України та бібліотеки обласних ІППО не представлено в жодній соціальній мережі.

Таблиця 1. Представлення провідних освітянських бібліотек України в соціальних медіа (станом на 01.01.2015)

Назва бібліотеки	Назва соціальної мережі (кількість бібліотек)					
	Facebook	Twitter	youTube	Google+	Vk.com	odnoklassniki
<i>ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського</i>	1				1	1
<i>ЛОНПБ</i>			1	1		
<i>МНПБ</i>			1	1	1	
<i>Спеціальні наукові бібліотеки установ НАПН України</i>						
<i>Бібліотеки ОПППО</i>						
<i>Бібліотеки ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профільів</i>	6	2	2	2	13	6
Усього	7	2	4	4	15	7

Проведений моніторинг показав, що найактивніше бібліотеками освоюється платформа vk.com – свої групи створили 15 книгозбірень. Тут вони публікують новини, ознайомлюють з новими надходженнями, оперативно відповідають на запитання користувачів, проводять опитування. На другому місці за популярністю серед бібліотек є мережа Facebook – 7 бібліотек. Цю платформу бібліотеки використовують найчастіше для розкриття своєї інформаційної та масової діяльності. Всі

сторінки регулярно поповнюються матеріалами про проведені заходи, систематично публікуються новини та оголошення. По 4 бібліотеки мають власні канали в youTube та створили свої аккаунти на Google+. У мережі Twitter зареєстровано 2 бібліотеки, у мережі odnoklassniki – 7.

Соціальні мережі допомагають освітянським книгозбірням отримати додатковий канал реалізації своїх стратегій, оперативно інформувати про діяльність бібліотеки, популяризувати її послуги, дають можливість переглядати файли, відео та фотографії, залишати коментарі тощо, тому вони є доволі потужним інструментом, який не варто ігнорувати. Бібліотеки повинні реагувати на виклики часу і бути постійно присутніми в конкурентному інформаційному просторі. Сучасна бібліотека має бути представлена в кількох соцмережах. Лише спільними зусиллями з основним сайтом бібліотеки зможуть досягти бажаного рівня трафіку. Це збільшить помітність книгозбірні як в Інтернеті, так і в суспільстві.

Формування єдиного інформаційного простору на основі об'єднання і взаємовикористання ресурсів та інтеграція в регіональний, національний, європейський та світовий простір є основним завданням сучасної бібліотеки. Забезпечення рівного доступу учасників об'єднання до своїх каталогів, зниження витрат на придбання видань, колективна обробка й використання наявних і щойно придбаних бібліотечних ресурсів, створення зведених інформаційних ресурсів – ось

основні форми взаємодії провідних освітянських бібліотек України в рамках корпоративних проектів.

З метою створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського започаткувала спільно з бібліотеками мережі створення на базі порталу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського зведених баз даних, зокрема, зведеної бази даних збірників наукових праць, зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології, зведеної бази фахових періодичних видань, які передплачують ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського й провідні освітянські бібліотеки.

З вересня 2014 р. через портал ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського надано користувачам доступ до „Зведеної бібліографічної бази даних збірників наукових праць” (ЗвБД ЗНП). Роботу з формування ЗвБД ЗНП розпочато в 2013 р. в експериментальному режимі й продовжено в 2014 р. Усього у формуванні ЗвБД ЗНП, крім ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, беруть участь 6 бібліотек: бібліотека Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України і 5 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. У 2014 р. від бібліотек – учасниць проекту отримано 148 БЗ збірників і 5201 аналітичних БЗ статей. Для користувачів доступно 2 050 БЗ, з них 68 БЗ збірників, 1982 БЗ статей (у тому числі 15 БЗ збірників і 495 аналітичних БЗ статей, опрацьованих у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського).

Продовжено роботу з бібліографічною зведеною базою даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології (ЗвБД дисертацій). ЗвБД дисертацій здійснено акумулюванням бібліографічних записів дисертацій, що зберігаються в освітянських бібліотеках – учасницях проекту. Її ядром стали бібліографічні записи електронного каталогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. У проекті беруть участь 10 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів та 3 спеціальні наукові бібліотеки установ НАПН України. Станом на 01.01.2015 її обсяг становить понад 9 000 БЗ. За 2014 р. до ЗвБД дисертацій було додано 925 БЗ.

Впродовж звітнього періоду продовжувалось наповнення зведеної бази галузевих періодичних видань ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та мережі освітянських бібліотек. На 01.01.2015 до зведеного електронного каталогу включено 403 назви періодичних видань як вітчизняних, так і зарубіжних, в яких висвітлюються питання педагогіки, психології, освіти. До зведеної бази включено всі фахові періодичні видання, які отримала ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського протягом 2013–2014 рр., 12 назв періодичних видань, що надходять до бібліотеки Інституту психології імені Г. С. Костюка, 13 назв до бібліотеки Інституту соціальної та політичної психології, 23 назви до бібліотеки ДВНЗ „УМО”, 17 передплачених назв періодичних видань бібліотеки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих, 19 назв бібліотеки Інституту професійно-технічної освіти, 30 назв газет і

журналів бібліотеки ННЦ ПТО та 10 назв бібліотеки Інституту вищої освіти НАПН України.

Зростаючі високими темпами масиви інформації обумовили необхідність організації їх ефективного освоєння, зокрема, через кооперацію діяльності провідних освітянських бібліотек щодо аналітико-синтетичного опрацювання фахових періодичних видань шляхом обміну бібліографічними записами для їх подальшого введення до електронного каталогу бібліотек. У 2014 р. обмін записами здійснювався з 7 книгозбірнями мережі: МНПБ, Науковою бібліотекою НПУ ім. М. П. Драгоманова, бібліотекою Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського, Науковою бібліотекою Ніжинського ДУ ім. Миколи Гоголя, Науковою бібліотекою УПА, Науковою бібліотекою Житомирського ДУ ім. Івана Франка, бібліотекою КВНЗ „Херсонська академія неперервної освіти”. Протягом звітного періоду доопрацьовано 3010 записів з 26 назв (206 примірників) періодичних видань.

У проекті щодо обміну бібліографічними записами з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, документознавства й інформаційної діяльності беруть участь лише бібліотека КВНЗ „Херсонська академія неперервної освіти” та бібліотека Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського.

Впродовж 2014 р. тривала робота з поповнення системи науково-інформаційного забезпечення освітянської галузі реферативною інформацією. З цією метою здійснювалося реферування періодичних і продовжуваних видань із наданням рефератів у

загальнодержавну електронну реферативну БД „Україніка наукова”, її паперовий варіант УРЖ „Джерело” та галузеву реферативну БД ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, розміщену на веб-порталі книгозбірні. До спільної роботи по реферуванню продовжуваних видань залучено ЛОНПБ, бібліотеку Інституту професійної освіти і освіти дорослих НАПН України та 12 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів. Від кооперативної роботи з реферування статей з наукових збірників відмовилися бібліотека НПУ ім. М. П. Драгоманова та бібліотека Інституту психології ім. Г. С. Костюка (звільнився працівник, який реферував статті із збірника наукових праць Інституту). По кооперації за рік надіслано 51 видання, надійшло 5261 реферат на 2244 статті. Усього 94,3 друкованих аркушів у програмі WORD (які конвертовано у програму ІРБІС).

Для координації інформаційно-видавничої й методичної діяльності в бібліотеках мережі фахівці ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського продовжують роботу зі створення щорічного „Довідника науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек України й основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України” (далі – Довідник). У 2014 р. кількість учасників Довідника становить 47 (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ, 15 бібліотек обласних ІППО, 29 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів), що на 1 бібліотеку

більше порівняно з 2013 р. На 201 збільшилась також кількість позицій Довідника. З метою поширення інформації про підготовку наукових видань, зокрема, збірників наукових праць, бібліографічних посібників, інструктивно-нормативних матеріалів, які щорічно плануються до видання провідними освітянськими бібліотеками, а також про найбільш значущі заходи щодо забезпечення розвитку педагогічної науки, освіти й практики, підвищення професійного рівня бібліотечних працівників освітянської галузі Довідник розміщено на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та надіслано в електронній формі бібліотекам мережі.

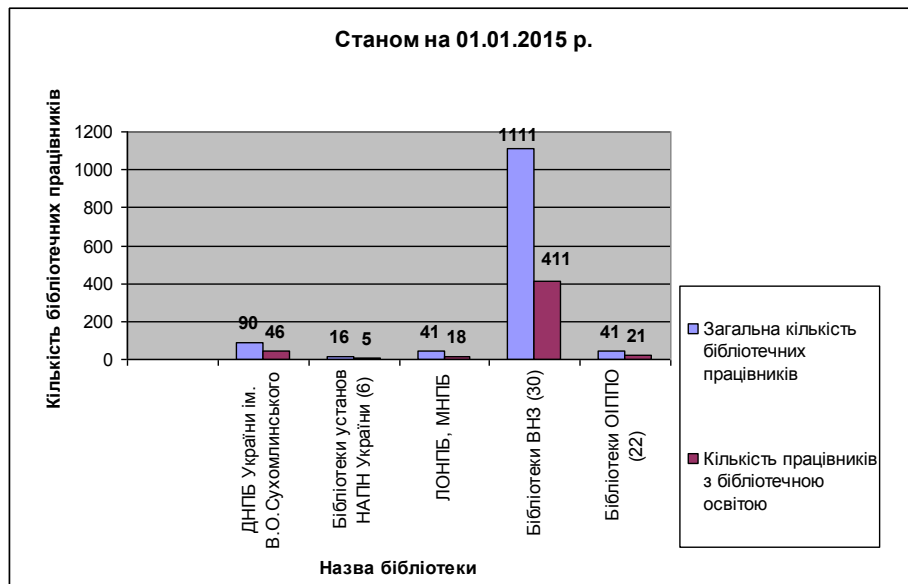
Передача до фондів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського видань, підготовлених провідними освітянськими книгозбірнями (згідно із Довідником), сприяє якісному бібліотечно-інформаційному забезпеченню освітян України та налагодженню координації в їх підготовці. Аналіз надходження вторинної продукції до фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського показав, що в 2014 р. бібліотеки мережі передали 24 видання, що на 17 менше, ніж у 2013 р. За звітний період на веб-порталі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського на сторінці „Бібліографічна продукція мережі освітянських бібліотек МОН та НАПН України” представлено 12 надісланих видань, з них по 2 видання, підготовлених бібліотеками Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка, ДВНЗ „Донбаський ДПУ” та Кам’янець-Подільського НУ ім. І. Огієнка, по 1 виданню, підготовлених бібліотеками Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського, Глухівського НПУ ім.

О. Довженка, Київського університету ім. Б. Грінченка, Тернопільського НПУ ім. В. Гнатюка, УПА та бібліотекою Інституту професійно-технічної освіти.

Як показало дослідження сайтів мережі освітянських книгозбірень, повні тексти власної бібліографічної продукції представлено на сайтах (сторінках) 27 бібліотек, а саме: ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, ЛОНПБ, МНПБ, 4 бібліотек обласних ІППО, 20 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів.

Інформатизація суспільства стала потужним чинником змін у бібліотечній справі, зробила величезний вплив на функції та структуру бібліотечно-інформаційної діяльності, суттєво позначилась на роботі бібліотечних працівників. Нові умови існування бібліотек, їх органічне входження до системи соціальних комунікацій потребують розширення професійного світогляду бібліотекаря. Станом на 01.01.2015 у провідних освітянських бібліотеках України налічувалось 1290 фахівців, що на 8 осіб менше, ніж у 2013 р. Кількість осіб, що працювали на повну ставку в 2014 р., зменшилась на 23 і становить 1138. Аналіз статистичних даних кадрового складу за рівнем освіти показав, що фахову освіту мають лише 39 % працівників (501 особа), з них повну вищу бібліотечну освіту – 396 осіб, базову вищу бібліотечну – 55 осіб, неповну вищу бібліотечну освіту – 50 осіб (діаграма 10).

Діаграма 10. Кадрове забезпечення провідних освітянських бібліотек України у 2014 році

Характеристика кадрового складу за досвідом роботи є такою: найбільшу кількість становлять працівники зі стажем роботи понад 20 років – 40 % (511 осіб), кількість працівників зі стажем роботи від 10 до 20 років – 27 % (349 осіб), зі стажем роботи від 3 до 10 років – 23 % (303 особи) та зі стажем роботи до 3 років – 10 % (129 осіб).

У 2014 р. на курсах підвищення кваліфікації навчалась 131 особа (10 % загальної кількості працівників провідних освітянських бібліотек), що на 34 особи менше порівняно з 2013 р.

З метою підвищення кваліфікації працівників освітянських бібліотек ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як головний науково-

методичний центр мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України у вересні 2014 р. в м. Києві провела Міжнародну науково-практичну конференцію „Інформаційна діяльність галузевих бібліотечних комплексів в умовах розвитку суспільства знань”. У пленарному та секційних засіданнях конференції взяли участь понад 540 фахівців. Від провідних освітянських бібліотек були присутні працівники МНПБ, 5 бібліотек установ НАПН України, 8 бібліотек обласних ІППО та 13 бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів.

Для надання допомоги фахівцям освітянських бібліотек у підвищенні їх професійної компетентності та сприяння інноваційному розвитку книгозбірень мережі в ЕК ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського створено БД „Бібліотечна справа”, в якій відображаються книжки, брошури, автореферати дисертацій, дисертації, електронні документи, періодичні видання з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства та інформаційної діяльності з фондів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Станом на 01.01.2015 обсяг бази даних – 7701 бібліографічних записів.

З метою підвищення якості роботи бібліотек та узгодженості дій усієї мережі у виконанні загальних завдань ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського щорічно готує й передає до впровадження в практику роботи освітянських бібліотек значну кількість організаційно-управлінських, нормативно-інструктивних і методичних документів. У 2014 р. освітянські

бібліотеки отримали третій випуск збірника „Організаційно-управлінські, нормативно-інструктивні і методичні документи для освітянських бібліотек Міністерства науки і освіти України та Національної академії педагогічних наук України” (в електронній формі), збірник аналітичних і статистичних даних за 2013 р. „Провідні освітянські бібліотеки України в дзеркалі статистики” (в електронній формі), „Довідник науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек України й основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України” (в електронній формі).

ВИСНОВКИ

У 2014 р. порівняно з 2013 р. відбулися незначні зміни у діяльності провідних освітянських бібліотек. Констатується щорічне недостатнє фінансування означених у аналізі бібліотек, що змушує одних активно шукати альтернативні шляхи розв’язання своїх проблем, а інших чекати стабілізації ситуації в країні.

На динаміку основних цифрових показників роботи бібліотеки певною мірою сьогодні впливає впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, завдяки чому збільшується кількість віртуальних відвідувань та віртуальних користувачів, які користуються електронними ресурсами, розміщеними на сайтах освітянських бібліотек, і, в той же час, зменшуються показники відвідування та книговидачі.

Аналіз представлення освітянських бібліотек у мережі Інтернет та соціальних медіа підтверджує думку про те, що провідні освітянські бібліотеки України обирають сучасний вектор своєї діяльності.

Гострою проблемою на сьогодні залишається питання забезпечення провідних освітянських книгозбірень кваліфікованими бібліотечними кадрами, адже, як показало дослідження, ті бібліотеки, у штатах яких переважають фахівці, виступають одними із кращих у загальних рейтингах.

Аналіз основних напрямів роботи провідних освітянських бібліотек дає змогу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як координаційному і методичному центру мережі освітянських бібліотек України надати рекомендації щодо вдосконалення їх діяльності:

- ✓ продовжити роботу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського й мережі освітянських бібліотек із формування галузевих бібліотечно-інформаційних ресурсів у традиційній та електронній формах, а також із забезпечення вільного доступу до них;
- ✓ для формування, доукомплектування та поліпшення якісного складу фондів активізувати обмін документами з іншими книгозбірнями;
- ✓ для повноцінного бібліотечно-інформаційного забезпечення користувачів передплачувати додаткові ресурси в провідних світових постачальників інформації;
- ✓ надавати доступ до своїх електронних ресурсів через Інтернет;
- ✓ активізувати впровадження онлайн послуг;

✓ розвивати й удосконалювати корпоративну співпрацю ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та мережі освітянських бібліотек щодо створення електронного галузевого бібліографічного й реферативного ресурсу; формування зведених бібліографічних баз даних із питань освіти, педагогіки, психології та суміжних галузей знань, аналітико-синтетичного опрацювання періодичних видань з питань освіти, педагогіки, психології та бібліотечної справи;

✓ продовжити участь у підготовці „Довідника науково-інформаційної й видавничої діяльності освітянських бібліотек та основних заходів бібліотек, спрямованих на підвищення професійної майстерності бібліотечних працівників освітянської галузі України”;

✓ активізувати взаємодію книгозбірень мережі щодо обміну бібліографічною та методичною продукцією в електронній і традиційній формах;

✓ для додаткового фінансування книгозбірень керівництву бібліотек використовувати методику фандрейзингу;

✓ керівництву бібліотек вишукати можливості для участі бібліотечних працівників у науково-практичних конференціях, семінарах, практикумах, тренінгах, майстер класах, які організовує ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

2.2. Зведені статистичні дані

Таблиця 1. ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки	Наявність фонду (прим.)			Надходження (прим.)			Вибуття (прим.)			Використання фонду (прим.)		
		2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст
1.	ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського	572521	573066	+545	10765	8850	-1915	6613	8305	+1692	315526	299835	-15691
2.	ЛОНПБ, МНПБ	533989	538514	+4525	8050	6641	-1409	9642	2116	-7526	231163	253890	+22727
3.	Бібліотеки установ НАПН України	277923	281516	+3593	3860	4016	+156	6343	423	-5920	204654	207469	+2815
4.	Бібліотеки ОШПО	714223	747530	+33307	27755	19078	-8677	30783	14175	-16608	924299	896082	-28217
5.	Бібліотеки ВНЗ	16709775	16725501	+15726	227265	188806	-38459	173191	147859	-25332	15442212	14581524	-860688
	Усього	18808431	18866127	+57696	277695	227391	-50304	226572	172878	-53694	17117854	16238800	-879054

Таблиця 2. КІЛЬКІСТЬ КОРИСТУВАЧІВ ТА ВІДВІДУВАНЬ. ВІДНОСНІ ПОКАЗНИКИ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки	Користувачі			Відвідування						Обертаність	Книго-забезпеченість	Читаність	Відвідуваність
		За ЄРК			Кількість відвідувань			В т.ч. віртуальних відвідувань						
		2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст	2013	2014	Ріст				
1.	ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського	4947	6263	+1316	211892	209933	-1959	185033	182005	-3028	0,52	91,5	47,87	33,52
2.	ЛОНПБ, МНПБ	10803	11115	+312	68822	59076	-9746	19524	24885	+5361	4,25	46	22,75	4,25
3.	Бібліотеки установ НАПН України	6278	6462	+184	49301	49894	+593	201	3655	+3454	0,74	69,77	26,23	6,61
4.	Бібліотеки ОШПО	62307	64216	+1909	1069406	1076164	+6758	826608	871181	+44573	1,2	25,8	15,2	4,3
5.	Бібліотеки ВНЗ	243556	240230	-3326	8120409	8949066	+828657	1392814	2112548	+719734	1,02	75,54	63,61	34,92
	Усього	327891	328286	+395	9519830	10344133	+824303	2424180	3194274	+770094	1,55	61,72	35,13	16,72

Таблиця 3. АВТОМАТИЗАЦІЯ БІБЛІОТЕЧНО-БІБЛОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки ВНЗ	Технічне забезпечення				Програмне забезпечення	Електронні ресурси			Представлення в мережі Інтернет	Наявність на сайті ЕК	Наявність на сайті ЕБ	Наявність на сайті репозитарію
		Кількість комп'ютерів	Кількість АРМ		К-сть комп., що мають доступ до мережі Інтернет		Обсяг власних БД	З них записів у ЕК	Введено записів за звітний рік				
			Для співробітників	Для користувачів									
1.	ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського	75	61	9	70	ІРБІС		290601	47762	сайт	1	1	
2.	ЛОНПБ, МНПБ	27	23	4	27	ІРБІС 2	9350	303051	24015	сайт 2	2	1	
3.	Бібліотеки установ НАПН України	18	9	9	15	ІРБІС 5, УФД 1		5979	1853	сторінка 4		1	
4.	Бібліотеки ОППО	88	28	46	82	ІРБІС –6 інша – 6, власна -3	59872	251794	31836	сторінка – 15, сайт - 2,	8	4	1
5.	Бібліотеки ВНЗ	1196	580	601	1161	Політек - 1, ІРБІС-10, УФД- 17, UNILIB- 1, власна-1	1567579	5715780	561854	сайт – 20, сторінка – 10	25	18	14
	Усього	1404	701	669	1355	ІРБІС 22, УФД 18, інша 8, власна 4	1636801	6567205	667320	Сайт 25, сторінка 29	36	25	15

Таблиця 4. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (станом на 01.01.2015)

№	Назва бібліотеки	Кількість бібліотечних працівників		За освітою				За стажем роботи				К-сть працівників, що працюють на повну ставку	
				Повна вища	У т. ч. бібліотечна	Базова вища	У т. ч. бібліотечна	До 3 років	З 3 до 9 років	10-20 років	Понад 20 років		
		2013	2014									2013	2014
1.	ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського	89, з них 69 здійснюють наукову роботу	90, з них 67 здійснюють наукову роботу	88	45	2	1	13	26	42	9	84	90
2.	ЛОНПБ, МНПБ	41	41	36	16	1		5	6	8	21	35	35
3.	Бібліотеки установ НАПН України	16	17	12	2	2	3	4	7	3	3	14	17
4.	Бібліотеки ОППО	41	43	38	17	1	1	2	10	12	19	36	40
5.	Бібліотеки ВНЗ	1111	1099	943	318	92	48	105	253	283	459	964	956
	Усього	1298	1290	1117	398	98	53	129	302	348	511	1133	1138

Додаток 1. ВІДОМОСТІ ПРО БІБЛІОТЕКИ

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського

Директор бібліотеки	№ телефону	e-mail	Поштова адреса	Веб-сайт
Березівська Лариса Дмитрівна	440-35-48	dnpb@i.ua	04060 м. Київ, вул. Берлинського, 9	http://www.dnpb.gov.ua

2. Львівська обласна науково-педагогічна та Науково-педагогічна бібліотеки м. Миколаєва

Назва бібліотеки	Директор бібліотеки	№ телефону	e-mail	Поштова адреса	Веб-сайт
Комунальний заклад Львівської обласної ради „Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека”	Сокольська Ярослава Богданівна	(032) 275-41-21	lonpb@mail.lviv.ua	79005, м. Львів, вул. Зелена, 24	http://www.lonpb.com.ua
Науково-педагогічна бібліотека м. Миколаєва	Роскіна Тетяна Іванівна	(0512) 76-69-54	roskina@library.mk.ua , info@library.mk.ua	54001, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 31	http://www.library.mk.ua

3. Спеціальні наукові бібліотеки установ НАПН України

Назва бібліотеки	Завідувач бібліотеки	№ телефону	e-mail	Поштова адреса	Веб-сайт
Бібліотека ДВНЗ „Університет менеджменту освіти” НАПН України	Ляхоцький Володимир Павлович	481-38-23	library_umo@ukr.net	04053, м. Київ-53, вул. Артема, 52-А, вул. 3	http://umo.edu.ua/scientific-library
Бібліотека	Шарафутдінов	286-65-85	a.ba.sha.libr@gmail.co	01014, м. Київ-14,	http://ihed.org.ua/ua/res

Інституту вищої освіти НАПН України	Андрій Батийович	286-60-88	m	вул. Бастіонна, 9	ursy/biblioteka.html
Бібліотека Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України	Штома Людмила Наумівна	440-62-86	ippod2008@ukr.net (e-mail інституту)	04060, м. Київ, вул. Берлинського, 9	http://ipood.com.ua/biblioteka/
Бібліотека ім. А. Ф. Залевської Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України	Шинкаренко Алла Володимирівна	288-26-09	bipl.ip@ukr.net	01033, м. Київ, вул. Паньківська, 2	http://inpsy.naps.gov.ua/info/253/
Бібліотека Інституту соціальної та політичної психології НАПН України	Гімірович Ірина Миколаївна	425-24-08	itviggi@gmail.com	04070, м. Київ, вул. Андріївська, 15	http://ispp.org.ua/biblioteka.htm (електронна бібліотека)
Бібліотека Інституту професійно-технічної освіти НАПН України	Маркова Вікторія Омелянівна	252-71-75	pto.biblioteka@gmail.com	03045, м. Київ, вул. Чапаєвське шосе, 98	http://ipto.kiev.ua/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=765&Itemid=165&lang=ua
Бібліотека „Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти” НАПН України	I корпус – Дерій Анастасія Валеріївна, II корпус – Сушко Валентина Василівна	259-47-05	2594705@ukr.net	03045, м. Київ, вул. Чапаєвське шосе, 98,	

4. Бібліотеки обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти

Назва бібліотеки	Завідувач бібліотеки	Адреса	Телефон, факс	e-mail	WEB-сайт/сторінка
Бібліотека комунального вищого навчального закладу „Вінницька академія неперервної освіти”	Козак Оксана Терентіївна	21100 м. Вінниця, вул. Грушевського, 13	тел.: (0432) 67-08-89 факс: (0432) 67-08-85	bil@mail.vinnica.ua	http://www.voipopn.ua/index.php/informatsijni-resursi/biblioteka
Бібліотека Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти	Сміховська Валентина Євгеніївна	43025 м. Луцьк, вул. Винниченка, 31	тел.: (0332) 72-16-41 факс: (0332) 72-16-41	info@viplo.lutsk.ua valika.lutsk@mail.ru	http://www.viplo.lutsk.ua/index.php?page_name=biblioteka
Обласний науковий бібліотечно-інформаційний центр комунального вищого навчального закладу „Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти”	Гонік Єва Григорівна	49006 м. Дніпропетровськ, вул. Свердлова, 70	тел.: (0567) 32-09-21 32-09-21 факс: (0567) 70-81-10 (приймальня ін-ту)	onbic@i.ua	https://sites.google.com/site/libdoippo/
Бібліотека Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Білецька Леся Володимирівна	10014 м. Житомир, вул. Щорса, 20-Б	тел.: (0412) 47-36-58	ronad8090@gmail.com	http://www.zippo.net.ua/ (сайт ЖОІППО)
Бібліотека Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти	Кот Анюта Павлівна	88000 м. Ужгород, вул. Волошина, 35	тел.: (031-22) 3-43-22 факс: 3-42-74	anuta_kot@ukr.net zakippo@ukr.net (e-mail інституту)	http://zakinppo@ukr.net
Бібліотека комунального закладу „Запорізький обласний інститут	Тетерюк Інеса Олександрівна	69035 м. Запоріжжя, вул. 40 років	тел.: (061) 717-18-39 факс: (061) 234-67-11	zoippo@mail.ru	http://www.zoippo.zp.ua/ (сайт ЗОІППО)

післядипломної педагогічної освіти”		Радянської України, 57-А			
Бібліотека Івано-Франківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Полторацька Лариса Миколаївна	76018 м. Івано-Франківськ, площа А. Міцкевича, 3; А. с. № 21	тел.: (03422) 2-24-93 факс: (03422) 2-24-93	mail@oippo.if.ua	www.ippo.if.ua/biblioteka
Бібліотека Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області	Онуфрас Оксана Анатолівна	58000 м. Чернівці, вул. І.Франка, 20	тел.: (0372) 52-73-26 факс: (0372) 52-73-36	cv_ipo@ukr.net	http://library-cv.jimdo.com/
Бібліотека комунального навчального закладу Київської обласної ради „Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів”	Суткова Валентина Олександрівна	09107 Київська обл., м. Біла Церква, вул. Ярослава Мудрого, 37	тел.: (04563) 5-12-41 5-04-22 (з'єднати з внутрішнім номером 118 Бібліотека) факс: (04563) 5-04-24	valentina.sutkova@gmail.com koipopk@ukr.net	http://kristti.com.ua/index.php
Бібліотека комунального вищого навчального закладу „Харківська академія неперервної освіти”	Жеребкіна Зоя Геннадіївна	61057 м. Харків, вул. Пушкінська, 24	тел.: (057) 756-00-47 731-27-76 факс: (057) 731-27-76 731-21-31	zoya.zherebkina@mail.ru onmibo@ukrpost.ua	http://edu-post-diploma.kharkov.ua/index.php?option=com_booklibrary&Itemid=106
Бібліотека комунального вищого навчального закладу „Херсонська академія неперервної освіти”	Алексеева Наталія Василівна	73034 м. Херсон вул. Покришева, 41	тел.: (0552) 37-05-58 факс: (0552) 37-05-92	bibliotekaripo@meta.ua	http://academy.ks.ua
Бібліотека комунального закладу „Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя	Воловоденко Вікторія Павлівна	25006 м. Кіровоград, вул. Велика Перспективна, 39/63	тел.: (0522) 32-24-78 факс: (0552) 32-24-78	koippo.bibl@gmail.com	http://koippo.kr.ua/

Сухомлинського”					
Бібліотека комунального закладу Львівської обласної ради „Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти”	Замрикіт Наталія Романівна (кабінет інформ.-ресурсного забезпеч.)	79007 м. Львів, вул. Огієнка, 18-А	тел.: (032) 240-38-78	loippo@ukr.net	http://loippo.lviv.ua/ (сайт ЛОІППО)
Бібліотека Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Коваленко Людмила Михайлівна	54001 м. Миколаїв, вул. Адміральська, 4-А	тел.: (0512) 37-85-89	lkovalenko55.27@mail.ru moippo@rambler.ru	http://www.moippo.mk.ua/index.php/dijalnist-moippo-58/bbloteka/186-bbloteka
Бібліотека Одеського обласного інституту удосконалення вчителів	Пулатова Ельвіра Хасанівна	65014 м. Одеса, пров. Нахімова, 8	тел.: (0482) 728-09-32 (секретар ООІУВ)	ushebniki@i.ua	
Бібліотека Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського	Куренкова Тетяна Євгенівна	36014 м. Полтава, вул. Жовтнева, 64-Ж	тел.: (0532) 56-53-98 факс: (+3805322) 7-26-08	library@pei.poltava.ua	http://poippo.pl.ua/biblioteka
Бібліотека Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Богомазюк Вікторія Іванівна	33028 м. Рівне, вул. Чорновола, 74	тел.: (0362) 64-96-63 факс: (0362) 22-22-02	roippo@mail.ru	http://rivneosvita.org.ua/method_kabinet/biblioteka.php
Бібліотека Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Волобуєва Ірина Іванівна	40007 м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 5	тел.: (0542) 33-03-29	biblioteka_soippo@ukr.net	http://www.soippo.edu.ua/index.php/pro-nas/biblioteka
Бібліотека Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти	Сіньковська Інна Михайлівна	46018 м. Тернопіль, вул. Кривоноса, 7а	тел.: (0352) 43-57-84 факс: (0352) 43-57-84 моб. (097)5235939	admin@ippo.te.ua	http://www.ippo.edu.te.ua/ http://www.ippo.edu.te.ua/index.php?option=com_content&vie

					w=category&layout=blog&id=88&Itemid=123
Бібліотека Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти	Введенська Світлана Йосипівна	29015 м. Хмельницький, вул. Озерна, 14	тел.: (0382) 77-63-20 факс: (0382) 77-63-20 0673518607	hoippo@i.ua	http://www.visnyk.hoippo.km.ua/biblioteka
Бібліотека Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників	Маяцька Леся Федорівна	18003 м. Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1	тел.: (0472) 64-41-07 факс: (0472) 64-21-78	oipoppp@ukr.net	http://oipoppp.ed-sp.net
Бібліотека Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К. Д. Ушинського	Кашпур Людмила Борисівна	14021 м. Чернігів, вул. Слобідська, 83	тел.: (0462) 60-53-23 факс: (0462) 72-70-28 (корпус по вул. Гоголя,16)	bibl-chippo@ukr.net chippo@ukr.post.ua	http://choippo.edu.ua/

5. Бібліотеки вищих навчальних закладів III-IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілів

Назва бібліотеки	Директор бібліотеки	Поштова адреса бібліотеки № телефону	e-mail	Веб-сайт
<i>I. ВНЗ педагогічного та інженерно-педагогічного профілів</i>				
Бібліотека Бердянського державного педагогічного університету	Білокінь Світлана Володимирівна	71112, м. Бердянськ Запорізька обл., вул. Шмідта, 4	(06153) 3-47-87 факс 4-74-68	s.v.bilokin@gmail.com , librarybdpu@gmail.com http://library.bdpu.org/
Бібліотека Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського	Білоус Валентина Степанівна	21100, м. Вінниця, вул. Острозького, 32	(0432) 26-51-98, 27-59-46 факс 26-33-03	vspu.lib@gmail.com http://library.vspu.edu.ua/

Наукова бібліотека Глухівського національного педагогічного університету ім. О. П. Довженка	Печена Анжела Володимирівна	41400, м. Глухів, Сумська обл., Києво-Московська, 24	(05444) 2-42-19 факс 2-34-74	<i>library.inc@gmail.com</i>	<i>http://gnpu.edu.ua/gnpu/index.php?option=com_content&view=article&id=867&Itemid=94&lang=en</i>
Бібліотека Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ „Донбаський державний педагогічний університет”	Рачинська Людмила Михайлівна	84626, м. Горлівка, Донецька обл., вул. Рудакова, 25	(06242) 4-81-57 факс 4-84-94	<i>libr.gdpiim@ukr.net</i>	<i>http://forlan.org.ua/index.php/biblioteka</i>
Бібліотека ДВНЗ „Донбаський державний педагогічний університет”	В.о. директора Качина Валерія Сергіївна	84116, м. Слов'янськ, Донецька обл., вул. Генерала Батюка, 19	(06262) 65-06-86	<i>biblsgpu@meta.ua</i>	<i>http://www.slavdpu.dn.ua/index.php/biblioteka/2013-04-19-07-52-52</i>
Бібліотека Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка	Дмитрів Марія Михайлівна	82100, м. Дрогобич, Львівська обл., вул. Л.Українки 2	(03244) 2-37-75	<i>library_ddpu@ukr.net</i>	<i>http://ddpu.drohobych.net/departments/biblioteka/</i>
Наукова бібліотека Кіровоградського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка	Шульга Ольга Антонівна	25006, м. Кіровоград, вул. Шевченка, 1	(0522) т/ф 22-06-74	<i>shulga-dir@ukr.net</i>	<i>http://library.kspu.kr.ua/new/</i>
Бібліотека Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії	Стрельчук Юлія Іванівна	47003 м. Кременець Тернопільська обл., вул. Ліцейна, 1	(03546) 2-25-58 факс 2-19-91	<i>patran26@rambler.ru</i>	<i>http://www.kogpi.edu.te.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=381</i>

ім. Тараса Шевченка					<i>&Itemid=279</i>
Наукова бібліотека Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ „Криворізький національний університет”	Віняр Ганна Миколаївна	50086, м. Кривий Ріг, Дніпропет- ровська обл. просп. Гагаріна, 54	(0564) 71-58-21 факс 71-76-74	<i>library@kdpu.edu.ua</i>	<i>http://kdpu- library.ucoz.ru/</i>
Бібліотека Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького	Радіонова Ірина Анатоліївна	72612, м. Мелітополь, Запорізька обл., вул. Леніна, 10	(0619) 44-04-20	<i>bibliomdpu@rambler.ru, irina_rad47@mail.ru</i>	<i>http://lib.mdpu.org.u a/</i>
Наукова бібліотека Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова	Савенкова Людмила Василівна	01030, Київ, вул. Пирогова, 9	(044) 239-30-39	<i>lib-npu@ukr.net; lvsav@ukr.net</i>	<i>http://lib.npu.edu.ua/</i>
Бібліотека ДВНЗ „Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди”	Шкира Ольга Іванівна	04801, м. Переяслав- Хмельницький, Київська обл., вул. Сухомлинського, 30	(04567) 5-63-96	<i>libr_uniped@meta.ua</i>	<i>http://library.phdpu. edu.ua/</i>
Бібліотека ДЗ „Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”	Кухта Євгенія Софронівна	65020, м. Одеса, вул. Старопорто- франківська, 36	т/ф (048) 738-47-93	<i>library.pdpu.ushinsky@yan dex.ru</i>	<i>http://library.pdpu.e du.ua/</i>
Наукова бібліотека Полтавського національного педагогічного	Спірякова Світлана Володимирівна	36003, м. Полтава, вул. Остроградського, 2	(05322) 2-56-50 факс 2-58-67	<i>kniga_pdpu@ukr.net</i>	<i>http://lib.pnpnu.edu. ua/</i>

університету ім. В. Г. Короленка					
Наукова бібліотека Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка	Железняк Ірина Олександрівна	40002, м. Суми, вул. Роменська, 87	(0542) 68-59-57	<i>library@sspu.sumy.ua</i>	<i>http://library.sspu.sumy.ua/</i>
Наукова бібліотека Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка	Чайка Ірина Анатоліївна	46027, м. Тернопіль, вул. М.Кривоноса 2	(0352) 43-58-92	<i>chayka6027@mail.ru, library.tnpu@gmail.com</i>	<i>http://www.library.tnpu.edu.ua/</i>
Наукова бібліотека Української інженерно- педагогічної академії	Ніколаєнко Наталія Миколаївна	61003, Харків-3 вул. Університетська, 16	(057) 733-78-97	<i>nb@library.uipa.kharkov.ua</i> <i>nikolaenko@library.uipa.kharkov.ua</i>	<i>http://library.uipa.edu.ua/</i>
Наукова бібліотека Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини	Григоренко Тетяна Володимирівна	20301, м. Умань, Черкаська обл., вул. Садова, 2	(04744) 4-07-83 факс 3-45-82	<i>udpulibrary@meta.ua</i>	<i>http://library.udpu.org.ua/ru/</i>
Бібліотека Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди	Турко Іван Федорович	61300, м. Харків, вул. Артема, 29	(057) 717-10-34	<i>ivan.turko@hnpu.edu.ua</i>	<i>http://hnpu.edu.ua/library</i>
Бібліотека КЗ „Харківська гуманітарно- педагогічна академія” харківської обласної ради	Самойлова Світлана Борисівна	61001, м. Харків пров. Шота Руставелі,7	(057) 732-38-30 факс 732-69-97	<i>byblyoteka- hgpa@kharkov.com</i>	<i>http://biblhgpa.jimdo.com/</i>

Бібліотека Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії	Дитинник Людмила Вікторівна	29013 м.Хмельницький, вул.Проскурівського підпілля, 139	(0382) 79-51-68 79-53-55 факс 72-09-23	<i>kgpa@km.ua (академія)</i> <i>lvdytynnyk@ukr.net</i>	<i>http://biblio.kgpa.km.ua/</i>
Наукова бібліотека Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т. Шевченка	Макарова Ганна Григорівна	14013, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53	(04622) т/ф 3-70-64	<i>chnpu_biblioteka@ukr.net</i>	<i>http://www.chnpu.edu.ua/lib/</i>
II. Державні та національні університети класичного типу					
Наукова бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка	Ренькас Броніслава Мирославівна	10008, м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 38	(0412) 43-15-21 факс 37-27-63	<i>bib@zu.edu.ua</i>	<i>http://library.zu.edu.ua/</i>
Наукова бібліотека Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка	Прокопчук Віктор Степанович	32300, м. Кам'янець-Подільський, Хмельницька обл. вул. Огієнка, 61	(03849) 3-37-30, 3-38-75 факс 3-07-83	<i>biblioteka@kpnu.edu.ua,</i> <i>biblioteka-kpnu@rambler.ru</i>	<i>http://library.kpnu.edu.ua/index.php</i>
Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка	Зотова Вікторія Анатоліївна	04212 м. Київ вул. Маршала Тимошенка, 13б	(044) 485-21-99	<i>library@kubg.edu.ua</i>	<i>http://library.kubg.edu.ua/</i>
Наукова бібліотека Маріупольського державного університету	Шакула Алла Павлівна	87500, м. Маріуполь, Донецька обл., просп. Будівельників, 129а	(0629) 33-89-89	<i>slibrmdu@yandex.ua,</i> <i>alla.shakula@yandex.ua</i>	<i>http://lib-margu.narod.ru/</i>
Наукова бібліотека Миколаївського національного університету	Сімоненко Наталя Євгенівна	54030, м. Миколаїв, вул. Нікольська, 24	(0512) 37-88-10 факс канцелярії 37-88-15	<i>library@mdu.edu.ua ;</i> <i>natalysimon@ukr.net</i>	<i>http://mdu.edu.ua/cats/view/306</i>

ім. В. О. Сухомлинсько					
Бібліотека імені академіка М. О. Лавровського Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя	Морозов Олександр Сергійович	16600, м. Ніжин, Чернігівська обл. вул. Гоголя, 4	(04631) 2-36-33	biblioteka_ndu@ukr.net	http://www.ndu.edu.ua/index.php/kafedry-2/biblioteka
Наукова бібліотека ДВНЗ „Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника”	Бігусяк Михайло Васильович	76025, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57	(034) 59-60-34	pnu-lib@rambler.ru	http://lib.pu.if.ua/
Наукова бібліотека Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки	Собчук Володимир Степанович	43005, м. Луцьк, вул. Винниченка, 30а	т/ф (0332) 24-40-38	svs@eenu.edu.ua ; lesya@eenu.edu.ua	http://library.lutsk.ua/
Бібліотека Херсонського державного університету	Арустамова Нателла Артемівна	73000, м. Херсон, вул. 40-річчя Жовтня, 27	(0552) 32-67-51, факс 49-21-14	veritas@ksu.ks.ua , TChmara@ksu.ks.ua , inna@ksu.ks.ua	http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx
Наукова бібліотека Хмельницького національного університету	Айвазян Олена Борисівна	29016 м.Хмельницький вул. Кам'янецька 110/1	(0382) 72-80-38	library_HNU@ukr.net , ayva_library@ukr.net	http://lib.khnu.km.ua/
Наукова бібліотека Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького	Голиш. Григорій Михайлович	18031, м. Черкаси, вул. Університетська, 22	(0472) 35-52-29; 37-30-92 факс 35- 44-63	biblioteka.cnu@gmail.com	http://biblioteka.cdu.edu.ua/

III. Державні гуманітарні ВНЗ

Бібліотека Ізмаїльського державного гуманітарного університету	Гармаш Ольга Володимирівна	68600, м. Ізмаїл, Одеська обл., пр-т Леніна, 9	(04841) 2-67-56	<u>idglibrary@ukr.net</u>	<u>http://idgu.edu.ua/library</u>
Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету	Грипич Світлана Никанорівна	33028, м. Рівне, вул. Остафова, 31	(0362) т/ф 22-60-44	<u>library.rshu@gmail.com</u> , <u>sinisa55@mail.ru</u>	<u>http://library.rshu.edu.ua/</u>

Довідкове видання

***ПРОВІДНІ ОСВІТЯНСЬКІ БІБЛІОТЕКИ
УКРАЇНИ В ДЗЕРКАЛІ СТАТИСТИКИ***

Оглядове видання

Укладачі

*Біла Людмила Олексіївна
Хемчян Ірина Іванівна*

Науковий редактор

Заліток Людмила Михайлівна

Підписано до друку 28.09.2015 р.

Формат 64x90/8. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Умов. друк. арк. 5

Наклад 150 прим.

Державна науково-педагогічна бібліотека ім. В. О. Сухомлинського
м. Київ, вул. Берлінського, 9.
Тел.: (044) 440-35-48, 440-66-22